Issued on 9-2-60

Vol II
No 2

25th February, 1959
(Wednesday)

ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY DEBATES

Official Report

PART II – Proceedings other than Questions and Answers

Business of the House [65-]

Privilege Motion re [65- 73]
Alleged statement of the Chief Minister during the last General Election Campaign —Postponed

General discussion on the Budget for the year 1959-60 —Not concluded [73-133]

Messages from the Council [133-134]
The Andhra Tenancy (Andhra Pradesh Amendment Bill), 1959.
The Madras Famine Relief Fund (Andhra Pradesh Extension and Amendment) Bill, 1959.

Note — * at the commencement of the speech denotes confirmation from the Member not received in time

Printed By Nagarjuna Printing Works, Hyderabad
For The Director, Government Press, Hyderabad.
1960

THE
ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY DEBATES

[Part II – Proceedings other than Questions and Answers]

OFFICIAL REPORT

Thirty-first day of the Eighth Session of the Andhra Pradesh Legislative Assembly

---

ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY

Wednesday, the 25th February, 1959

The House met at Half Past Eight of the Clock

[Mr. Speaker in the Chair]

Questions and Answers

[See Part I]

BUSINESS OF THE HOUSE

శ్రీ బి. శ్రీరామమూర్తి (విజయనగరం): On a point of information, Sir. ఈ మధ్య పత్రికలలో పర్లాకిమిడి తాలూకాను గురించి ఆంధ్రప్రదేశ్; ఒరిస్సా ముఖ్యమంత్రుల మధ్య సంభాషణలుకాని సంప్రదింపులుకాని జరగలేదని పడింది. ఇదివరకు మన ముఖ్యమంత్రిగారు ఈ విషయంలో...

మిస్టర్ స్పీకర్ : Rule 74 క్రింద ఒకరు notice ఇచ్చారు. అది మంత్రిగారికి పంపించాను. రెండుమూడు రోజుల్లో దానికి సమాధానం వస్తుంది.

ముఖ్యమంత్రి (శ్రీ యన్. సంజీవరెడ్డి) : తమరు పర్మిషన్ యిచ్చినట్లయితే యిప్పుడే చెప్పగలను.

PRIVILEGE MOTION re:

Alleged Statement of the Chief Minister during the last General Election Campaign.

మిస్టర్ స్పీకర్ : అది తరువాత చూద్దాం.

ఒక ముఖ్యమైన విషయం. హక్కుల తీర్మానం అని సభ్యులు యిస్తూ ఉన్నారు. ఇప్పుడు శ్రీ ఎలమందారెడ్డిగారు అటువంటిదే ఒకటి యిచ్చారు. ఇందులో ఒక చిక్కు వస్తున్నది. సభ్యులు ఏదో తెచ్చియిస్తే, 'చూద్దాం' అని మాటవరసకు నేను అంటాను. దానితో 'మీరు చూద్దాం' అని అన్నారు కాబట్టి దానిని అంగీకరించినట్లే అన్నట్లుగా సభ్యులు మాట్లాడటం జరుగుతున్నది. గౌరవసభ్యులు స్వయం గా

తీసుకొని వచ్చినప్పుడు, నేను తీసుకొని, 'చూద్దాం' అని అంటే పరిశీలిస్తాను అని అర్థంవస్తుందిగాని, ఆమోదించినట్లు కాదు That does not mean I have agreed or I am going to accept it. పరిస్థితులనుబట్టి చదివిన తరువాత దానిపై ఒక నిర్ణయం తీసుకోబడుతుంది. దానిపై సభ్యుల అభిప్రాయాలు తెలుసుకొని, పర్యవసానంగా న్యాయమని తోచినది నేను చెబుతాను. అందుచేత నేను మొదట మీదగ్గరనుంచి కాగితం తీసుకొనేటప్పుడు నేను ఏదైన అన్నప్పుడు అంటే నేను దానితో agree అవుతున్నాననిగాని, disagree అవుతున్నాననిగాని అనుకోకండి. (నవ్వు)

శ్రీ డి. కొండయ్యచౌదరి (కందుకూరు) : అధ్యక్షా - ఇప్పుడు మీరు ఇచ్చిన statement ను కూడ నమ్మవద్దంటారా ?

మిస్టర్ స్పీకర్ : అసెంబ్లీలో చెప్పినది నమ్మండి. ప్రయివేటుగదిలో ఏదో చెపుతూవుంటాను—దీనిని మాత్రం నమ్మకండి. (నవ్వు). ఎందుచేతనంటే, మీరు యిచ్చిన కాగితం చూడనైన చూడకుండా 'చూద్దాం' అంటే దానిలో agree అయినట్లు ఎక్కడ ఉన్నది ? 'చూద్దాం' అన్నంత మాత్రాన నేను agree అయినట్లుగా కొంతమంది సభ్యులు భావించి మాట్లాడటం జరుగుతున్నది. ఇంకొక ముఖ్యమైన విషయం. సభ హక్కులగురించి- there seems to be a lot of confusion, గౌరవ సభ్యులు ప్రతిదీ సభాహక్కు అని అనుకొంటున్నారు. ప్రివిలేజస్ అనేవి ఒక ప్రత్యేకమైన technical rights. House of Commons కు traditions గా వస్తూ ఉన్నవి కొన్ని ఉన్నాయి. కొన్ని bills వల్ల వచ్చేవి ఉన్నాయి. ఇందులో న్యాయము, అన్యాయము equity అనే ప్రశ్నరాదు. ఇటువంటి వాటి విషయమై అసెంబ్లీ లేక పార్లమెంటులో చర్చించవచ్చును. దానిపై ప్రభుత్వం వారియొక్క అభిప్రాయాన్ని వెల్లడించవచ్చు. కాని సభ్యుల హక్కులక్రిందకు తీసుకొనివచ్చి, జనరల్‌గా చర్చ చేయడానికి వీలులేదు. ఇప్పుడు జరిగినది, ఎన్నికల ప్రచారంలో, 'ఆ మెంబరు వచ్చినట్లయితే ఏమిలాభం, మా మెంబరు వచ్చినట్లయితే, లాభం ఉంటుంది' అని మంత్రిగారు ఏదో చెప్పారని ఈ విషయం సభ్యుల హక్కులక్రిందకు ఏవిధంగా, వస్తుందనేది ప్రశ్న. ఎన్నికల ప్రచారంలో ఎవరో ఏదో అంటే, దానికి యింకొకరు సమాధానం చెబుతారు.

శ్రీ కె. యల్. నరసింహారావు (ఎల్లందు-జనరల్) : అధ్యక్షా, అధ్యక్షా ....

మిస్టర్ స్పీకర్ : Will you please sit down. మీరు ఈ విషయంలో మాట్లాడడానికి అసలే హక్కులేదు. అసలు ఈ సమస్యతో సంబంధించిన

సభ్యునకే అవసరం అనుకొంటే మాట్లాడేందుకు time యిస్తాను. పార్టీ లీడర్సు అందరిని బడుగులాను. I am going to consult leaders only. అందరిని consult చేయడం సాధ్యపడేదికాదు. ఈ విషయం, ఏవిధంగా privilege క్రిందకు వస్తుంది? 'సోమశిల ప్రాజెక్టు కావాలంటె, కాంగ్రెసు నాశనం కావాలి' అని గోడలమీద వ్రాశారు. దానికి అవతలివాళ్లు ఏమైన సమాధానం చెప్పుకోవాలా వద్దా? మా పార్టీ ప్రభుత్వంలోకి వచ్చినట్లయితే, ఈ బడ్జెటులో దానిని చేరుస్తాము' అని ఇవతలివారు చెప్పుకుంటారు. ఇది ధర్మం అధర్మం, మాట అటుఉంచి మనం ఇంగ్లీషు రాజ్యాంగాన్ని ఆమోదించాము. అందులో కొన్ని లోపాలు ఉన్నాయి. పార్టీ ప్రభుత్వం; దానికి మనం ఏమిచేస్తాము? అమెరికా రాజ్యాంగం అయితే ప్రెసిడెంటుకు హక్కు ఉండేది. Secretary of the State ఉంది. వారు చూచుకుంటూ ఉండేవారు. లేక స్విట్జర్లాండులో ఉన్నట్లయిన చేయలేదు. We are merely following English Constitution. ఒక పార్టీ చేత పరిపాలించబడుతోంది. దానికి మనం ఏమీచెయ్యలేము. ఇంగ్లండులో కన్సర్వేటివ్, లేబరు పార్టీలు రెండు ఉన్నాయి. ఇక్కడ దేశవ్యాప్తంగా కాంగ్రెస్, తరువాత కమ్యూనిస్టు పార్టీలు ఉన్నాయి. మిగతావి చిన్న చిన్న పార్టీలు ఉన్నాయి. పార్టీ ప్రభుత్వంలో కొన్ని merits, demerits కూడ ఉంటాయి. అందుచేత ప్రతిదీ హక్కుల గురించినదెట్లా అవుతుందో చెప్పలేను. కావాలంటే దానిపై చర్చ చేయవచ్చు. నాకు అభ్యంతరంలేదు. కాని నేను దీనిని గురించి బాగా చదివాను. అందుచేత తీర్మానం యిచ్చినవారు ఏమంటారు?

శ్రీ జి. ఎల్లమందారెడ్డి (కనిగిరి): అధ్యక్షా, ఇది ప్రివిలేజ్ కిందకు వస్తుందని అంటే, "చర్చజరిపి చూద్దాం" అని మీరు అన్నారు. "ఫలానా ఆయనను గెలిపిస్తేనే, కలెక్టర్ను పిలిపించి చేయిస్తాను. లేకపోతే లేదు." అన్నప్పటికికూడా Privileges కిందకు రాదా?

మిస్టర్ స్పీకర్: ఇది ప్రివిలేజస్ క్రిందకురాదు. వస్తుందని మీరు చెప్ప కలిగితే I am prepared to change my opinion and give a decision in your favour. ఈవిషయంపైన ఉంటే ఏమైనా మాట్లాడండి. ఇంతకంటే నేను ఏమీ చెప్పేదిలేదు. నేను thorough గా చదివాను. పుస్తకాలు తెప్పించాము. నన్నుచదివి రూలింగు యివ్వమంటే యిస్తాను. లేకపోతే time యివ్వమంటే ఇస్తాను. నాకేమీ అభ్యంతరం లేదు.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు (నందిగామ): Particular adjournment motion మీద మీయిష్టం వచ్చిన రూలింగు యిస్తే మీరు యివ్వండి, మా

కేమీ అభ్యంతరం లేదు. ఇల్లాంటి issue మీద privilege motions వస్తుంటాయి. కాబట్టి కొంత టైము యిస్తే బాగుంటుంది. మేము కూడా prepare అయివస్తాము.

మిస్టర్ స్పీకర్ :- దానికి నాకేమీ అభ్యంతరం లేదు. నేను చూచినంత వరకు నాకేమి కనిపించలేదు.

I am anxious to help those who differ from me, and who argue and convince me. I am not standing on false prestige. ఏమంటారు రామకృష్ణంరాజుగారు ?

శ్రీ ఆర్. బి. రామకృష్ణరాజు (పదమపేట) :- తమను యిక్కడ నేర్చుకోవడానికి వీలులేదు. Rules లో ఈ విధంగా ఉన్నది.

"175. Mode of raising a question of privilege.- (1) The Speaker, if he gives consent under rule 173 and holds that the matter proposed to be discussed is in order, shall after the questions and before the list of business is entered upon call the member concerned who shall rise in his place and, while asking for a leave to raise the question of privilege make a short statement relevant thereto;"

మిస్టర్ స్పీకర్ :- ఇంకా ఆ stage కి రాలేదు. I have not given my consent. తీసుకోవటం—does not mean my consent.

శ్రీ ఆర్. బి. రామకృష్ణరాజు :- తమరు పెర్మిషన్ యిచ్చేది లేనిది—ఆ విషయం తమ చేతులలో ఉన్నది. కాని తమరు యిక్కడకు వచ్చి "మీకు Right ఉన్నదా? మీరు యివ్వవచ్చునా?" అని అడగడానికి వీలులేదు.

మిస్టర్ స్పీకర్ :- అడగడంలో ఏముంది. తప్పకుండా అడగవచ్చు. I must be convinced.

శ్రీ ఆర్. బి. రామకృష్ణరాజు :- మీకు కన్విన్సు కావాలంటే మీ రూమ్‌కు మమ్మల్ని పిలవండి

మిస్టర్ స్పీకర్ :- ఇక్కడే మంచిది. అది నా private property కాదుగా!

శ్రీ ఆర్. బి. రామకృష్ణరాజు :- అది మీ యొక్క individual right. మీ ఇష్టం ఉంటే చేయవచ్చు లేకపోతే మానివేయవచ్చు. మీకు పెర్మిషన్ యిస్తే, అమన statement యిస్తే దానిని object చేసినట్లయితే, 30 మంది సభ్యులు బలపరచినట్లయితే discuss చేయడానికి వీలవుతుంది

మిస్టర్ స్పీకర్ – అది దీని క్రిందకురాదు

శ్రీ ఆర్. బి. రామకృష్ణరాజు :– కాబట్టి మీరు పెర్మిషన్ యిచ్చేది, లేనిది మీరే ఆలోచించుకోండి.

మిస్టర్ స్పీకర్ :– ఇందు ప్రైమ ఫేసికేసు ఉన్నదా లేదా అని examine చేయాలనుకుంటున్నాను.

Sri R. B. Ramakrishna Raju :— "181. Notwithstanding anything contatined in these rules, the Speaker may *suo motu* refer any question of privilege to the committee of privileges for examination, investigation or report."

ఆ విషయం Privileges Committee చెప్పాలి

Mr. Speaker :- I am not going to refer it.

Sri R. B. Ramakrishna Raju :- All right Sir, that is all. అది privilege అవుతుందా, కాదా అన్నది ఆ కమిటీ చూడాలి.

మిస్టర్ స్పీకర్ :– అసలు మీకు పంపించాలా, వద్దా అన్నది నేను తేల్చుకోవాలికదా?

శ్రీ ఆర్. బి. రామకృష్ణరాజు :– దానిని గురించి ముందుగా మీరు తీర్మానం చేయండి.

మిస్టర్ స్పీకర్ :– కొంత మంది ప్రతిపక్షం వారు argue చేస్తాము అన్నారు కాబట్టి time యిస్తున్నాను. రామకృష్ణరాజుగారు చెప్పినది నిజమే। సువోమోటో పంపించదలచుకోలేదు. Prima facie ఉన్నట్లయితే తక్షణం పంపించేవాణ్ణి. అందులో అటువంటిదేమీ లేదన్నట్లుగా కనపడుతోంది. Time అడుగుతున్నారు కాబట్టి నాకేమి అభ్యంతరంలేదు.

శ్రీ ఆర్. నారాయణరెడ్డి (భోన్‌గిర్) :– ఈ తీర్మానమును గురించి మాట్లాడుటకు ప్రతి పక్షమువారికి time ఇస్తానని తమరు చెప్పినందులకు ధన్యవాదములు . అయితే ఒక్క విషయం మనవి చేయదలచినాను. ఇటువంటి తీర్మానమునకు సంబంధించి పార్లమెంటరీ ప్రొసీజర్‌లో వెదకినచో ఉదాహరణలు దొరుకతవో, లేదో అనుమానస్పదము. ఏ చీఫ్ మినిస్టర్ మహాశయుడూ ఇటువంటి స్టేట్‌మెంట్స్ చేసినట్లు మనకు చరిత్రలో ఉదాహరణలు లభిస్తాయా? అనే అనుమానము మాకున్నది.

మిస్టర్ స్పీకర్ :– ఎన్నికలలో ఏమిచెప్పినా ఫరవాలేదనే Rulings ఉన్నాయి.

శ్రీ ఆర్. నారాయణరెడ్డి :— ఆ rulings చదివి వినిపిస్తే బాగుంటుంది.

మిస్టర్ స్పీకర్ : ఎన్నికలలో ఏదో చెప్పుకుంటారు. అటువంటిదానిపై తీసుకోవలసిన చర్య లేదన్నారు. They are all against you.

ఆర్థిక మంత్రి (శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి) :— ఇటువంటి విపరీతమైన ప్రతిపక్షం ఏ దేశములోను ఉండదేమో!

శ్రీ ఎన్. సంజీవరెడ్డి :— నేను faults లోనికి పోదలచుకోలేదు. I shall take some other opportunity. ఎన్నికలలో ప్రచారానికి పోయినప్పుడు ఒక పార్టీకి ఉన్న హక్కు ఇతర పార్టీలకు కూడా ఉండవలెనా, వద్దా? "కాంగ్రెస్ ఓడిపోతేనే తప్ప సోమశిల ప్రాజెక్టు రాదు" 'అని ఒక పార్టీవారు వ్రాశారు. 'కాంగ్రెస్ వస్తేనే కాని సోమశిల రాదు" అని చెప్పే హక్కు కాంగ్రెస్‌కు లేదా? నేను శ్రీకాకుళం. విశాఖపట్టణం జిల్లాలకు పోయాను, రు. 200/— లు ఖర్చు పెట్టి కాని ఎందుకు పోయినాను అక్కడకు? "సోషలిస్టులందరు మంచివాళ్లు. అందరు ధర్మాత్ములు; వాళ్లకే ఓట్లు ఇవ్వండి" అని చెప్పడానికే నేను అక్కడకు వెళ్లినానా? "వాళ్లు పనికిరారు. మేమే చేస్తాము" అని చెప్పడానికి అక్కడికి వెళ్లినాను. వాళ్లకు ఉండే హక్కు మాకు కూడా ఉండవలెనా, వద్దా? We do not ask for any privilege. We do not ask for anything more than what they themselves ask for. ఎన్నికల ప్రచారానికి మంత్రులెవ్వరూ పోకూడదు అని చెబితే చెప్పవచ్చునా?

మిస్టర్ స్పీకర్ :— మనము అవలంబిస్తున్నది ఇంగ్లీషువారి ప్రజాస్వామ్య పద్ధతి.

శ్రీ ఎన్. సంజీవరెడ్డి :— "ఎన్నికలలో ఓడిపోతున్నా మంత్రులెవ్వరు వెళ్లకూడదు; మాకేహక్కు ఉన్నది తిట్టడానికి" అని చెప్పడం సబబా అని అడుగుతున్నాను. I am not going into the merits of the case. మా పార్టీ వస్తేనే మీకు ప్రాజెక్టులు వస్తాయి అని చెప్పడానికి మాకు హక్కున్నది. మా కాంగ్రెసుకు ఓటు యిస్తేనే దేశం బాగుపడుతుంది. మా కాంగ్రెస్ రాకుండా సోషలిస్టులు కాని కమ్యూనిస్టులు కాని వస్తే దేశానికి ప్రమాదం అని చెప్పడానికి మాకు హక్కు లేకపోతే ఈ democracy ఎల్లా జయప్రదమౌతుంది?

శ్రీ జి. లచ్చన్న (సోంపేట) :— మా పార్టీకి ఓట్లు ఇస్తేనే మీకు భూలోకస్వర్గం వస్తుందని చెప్పుకోడానికి హక్కు ఉన్నది. అయితే మరొక మాట

కూడా తమరు గమనించాలి. మాకు ఓట్లు ఇవ్వకపోతే మిమ్ములను నాశనం చేస్తామని చెప్పటానికి ఏ పార్టీకైనా హక్కు ఉన్నదా, అనేది ప్రశ్న.

మిస్టర్ స్పీకర్ :— Particular Member ను అన్నాను అనేది ఉండాలి. అంతేనే గాని general గా ఏదో అన్నారనడంవల్ల ప్రయోజనంలేదు. "Insulting particular members, attacking them and abusing them" అనేది ఉండాలి అట్టిదేదైనా ఉంటేనే privilege అవుతుంది. కాని general గా ఏదో పార్టీని గురించి అన్నారనేది Privilege issue క్రిందకు రాదు. ఎల్లుండి దీనిని గురించి విచారించుకుందాము.

శ్రీ ఎన్. సంజీవరెడ్డి : ఈ విషయాన్ని గురించి తమరు ఛాంబర్‌లో discussion చేస్తే బాగుంటుందని అనుకుంటున్నాను.

శ్రీ జి. లచ్చన్న : ఈ House లోనికి వచ్చిన తరువాత అది House యొక్క property అవుతుంది. అందువల్ల ఇచ్చటనే చర్చించడం మంచిది.

Sri N. Sanjeeva Reddy: I have no objection if Mr. Latchanna insists on that. అదే మంచిపద్ధతి, ఇట్లాగే ఇక్కడ మాట్లాడుకుంటూ ఉందాము. Budget general discussion నిమిత్తమై కేటాయించిన 5 రోజుల లోను 2 రోజులు ఇందుకే వినియోగిద్దాము అంటే నా కెట్టి ఆక్షేపణలేదు.

శ్రీ పి. గోపాలురెడ్డి (తిరుత్తని-జనరల్) : దీనిలో privilege కి సంబంధించిన విషయ మేదీలేదు. కేవలం advertisement కొరకే ఈ సభకు ఇటువంటి motions ను తీసుకొని వస్తున్నట్లున్నది.

మిస్టర్ స్పీకర్ : మన రూలింగ్ All India లో గుర్తిస్తారు. Let it be a Ruling and if you are hopeful that it will be given publicity, you must welcome it. అది మీకు అనుకూలంగా ఉండే టట్లయితే మీరు ఆతురత చూపనక్కరలేదు కదా?

Sri P. Gopalu Reddy : Sir, if you are convinced that there is a *prima facie* case—

Mr. Speaker : Now, it is in your favour unless they convince me. Therefore—

Sri P. Gopalu Reddy : If there is no *prima facie* case, why should it be discussed here?

Mr. Speaker : Because the Opposition wants time—

Sri R. B. Ramakrishna Raju : Sir, I would like to know what the motion is before the House and what the House is discussing on?

Mr. Speaker : The House is discussing whether such a thing at least can become part of a Privilege Motion.

Sri R. B. Ramakrishna Raju : Under what rule, does it come? I would like to know under what rule this discussion is going on in the House. I do agree that you have a right to say whether a motion is a frivolous motion or not. If you want to enlighten on that, you can take such help as you require. You can call certain members and can discuss. I say it cannot come before the House.. *(Interruptions from some hon. Members)* This kind of discussion cannot come before the House unless it is a motion. There is no motion before the House. If you want to enlighten on that point, you can take such help as you want from outside the House. (*Several interruptions*) I want to see that rules are observed. That is all.

శ్రీ పి. నరసింగరావు (హుజూరాబాదు—జనరల్) : ఈ ప్రివిలేజ్ మోషన్‌ను అడ్వర్టయిజ్‌మెంట్ కోసం తీసికొని వచ్చారంటున్నారు ఇది క్రిమపై నది గాదని గౌరవ సభ్యులు దీనిని విత్‌డ్రా చేసికొనవలెనని నేను పాయింట్ ఆఫ్ ఆర్డరును తెలియజేస్తున్నాను

మిస్టర్ స్పీకర్ : దీనిలో అన్‌—పార్లమెంటరీ అయినదేదీ లేదు.

శ్రీ డి. కొండయ్య చౌదరి : ప్రివిలేజ్ మోషన్ అవునో కాదో నిర్ణయించే అధికారం తమదే. ప్రివిలేజ్ మోషన్‌ను కేవలం అడ్వర్టయిజ్‌మెంటు కోసం తీసుకొచ్చారని చెప్పడం సరిఅయినది కాదు ఆమాటలను విత్‌డ్రా చేసికొనవలెనని మనవిచేసుకొంటున్నాను. దీనిలో అన్‌—పార్లమెంటరీ అయినదేదీ లేదు. ఇది మామూలుగా చేప్పే మాటలే; కాంగ్రెసు భాగ్యవంతుల పార్టీ అని మరొక పార్టీ మరొక విధమైనదని చెప్పుకోవడంమామూలే; కాంగ్రెసువారు నిరంకుశంగా ప్రవర్తిస్తున్నారని, కమ్యూనిస్టులు advertisement నిమిత్తం మాట్లాడుతున్నారని చెప్పే విమర్శలు మామూలు విమర్శలే!

శ్రీ ఆర్. బి. రామకృష్ణరాజు : దీనిని గురించి ఛాంబరులో పరిశీలించి తీర్పు యివ్వవచ్చు గదా;

మిస్టర్ స్పీకర్ : ఈ సభలో యిద్దరు, ముగ్గురుకన్నా ఎక్కువమంది మాట్లాడడానికి అవకాశమివ్వను. ఇద్దరు, ముగ్గురు ముఖ్యుల అభిప్రాయములు తెలుసుకొనిన మీదట ప్రివిలేజ్ ప్రసక్తి ఏమైనా ఉన్నదేమో నిర్ణయిస్తాము. అటేది

ఉన్నట్లు తోస్తేనే ప్రివిలేజ్ కమిటీకి పంపడమనే ప్రశ్న ఉదయిస్తుంది. అంత వరకు యీ తీర్మానం ఎట్టిదో పరిశీలించే హక్కునాది.

GENERAL DISCUSSION ON THE BUDGET FOR THE YEAR 1959-60

శ్రీమతి టి. లక్ష్మీకాంతమ్మ (ఖమ్మం-జనరల్) : అధ్యక్షా, ఆర్థికమంత్రి గారు ప్రవేశపెట్టిన బడ్జెటును సమర్థిస్తూ కొన్ని సూచనలు చేయదలచుకొన్నాను. 'ఆదాయాన్ని ఎక్కువచేయడానికి సూచనలు చేయండి, మేము వాటిని ఆలోచించ డానికి సిద్ధముగా ఉన్నాము' అని ముఖ్యమంత్రిగారు పదేపదే చెబుతూనే వున్నారు. ఒక కమిటీని ఏర్పాటుచేయండి మేము సూచనలు ఇస్తాము, అని శ్రీ చెన్నారెడ్డి గారు అన్నప్పుడు ఆ సూచనలను అంగీకరించడానికి మేము సిద్ధముగా వున్నామని ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పారు.

శ్రీ ఎన్. సంజీవరెడ్డి : 'I think I must correct it. ఆలోచించడానికి సిద్ధముగా వున్నామని చెప్పాము, కాని వారిచ్చిన సూచనలన్నిటిని ఆమోదించడానికి సిద్ధముగా వున్నానని అనలేదు. అన్-కాన్‌స్టిట్యూషనల్ సజెషన్స్ వారు యివ్వవచ్చును. ఆస్తులను గుంజుకోమని చెప్పవచ్చు. అవి ఎట్లా సాధ్యమవుతాయి. అందువల్ల కమిటీవారిచ్చిన సూచనలను ఆలోచిస్తామని చెప్పాము.

శ్రీమతి టి. లక్ష్మీకాంతమ్మ : ప్రతిపక్షనాయకులు శ్రీ రావినారాయణరెడ్డి గారు నిర్మాణాత్మకమైన సలహాలిస్తారని ఆశించాను. కాని వారు పాతపాటే పాడారు 'మీ ప్రభుత్వము కుళ్ళిపోయింది, మీ ప్రభుత్వ యంత్రాంగం కుళ్ళిపోయింది' అని విమర్శించడమే ప్రారంభించారు కాని నిర్మాణాత్మకమైన సూచనలేమీ యివ్వలేదు.

Administrative interference మొదలయిన విషయాలన్నీ మొదలు పెట్టారు తప్ప నిర్మాణయుక్తమైనటువంటి సూచన ఒకటికూడా కన్పడలేదు. ఖమ్మం జిల్లా గురించి కొన్ని మాటలు వారు చెప్పారు. కాబట్టి నేను కూడా రెండు ముక్కలు చెప్పవలసి వుంటుంది. అక్కడ Sub-Inspector గురించి చెప్పారు. నిజంగా చెప్పాలంటే, అది ఒక ప్రమాదమైన, శోచనీయమైన పరిస్థితి. సత్యనారాయణపురం అనే ఒక గ్రామం కొల్లేరుకు అయిదుమైళ్ల దూరంలో ఉంటుంది. అంటే Sub-Inspector's Headquarters అయిన కొల్లేరు ఆ గ్రామానికి 5 మైళ్లు మాత్రమే వుంటుంది. ఆ గ్రామం ఈ మధ్యనే కమ్యూనిస్టు influence క్రిందకు వచ్చిందని తెలిసింది సుబ్బయ్య అనే ఒక కాంగ్రెసువాడిని కాళ్ళు చేతులు కట్టి బావిలో పడేసి చంపివేశారు. ఆ సందర్భంలో ఆ Sub-Inspector దానిని enquiry చేయడానికి కూడా రాలేదు. కాని కమ్యూనిస్టుల murders జరిగినప్పుడు పోలీసు పోయి వాటిలో కలిగించుకొని కేసులు పెట్టారు. అంతే, కాంగ్రెసువాది అయినవాడు

కేవలం జీవించడానికి కూడా హక్కు లేదా? అని అడుగుతున్నాను ఆ శవము అట్లాగే బావిలో మూడు రోజులవరకు కుళ్ళిపోయినప్పటికి కూడా దానికి అతీగతీ లేదు. ఆ విషయం గురించి Sub-Inspector కు report చేసినా అతను వచ్చి చూడ లేదు. ఆ Sub-Inspector చాలా మంచివాడని, corrupt కాదని అంటారు. దానికి అభినందించవలసిందే కాని ఈ విషయంలో ఒక పార్టీ వ్యక్తిని చంపి బావిలో పడవేశారని report ఇచ్చినా, అక్కడికి వచ్చి enquiry చేయడానికి ఇష్టపడనటువంటి Sub-Inspector ను ఏమని చెబుతారో మీరే ఆలోచించండి.

తరువాత సంజీవయ్యగారి ఉపన్యాసము గురించి చెప్పారు. అది నా నియోజక వర్గములో జరిగిన విషయం కాబట్టి చెబుతున్నాను. ఒక్కొక్కసారి political parties ను build up చేసుకోడానికి ప్రయత్నం చేస్తాయి అంటే అది అన్ని పార్టీలు చేసే పనే.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు : ఆ శవము కుళ్ళిపోయిందని ఏదేదో అంటున్నారు. దానిమీద కేసు ఏదయినా కోర్టులో పెట్టారేమో.

శ్రీమతి టి. లక్ష్మీకాంతమ్మ : అధ్యక్షా, ఈ నాటికి అదేమి కోర్టులో లేదండి. తరువాత. సంజీవయ్యగారు ఉపన్యాసము చెప్పినప్పుడు అందరు వున్నారు నేను కూడా వున్నాను. ఆయన చెప్పింది ఒక్కటే. ఒక వైపు ప్రభుత్వ యంత్రాంగం కుళ్ళి కంపు కొడుతూంది, files కదలడం లేదు, ఒక వైపు ఏమో ఆఫీసర్లను 'మీరు నిజాయితీగా ఉండాలి. మీరు ప్రజల ఇబ్బందులను తెలుసుకోండి. కష్ట సుఖాలను తెలుసుకోండి' అని చెప్పి మందలించినప్పుడు మాత్రము administration లో interference అని అంటూ వుంటారు. ఆయన చెప్పిన మొదటి sentence ఈ విధంగా ఉంది. May he be a Communist, may he be a Socialist, may he be a Congress man, may he be a common-man, whoever comes to you with a grievance, look into the matter and dispose of the files immediately. If there is any corruption it is intolerable. ఈ బూజు అనేది ఏదయినా ఉంటే. దానిని దులిపేవరకు మేము ఊరుకోము," అని చెప్పారు. "Administration లో సేవ చేయటానికి ఇష్టపడని వారు, పరిస్థితులకు అనుకూలంగా సమయంతోపాటు, కాలంతోపాటు, మార్పాడడానికి ఇష్టగించని ప్రభుత్వోద్యోగులకు ఈ ప్రభుత్వంలో స్థానంలేద"ని చెప్పారు. దాంట్లో ఏదయినా తప్పు ఉన్నదా? కాబట్టి సంజీవయ్యగారు చెప్పిన ఉపన్యాసంలో ఒక పార్టీ పక్షపాతం గాని, మరేదిగాని లేదు, నేను అక్కడ ఉన్నాను కాబట్టి చెబుతున్నాను. అయితే ధావి. నారాయణరెడ్డిగారు ఒక విషయం చెప్పారు. మా పార్టీ సిద్ధాంతాన్ని మేము మార్చు

కొన్నాము. అహింసాయుతమైన మార్గాలలోనే పోతున్నామని అన్నారు. చాలా సంతోషము. ఈ దేశంలో ఎవరు పనిచేసినా, ప్రజలే supreme. ఈ పార్టీ ఉండవచ్చు, కమ్యూనిస్టుపార్టీ ఉండవచ్చు, సోషలిస్టుపార్టీ ఉండవచ్చు. మనకు ప్రజలే అందరి కంటెను, అన్నిపార్టీలకంటెను ఎక్కువ. Supreme are the people. People's interest లో ఎవరు చేసినా అంగీకారమే. వాళ్ళకు సుస్వాగతము చెప్పుతాము. అయితే ప్రజలలో వాళ్ళు ఆ విశ్వాసాన్ని కలిగించాలి. ఈ సందర్భంలో ఒక కథ జ్ఞాపకం వస్తున్నది. ఒక చెరువులో ఒక కొంగ రోజూ చేపలను పట్టుకొని తింటూ ఉండేదట. కొన్నాళ్ళకు ఆ చేపలన్నీ భయపడి దాని దగ్గరకు రాకుండా పోయినాయి. అప్పుడు కొంగ "నేను జపము చేస్తున్నాను, సన్యాసం పుచ్చుకొన్నాను" అని చెప్పిందట. ఆ విధంగా చెప్పిన తరువాత మరల ఆ చేపలన్నీ దాని దగ్గరకు రావడానికి మొదలుపెట్టాయి. అప్పుడు ఆ కొంగ ఆ చేపలను రోజూ ఒక్కొక్కదాన్ని అట్లా దూరము తీసుకొని గుటకాయస్వాహా చేస్తూ ఉండిందట. కనుక ఈ విధంగా చేస్తూ ఉంటే ప్రజలలో ఏ విధంగా విశ్వాసము కలుగుతుంది ? అదే విధంగా నా నియోజకవర్గంలో వెంకటాపురం అనే గ్రామం ఉన్నది. అక్కడ కొందరు బయటికి పోతూవుంటే వారిని కర్రలతో తలకాయలు పగులకొట్టారు. అది కంభంజిల్లాలో జరిగింది, ప్రజలు ఇంకా మరిచిపోలేదు. కంభంజిల్లాలో ఆ విధంగా జరిగిన instances ఉన్నాయి. భార్యలముందు భర్తలను నరికివేసిన instances ఉన్నాయి. ఆ విధంగా ఎంతమంది విధవస్త్రీలు ఉన్నారో, ఎవరయినా ఒక్కసారి కంభం నియోజకవర్గంలో పర్యటిస్తే తెలుస్తుంది. కనుక ఈవేళ వాళ్ళమార్గము అహింసాయుతమైనది అంటే, ప్రజలలో కూడా అలాంటి విశ్వాసాలు కలిగించాలి. అమృత్‌సర్ resolution తరువాత, వాళ్లు అహింసాయుత మార్గాలలో పోతూవున్నారు అంటే, ప్రజలలో కూడా అటువంటి విశ్వాసాన్ని కలిగించాలి. కాని, ఏమి చేస్తున్నారు ? ఇప్పటికీ తలకాయలు పగులుతూనే ఉన్నాయి. ఇప్పటికీ murders జరుగుతూనే ఉన్నాయి. కాళ్ళు చేతులుకట్టి బావులలో పడవేస్తున్నారు. నిజంగా వారు అమృత్‌సర్ resolution పైనే నిలబడి ఉంటే, అహింసాయుతమార్గాలలో నడువదలచుకొంటే, ప్రజలలో ఆ విశ్వాసాన్ని కలిగించమనండి. ప్రజలలో ఆ విశ్వాసాన్ని పొంది బలపడి సంపాదించుకోమనండి. మా కేమీ అభ్యంతరం లేదు. కాని తప్పుడు ప్రచారాలు, అబద్ధపు మాటలు చెప్పవద్దు అని నేను గట్టిగా మనవిచేస్తున్నాను. ఇంతటితో ఈ విషయాన్ని ఆపివేసి ప్రభుత్వానికి ఆదాయము వచ్చేటటువంటి సూచనలు చేయమన్నారు గనుక కొన్ని సూచనలు చేయదలచుకొన్నాను.

ఇప్పుడు మన ప్రజలలో taxable capacity తగ్గిపోయింది. దాదాపు ఒక stage కు reach అయినారు. ఇప్పుడు తాత్కాలికంగా pass చేసినటువంటి

Transport Bill లో కొంత పన్ను హెచ్చించడం వల్ల, అది ప్రజలమీద పడిన ప్పటికినీ, మొత్తంమీద, పన్ను ల్లేవనే చెప్పాలి. ఇకముందు ప్రజలమీద ఏవిధంగా tax వేసినప్పటికి అది వారికి burden అవుతుందనే ఉద్దేశంలో ప్రజలమీద ఏవీ పన్నులు వేయలేదని, నిజంగా ప్రజల ఇబ్బందులను అర్థంచేసుకో గలిగారని, ప్రభుత్వంవారిని అభినందిస్తున్నాను. అయితే ఈవేళ మనకు ఆదాయము ఏ విధంగా రాగలదు అన్నప్పుడు, మనదేశంలో ప్రకృతి గర్భంలో ఎంతో సంపద దాగిఉన్నది. ఈ మధ్యనే ముఖ్యమంత్రిగారు మాట్లాడుతూ, అనంతపురంజిల్లాలో బంగారుగనులు ఉన్నాయని చెప్పారు. ఆ విధంగా భూగర్భములో అనంతమైన సంపద దాగిఉన్నది. దానిని తీసుకొదానికి మనము ప్రయత్నం చేసినట్లయితే, దానివల్ల మన ఆదాయాన్ని పెంపొందింప చేసుకోడానికి అవకాశం ఉంటుంది. ఇంకా ఎన్నో గనులుఉన్నాయి, minerals ఉన్నాయి. వీటన్నింటిని shot out చేసి, వాటిని తీసుకోడానికి ప్రభుత్వం తలపెట్టినట్లయితే, ఎంతో ఆదాయం వస్తుంది. అదే విధంగా మన రాష్ట్రంలో అటవీ సంపదకూడా చాలా ఎక్కువగా ఉన్నది అయితే ఈ department వారు తగు శ్రద్ధ తీసుకొని introduction of cash crops in the forests విషయంలో బాగా కృషి చేసినట్లయితే, మంచి ఆదాయం వస్తుంది. ఇప్పుడు కేరళలో మిరియాలు చాలా ఎక్కువగా పండిస్తూఉన్నారు. అదే విధంగా మన అడవులలో కూడా మిరియాలు పండించగలిగితే, మన రాష్ట్రానికి కావలసిన ఆదాయం వస్తుంది. అదే విధంగా cashewnuts, pineapples, ఏలకులు మొదలైన వాటన్నింటిని పెంపొందింప గలిగితే కూడా ఎంతో ఆదాయం వస్తుంది.

ఇక nationalisation of transport గురించి ముఖ్యమంత్రిగారు council లో చెబుతూ కృష్ణాజిల్లాలో ఏదో డబ్బుతో అందరిని కొనివేస్తామని చెప్పారని అన్నారు. అయితే, బస్సులు ఉన్నవాళ్ళందరికి ఇంతడబ్బు వస్తుందని వారు ఒప్పుకుంటున్నారా లేదా? అన్ని జిల్లాలలోను అదే విధంగా అందరికీ డబ్బు వస్తుందనే దాని అర్థం కాబట్టి బస్సులు ప్రభుత్వము నడిపించ గలిగితే, అన్ని జిల్లాల లోను ఈ nationalisation చేయగలిగితే, ప్రభుత్వానికి ఆదాయం వస్తుంది. అయితే దానికి డబ్బు ఎక్కడినుంచి వస్తుంది, అని అడుగుతారేమో ప్రజలు ఈ nationalisation కు సుముఖులు కాబట్టి ప్రజలనుంచి ఏ విధంగా దీనికి డబ్బు లభించగలదో ఆ విధంగా రాబట్టడానికి ప్రయత్నం చేయడం మంచిదని నేను భావి స్తున్నాను. ఈ విషయంలో open markets అని శేషాద్రిగారు ఏదో చెప్పారు. ఆ విధంగా కూడా చేయవచ్చు. కావాలంటే వాళ్ళకు interest కూడా ఇవ్వవచ్చు. ఇక operators ఎక్కువ డబ్బు తీసికొని లాభాలు పొందుతున్నారంటే, ప్రభుత్వం మాత్రము లాభాలు పొందలేదా అని నేను అడుగుతున్నాను. కావాలంటే ఏ Life Insurance Company వద్దనో మనం ఏదయినా అప్పు తీసుకోడానికి ప్రయ

త్నం చేయవచ్చు. Centre ను కూడా అప్పు ఇవ్వమని వొత్తిడి చేయవచ్చు. అయితే workshops లేవని అన్నారు. కాని చిన్న చిన్న sizable units ను తీసుకొన్నట్లయితే, ఈ ఇబ్బందులు నెమ్మదిగా తొలగించడానికి అవకాశం ఉంటుంది. తరువాత State Trading in Minerals అనేది తీసుకుంటే మంచిది. ఇప్పుడు Central Trading Corporation ఉన్నది. Trading in minerals వల్ల కూడా చాలా లాభము వస్తుంది. కనుక మన State కూడా ఈ minerals లో trade చేయడానికి పూనుకొన్నట్లయితే. ఎక్కువ లాభాలు రావడానికి అవకాశం ఉంటుంది. దీనివల్ల మనము sound trading organisation building చేసుకొనుటకు అవకాశం ఉంటుంది.

Sales tax administration ను tighten చేసుకొనవలసి యున్నది. Sales tax evade చేసి యితర రాష్ట్రాలకు ఆహార ధాన్యాలు supply కాకుండా కట్టుదిట్టం చేసుకోవాలి.

ఇదివరకు నైజామ్ ధనాన్ని కొంత కేంద్ర ప్రభుత్వంలో అట్టి పెట్టినట్లు తెలుస్తుంది. ఈ ధనాన్ని మనకు విడుదల చేయవలసినదిగా కేంద్ర ప్రభుత్వాన్ని కోరితే మనకు కొంత ధనం వస్తుంది.

Small savings విషయం చెప్పారు. మన target రు 9 25 కోట్లు అయితే 2 5 కోట్లు మాత్రమే వచ్చింది. దీనికి approach సరిగా లేదని, non-officials శ్రద్ధ తీసుకొనుట లేదని బోధపడుతోంది. ప్రభుత్వోద్యోగులను ఈ పనులు చేయుమని చెప్పుటవల్ల వారు unpopular అవడమే గాక ఆ spirit ప్రజలు అర్థము చేసుకొనుటకు వీలుండదు. కాబట్టి patriotic outlook తో ప్రజలను approach చేస్తే మనము యింకా ఎక్కువ small savings ను రాబట్టుకొనగలము.

మన రాష్ట్రానికి foreign exchange సంపాదించడానికి కూడా ఎన్నో అవకాశాలు ఉన్నవి. అది చిన్న చిన్న industries ద్వారా కావచ్చును మన దేశంలోని పచ్చళ్ళు ఇతర దేశాలవారు ఎంతో ఆశగా తింటారని, దానికి demand ఎక్కువ ఉన్నదని చెబుతున్నారు. ఇలాంటి industries ను encourage చేస్తూ వాటిని qualify చేయడానికి ఒక Institute పెడితే, దాని ద్వారా మంచి quality తయారయి ఎక్కువ ఆదాయం వస్తుంది.

బ్రెజిల్ నుంచి వచ్చి Ongole bull ను 10 వేల రూపాయలకు కొనుక్కు వెళ్ళారని అన్నారు. ఈ breeders కు ప్రోత్సాహం కలిగిస్తే దానివల్ల మనకు foreign exchange ఎక్కువ రావడానికి అవకాశం ఉంటుంది. Foreign produce-drugs సర్పగంధి మొదలైనవి ఉన్నవి. ఈ అటవీ సంప

దకు ఒక కమిటీని వేసి ఎక్కడెక్కడ ఏవేవి లభిస్తాయో తెలుసుకొని, దానిద్వారా ధనాన్ని సంపాదించవచ్చును.

గూడూరు ఫ్యాక్టరీ లాంటివి ఎక్కువ చేయాలి.

Heavy penalties for un-utilized agricultural lands, taxation on conspicuous consumption అని ఉన్నది వివరించి చెప్ప డానికి టైములేదు. Economy and Vigilance; prize bonds and state Lottery should not be dismissed off hand. కంట్రాక్టర్ల పద్ధతి తీసివేసి P. W D. వారే contracts చేస్తే, కూలీలకు ఎక్కువ వేతనాలు యిచ్చే అవకాశమే కాకుండా, యింకా ఎన్నోవిధాల ప్రభుత్వానికి ఆదాయం పెరగ డానికి అవకాశం ఉంటుంది.

ఈ మధ్య ఒక questionaire వచ్చింది— స్త్రీలకు సమానమైన వేతనాలు యివ్వాలా అని. గ్రామాలలో రోజుకు పురుషునికి 0—12—0 కూలి యిస్తే స్త్రీకి 0—6—0 యిస్తున్నారు. సమానమైన పనికి సమాన వేతనం యివ్వాలని Constitution లో ఉన్నది తప్పకుండా implement చేయాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ బి సత్యనారాయణరావు (మధిర) : అధ్యక్షా, Finance Minister గారు ప్రవేశపెట్టిన బడ్జెటు అంకెలను బట్టి మన ఆంధ్ర రాష్ట్రం ఆర్థిక పరిస్థితిచూస్తే రు. 170 కోట్లు మనకు public debt ఉన్నదని స్పష్టంగా తేలుతోంది. ఎన్ని సంవత్సరాలలో దేశ సంపదను అభివృద్ధిచేసి యీ అప్పును తీర్చగలుగుతారో, ఆ అంచనా వారిముందు లేదు మన పోకడనుబట్టి అప్పులు ఎక్కువగా చేసే ప్రోమత ఉన్నదని తేటతెల్ల మవుతోంది. వారిని ఒక విషయానికి అభినందించాలి—, "తెలం గాణా సెక్యూరిటీలను మాత్రం ముట్టుకోము" అన్నారు. ఆ విషయం గురించి ఒక మనవి, ఆ సెక్యూరిటీసును తెలంగాణా అభివృద్ధికొరకు ఏ విధంగా ఉపయోగిం చాలో రీజియనల్ కమిటీ recommendations కొరకు refer చేస్తే, కమిటీవారు సూచనలు చేయగలుగుతారు.

ప్రజా నీకముయొక్క ఆర్థిక దుస్థితి ఏవిధంగా ఉన్నదో చూడాలి. గత కొన్ని సంవత్సరాల నుంచి ప్రతి విషయంలో మనం చాల డబ్బు ఖర్చు పెడుతున్నామని బడ్జెటు అంకెలు చెబుతున్నవి. ఈ సంవత్సరం పరిస్థితి పరిశీలిస్తే ఒక్క వరి పంట తప్ప మిగతా పంటలు రూపాయకు నాలుగణాలు, ఆరణాలు పండుకూడ పండలేదని చాలా గట్టిగా నేను చెప్పగలుగుతాను. మెట్ట పంటలు— పెసలు, కందులు, జొన్నలు తక్కువ పండినవి. ఆంధ్ర రాష్ట్రంలో ఎక్కువ బీద ప్రజానీకం జొన్నలమీద ఆధారప డి ఉంటుంది. రబ్బి కల్టివేషన్ కొరకు ఎక్కువ ఉద్యమం నడిపామని, ఖర్చు పెడు తున్నామని అన్నారు. కాని పంటలు సక్రమంగా పండలేదు. దీనికి అచ్చంగా

Finance Minister గారి సంపూర్ణ బాధ్యత ఉన్నదని చెప్పలేను వర్షాలు పడినా పంటలు పండలేదు: ఈనాడు ధరలు అపరిమితంగా పెరుగుతున్నవి. బస్తా జొన్నలకు ఈనాడు రు. 38/-, 40/- లు అడ్వాన్సుగా డబ్బు యిచ్చి గ్రామాలలో కొనడము ప్రారంభించారు. వడ్ల ధరకూడ ఎక్కువగా ఉన్నది. ఈనాడు నెంబర్లు బస్తా రు. 25/- ల దాకా ధర పెరిగింది. అడ్వాన్సు డబ్బు యిచ్చి కొనడము ప్రారంభిస్తున్నారు. ఈ ధరలు యీ విధముగా పెరుగుతున్నందుకు, పంట ఎక్కువగా రానందున కూలీలకు గ్రామాలలో పనులు, కల్పించలేక పోతున్నారు. వ్యవసాయ కూలీలకు కూడ మళ్ళీ ధాన్యం కొనవలసి వస్తోంది. ఆర్థికంగా ఎటువంటి శక్తి లేకుండా పోయింది. గ్రామ ప్రజలు వ్యవసాయం మీద ఆధారపడతారు. ఈ ధరలను ఏ విధముగా అదుపులో పెడతారో ఊహించడానికి వీలులేకుండ ఉన్నది. ఒక్కొక్క పర్యాయం, పంట ఎక్కువ పండితే ధరలు తగ్గుతాయని అంటారు. ఒక్కొక్క పర్యాయం, minimum prices ఏవిధంగా fix చేస్తామంటారు ధరల విషయం ప్రభుత్వం దీర్ఘంగా ఆలోచిస్తే బాగుంటుంది. Land Reforms తెస్తే production పెరగడానికి వీలుంటుందని, Land Legislation తెస్తామని తరచుగా రాజకీయ వాదులు చెబుతున్నారు. Land Reforms కు ఈనాడు గవర్నమెంటు మీద పెద్ద బాధ్యత వేస్తున్నారని భావించవద్దు. Land Reforms erstwhile Hyderabad State లో ఆదర్శప్రాయంగా ప్రారంభించామని చెప్పుకొన్నాము. దానిని గురించి ఒకసారి ఆత్మావలోకనం చేసుకుంటే బాగుంటుంది. ఆనాడు Land Commission కు అధ్యక్షులుగా ఉన్న నరసింగరావుగారు ఈనాడు మంత్రివర్గంలో, ఉన్నారు. ఇప్పుడు Act చేశాము. కాని ఒక్క ఖమ్మంలో మాత్రం implement చేశారు. తరువాత ములుగ్ అడవులలో ప్రవేశపెట్టారు. ఇందులో సంకుచిత భావాలు ఉన్నాయి. ఖమ్మానికి ములుగ్‌కు ఏమి సంబంధం? ఇప్పుదు ప్రభుత్వపు దోష్దు రవాణా కృష్ణా జిల్లాకు ఎందుకు extend చేశారంటే అది ఖమ్మంకు adjoining territory కాబట్టి చేశామన్నారు. కాని Land Legislation విషయంలో ఖమ్మంనుంచి ములుగ్‌కు extend చేశారు. ఇంకా ఎక్కడా ఈ Act ను implement చేయలేదు.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి: ఏ సంవత్సరంలో ములుగ్‌కు extend చేశారు? ఆ సంవత్సరం తెలుసుకునేందుకు అడుగుతున్నాను.

శ్రీ బి. సత్యనారాయణరావు: బాదు ప్రభుత్వమున్నప్పుడే చేశారు.

ఒక గౌరవ సభ్యుడు: దానికి వారసులే ఈ ప్రభుత్వం వారు.

శ్రీ బి. సత్యనారాయణరావు: ఆ చట్టాన్ని ఒక్క ములుగుకు ఎక్స్టెండ్ చేశారు. మిగతా ఏ జిల్లాలలో కూడ దానిని ఎక్స్టెండ్ చేయలేదు. "ఫ్రిగ్‌మెం

షేషన్ ఆఫ్ లాండ్ హోల్డింగ్" అన్నారు. "చిన్న చిన్న భూఖండాలను కన్‌సాలి డేట్ చేస్తున్నాము" అని మళ్లీ అన్నారు. ఈ కన్‌సాలిడేషన్ యాక్టును ఏనాడైనా ఇంప్లిమెంట్ చేయటానికి ప్రయత్నం చేశారా అని అడుగుతున్నాను. ఒక గ్రామానినైనా ప్రభుత్వంవారు ఆదర్శప్రాయంగా తీసుకొన్నారా? ఈ పేద ప్రజానీకంయొక్క ఫ్రాగ్‌మెంటేషన్స్‌ను కన్‌సాలిడేట్ చేసి, ఒక కో-ఆపరేటివ్ మూవ్‌మెంట్ build up చేసి, వాటికి ఆర్థిక స్థోమత కలిగించుటకు యీ ప్రభుత్వం ఏమైనా ప్రయత్నం చేసిందా అంటే లేదు. మాటలు చాలా ఘాటుగా చెబుతారు. మాటలు చెప్పిచెప్పి, చివరకు నాగపూర్ రిజల్యూషన్‌దాకా వెళ్ళిపోయారు. కాని ఆచరణలో చూస్తే, ఖమ్మంజిల్లా, ములుగు అడవులలో మాత్రమే యీ చట్టాన్ని ఇంప్లిమెంట్ చేస్తున్నారు అక్కడకూడ యీ చట్టంలోని అన్ని సెక్షన్స్ అమలుజరపటంలేదు. కొన్ని సెక్షన్స్‌మాత్రమే అమలుజరుపుతున్నారు ఇందువల్ల మనం మాట్లాడే మాటలు చాలా దీర్ఘంగా ఉంటాయని, ఆచరణలో మాత్రం చాలా పొదుపుగా వ్యవహారం చేస్తామని ప్రత్యక్షంగా తేటతెల్లం అవుతోంది. "దీనివల్ల ఫుడ్‌ప్రొడక్షన్ ఎక్కువ అవుతుంది" అని అన్నారు. ఏ విధంగా ఫుడ్‌ప్రొడక్షన్ ఎక్కువ అవుతుందని అడుగుతున్నాను. ఈనాడు భూస్వాములు పెట్టుబడి పెట్టటానికి అవకాశం లేకుండా పోయింది. టెనెంట్స్‌కు, పేదవాళ్ళకు, పెట్టుబడి పెట్టటానికి శక్తి లేకుండా ఉన్నది. ప్రభుత్వం ఒక జిల్లాకు పది లక్షల రూపాయలు ఇస్తామని అన్నారు. తరువాత ఉపేక్షించారు. మొదట ఎక్సెస్‌లాండ్ తొమ్మిది లక్షల ఎకరాలు ఉంటుందని అంచనా వేశారు. కాని, ఆచరణలో చూస్తే, 700 ఎకరాలు మాత్రమే ఎక్సెస్‌లాండ్ ఉంటుందని కళా వెంకటరావుగారు చెప్పారు బహుశా ఆ 700 ఎకరాలు మాత్రమే పనికి రానటువంటి భూమి అయిఉంటుందని నేను అనుకొంటాను. మొత్తం 700 ఎకరాలు ఖమ్మంజిల్లాలో వస్తుందని వారు లెక్కవేశారు. నేను చెప్పిన విషయంలో అతిశయోక్తిగాని, దాపరికంగాని లేదు. మనం ఆత్మావలోకనం చేసుకొంటే, నేను చెప్పినదాంట్లో నిజము ఉన్నదనేది బోధపడుతుంది. ఎగ్రికల్చరల్ డిపార్టుమెంట్‌యొక్క ఎగ్రికల్చరల్ ఫారమ్‌కు లక్షల రూపాయలు తగలబెడుతున్నాము. నా నియోజకవర్గంలో మధిర ప్రాపర్‌లో రైల్వేస్టేషన్ ప్రక్కనే ఎగ్రికల్చరల్ ఫారమ్ ఉన్నది. గౌరవనీయులైన మిత్రులు అక్కడకుపోయి చూస్తే తెలుస్తుంది. 25 సంవత్సరాలనుండి ఆ ఎగ్రికల్చరల్ ఫారమ్ నడుస్తున్నది. ఎన్నోలక్షల రూపాయలు దానిమీద తగలేశారు. ఎన్ని లక్షల రూపాయలు దానిమీద తగలేశారో ఆ భగవంతునికే తెలుసు. అక్కడ ఫెన్సింగ్‌మాత్రం బాగా చేశారు. వారు అక్కడ ఏమి experiment చేశారో తెలియదు. వారు చేసిన పని ఏమిటో, వారు ప్రజానీకానికి చేసిన ప్రబోధము ఏమిటో తెలియదు. వారు ఇంతవరకు ప్రజానీకానికి చేసిన ప్రబోధము లేదు, "పర్టిక్యులర్ టు ఎ నో కల్టివేషన్" అన్నారు. వారు చేసిన దానిని ఎవరూ తీసుకుపోవటంలేదు.

ఎగ్రికల్చరల్ డిపార్టుమెంటువారే బయటనుండి నారు తీసుకువచ్చి వాడుతున్నారు. ఎందుకంటే వారు పెంచే నారు సరిగా ఉండదు నేను విమర్శకొరకుమాత్రమే చెబుతున్నానని మిత్రులు భావించవద్దు అక్కడ ఆచరణలో యీ విధముగా జరుగుతున్నది. ఈ గవర్నమెంట్ వచ్చిన తరువాత, రెండు సంవత్సరాల క్రితం వైరా కేంద్రం దగ్గరగా సీడ్ బెడ్స్‌కొరకు, 24 ఎకరాల వెట్ లాండ్ తీసుకొన్నారు. "నారు పెంచటం మేము ఆదర్శప్రాయంగా చూపిస్తామ"ని అన్నారు. ఆ భూమికి ప్రభుత్వం ఇంతవరకు కాంపెన్‌సేషన్ ఇవ్వలేదు. కాలేజికొరకు మేము బిల్డింగు కట్టాలని, రామకృష్ణరావుగారి చేత ఫౌండేషన్ స్టోను వేయించి, లాండ్ ఎక్వయిర్ చేయాలని బాధలు పడుతూ దానికి సంబంధించిన కాగితాలు గవర్నమెంటుకు పంపిస్తే ఇంతవరకు ఆ సంగతి గురించి అతీగతీలేదు. ఇంతవరకు ఆ లాండ్ దొరకలేదు. మేము అక్కడ బిల్డింగ్ కట్టడానికి అవకాశంలేదు. ఆ భూమి గవర్నమెంట్ తీసుకోవాలంటే, ఏ రెగ్యులేషన్స్, రూల్సు లేవు. ప్రయివేటు ఇన్‌స్టిట్యూషన్స్‌కు ఇవ్వాలంటే, ఎన్నో రూల్సు ఉంటాయి. ఆ రైతుకు ఆ 24 ఎకరాల భూమి మాత్రమే ఉన్నది. ఆ భూమిని కాస్తా గవర్నమెంటు తీసుకొన్నారు ఆ ప్రాజెక్టు క్రింద వందల ఎకరాలు ఉన్న భూస్వాములు ఎంతో మంది ఉన్నారు. కాని ప్రభుత్వం వారిని టచ్ చేయలేదు

మనము మొదటి పంచవర్ష ప్రణాళికలో ఎడ్యుకేషన్‌కు, ఎగ్రికల్చర్‌కు ఎక్కువ ప్రాధాన్యం ఇచ్చాము.

శ్రీ జె. బి. ముత్యాలరావు (గజవెల్లి—జనరల్): అధ్యక్షా, పాయింట్ అఫ్ ఇన్‌ఫర్మేషన్ సర్, లాండ్ ఎక్వయిర్ చేయకముందే ఫౌండేషను స్టోను వేయించామని చెబుతున్నారు. దానిని గురించి వారు చెప్పాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ బి సత్యనారాయణరావు: అదే గవర్నమెంట్ చేసిన పని అని మనవి చేస్తున్నాను. ఆ నాడు కలెక్టర్ దానికి ప్రెసిడెంట్‌గా ఉన్నాడు. మీరు మొదలే దిగబోకండి. మీరు దిగితే మీరే ఇందులో ప్రత్యక్షంగా కనబడతారు. గవర్నమెంటు చేసినటువంటి పని అది

మిస్టర్ స్పీకర్: "మీరు" అని అనకండి; "వారు" అని చెప్పండి అట్లా చెప్పడానికి అందరూ అలవాటు చేసుకోండి.

శ్రీ బి. సత్యనారాయణరావు: క్షమించండి. కాబట్టి యీ విధంగా మనము కొన్ని పొరపాట్లు చేస్తూవస్తున్నాము. ఆదర్శప్రాయంగా గవర్నమెంటు ఫంక్షన్ చేయవలసి ఉంటుంది, పొరపాట్లు జరగవని నేను అనటంలేదు. చేసిన పొరపాట్లను సరిదిద్దుకోవలసిఉన్నది. ఇటువంటి బీదవాళ్ళ భూమి తీసుకొనేబదులు

పెద్దపెద్ద భూస్వాముల భూమిని తీసుకొంటే బాగుండేది. ప్రభుత్వము డబ్బును సక్రమంగా ఖర్చు పెట్టాలని కోరుతున్నాను ఇంతవరకు గట్టిగా తీర్మానాలు, ఉపన్యాసాలు చేయట తప్ప మనం చేసినది ఏమీలేదు

ఎడ్యుకేషన్ విషయంలో తెలంగాణా చాలా బేక్వర్డ్‌గా ఉన్నదని మనవి చేశాను ఇక్కడ ఉన్న కాలేజీలు ప్రయివేటు కాలేజీలు. వాటిని ప్రభుత్వం తీసుకోవాలని మేము ఎన్నో పర్యాయాలు ప్రార్థించాము. గత సంవత్సరం రెండు కాలేజీలు తీసుకొన్నారు మిగతా కాలేజీలన్నీ తీసుకోవలసినదిగ కోరుతున్నాను మా దగ్గర ఆర్థిక పరిస్థితి అంత బాగా లేదు ప్రభుత్వం వారు ఎన్నో ఐటమ్స్‌మీద ఖర్చు పెడుతున్నారు. ఖర్చు పెట్టవలసినచోట్లో సొంతం ఖర్చుపెట్ట లేకుండా ఉన్నారు. కావున ప్రభుత్వం యీ కాలేజీలన్నీ తీసుకొని, ఫుల్ ఫ్లెడ్జ్‌డ్ స్కీము ప్రకారం డెవలప్ చేయవలసివుంది. దానికి మేము అందరము సంపూర్ణంగా సహకారం యిస్తాము.

ఈ బడ్జెటులో టాక్సేషను లేదని ప్రజలను సంతృప్తి పర్చటానికి ప్రయత్నం చేశారు. టాక్సేషను ద్వారా కాకుండా వేరే మార్గాల ద్వారా ప్రభుత్వం డబ్బు వసూలు చేసే అవకాశం ఉన్నదనేది మీ దృష్టికి తెస్తున్నాను. నేషనల్ సేవింగ్స్ విషయంలో రైతులు చాలా బాధలు పడుతున్నారు. పొద్దున్నే లేవగానే టొబాకో ఇన్స్పెక్టర్స్ వస్తారు వేరే ఇతర డిపార్ట్‌మెంట్స్ ఇన్స్పెక్టర్స్ వస్తారు. వాళ్లను సంతృప్తి పరచవలెను. "మాకు డబ్బులేదు. మేము పండించిన పొగాకుకు మార్కెటింగ్ సౌకర్యాలు కలుగజేయండి" అని రైతులు అడిగితే ఆ సంగతి తమకు తెలియదని ప్రభుత్వంవారు అంటారు వారికి మార్కెటింగ్ ఫెసిలిటీస్ కల్పించవలసిన బాధ్యత మన ప్రభుత్వము మీద ఉన్నది బకాయిల వసూళ్లు బలవంతంగా జరుగుతున్నవి. అక్కడి రైతులు బకాయిలు చెల్లించుకోవాలి. నేషనల్ సేవింగ్స్ ఇవ్వాలి. డెవలెప్‌మెంట్ వర్క్సుకు కంట్రిబ్యూషను ఇవ్వాలి. ప్రయివేటు ఇన్‌స్టిట్యూషన్సు నడిపాలంటే, మేము యీ రైతాంగం దగ్గరే బిచ్చమెత్తాలి. 1/3 వంతు గాని, సగం గాని పబ్లిక్ కాంట్రిబ్యూషనులేనిదే, గవర్నమెంటు డెవలెప్‌మెంటు వర్క్సు శాంక్షను చేయటం లేదు. 20 లక్షల రూపాయల పని జరగవలసివుంటే, 10 లక్షల రూపాయలు ఆ జిల్లాలో ఉన్నటువంటి ప్రాంతీయ ప్రజలు ఇస్తున్నారు. మేము గ్రామాలలోని ప్రజలను బ్రతిమిలాడి, యీ డబ్బు తీసుకొనివచ్చి, ఆ గ్రామాలను డెవలప్ చేయటానికి ప్రయత్నిస్తున్నాము. కలెక్టర్ ఆర్డర్ ఇచ్చినప్పుడు, అతని సబార్డినేట్ ఆఫీసర్స్, వారి ద్వారా గ్రామంలో ఉన్న అధికారులు కొయర్సివ్ మెథడ్స్ ద్వారా నేషనల్ సేవింగ్స్ వసూలు చేస్తున్నారు. ఈ విధానాన్ని ప్రభుత్వం వదలించకపోతే గ్రామాలలోని ప్రజలు చాలా బాధలు పడతారని మనవి చేస్తున్నాను.

గ్రామ పంచాయతీ ఎలక్షన్లు చాలా ముఖ్యమైనవి. గ్రామ పంచాయితీ ఎలక్షన్లు మార్చిలో జరుపుతామని ప్రభుత్వం ప్రకటించింది. ఇప్పుడు మే దాకా పొడిగించారని తెలుస్తున్నది. గవర్నమెంటు ఎలక్షన్లను పొడిగించవలసిన కారణాలను తెలియజేస్తూ ఎలక్షన్లను పోస్టుపోను చేస్తున్నట్లు ఎనౌన్సుమెంటు చేయవలసిఉంటుంది. కాని ప్రభుత్వం ఆ విధంగా చేయటంలేదు ఎలక్షన్లు పొడిగింపబడినట్లు వాళ్ళవాళ్ళకే తెలుస్తుంది. గవర్నమెంటు ఇన్‌ఫర్మేషను మాకు బజారులో తెలుస్తుంది. ప్రభుత్వ పక్షమునకు చెందినవారు నెల రోజుల ముందుగనే చెబుదారు. "ఎలక్షన్లు జరగవు; మేము పోయి ఆర్డర్ తెస్తాము" అని వారు చెబుతారు. మేము ఏమి అనుకోవాలి? గవర్నమెంటు ఆర్డర్ ప్రకారం ఎలక్షన్లు జరుగుతాయని అనుకోవాలా? మేము ఎలక్షన్లకు సిద్ధమయితే, ఎలక్షన్లు జరగవు. ఎలక్షన్లు జరుగవని సిద్ధంకాకుండా ఉంటామా, ఎలక్షన్లు జరుగుతాయేమో తెలియదు. ఈ విధంగా ప్రైవేటబికల్‌గా నడిపే పద్ధతి చాలా నష్టదాయకమైనదని చెబుతున్నాము. ఫలానా కారణాలవల్ల పోస్టుపోను చేశామని ప్రభుత్వం డెఫినిట్‌గా ఎనౌన్సు చేయటం చాలా అవసరము. ఈ గ్రామ పంచాయతీ ఎలక్షన్లు పరిస్థితి మీద మన entire administrative structure ఆధారపడిఉన్నదని మనమంతా గమనించవలసి ఉన్నది.

ఈనాడు Government చేసే పనులన్నీ పెద్ద పనులుగానే ఉంటున్నాయి. Democracy ని experiment గా మనంపని చేస్తున్నాం కాబట్టి సత్సాంప్రదాయాన్ని కలిగించడం ఉచితం. ఈనాడు పరిపాలనలో ఉన్న పార్టీ అట్టి సాంప్రదాయాన్ని కలిగిస్తుందని నేను ఆశించాను. కాని దానికి భిన్నంగా ముందుగానే Government నంతా మేమే నడుపుతున్నామని చెబుతున్నారు. అలా చెప్పేటటువంటి మిత్రులు చాల నష్టం కలుగచేస్తారు. వాళ్ళకు నష్టం చేసుకుంటారు; democracy కి నష్టం చేస్తారు. వాళ్ళ పార్టీకి కూడా నష్టం చేసుకుంటారనే నా అభిప్రాయాన్ని వారు పరిశీలిస్తే చాలా బాగుంటుంది. మేము చెప్పే దానిలో అతిశయోక్తి లేదు. యదార్థ విషయాలే. ఇటువంటివి చేయడం ruling party కి కూడ మంచిది కాదని నా అభిప్రాయం.

N. G. O. లు ఆర్థిక దుస్థితిలో పడి "Pay Committee Report వస్తుంది. మనకు కొన్ని సదుపాయాలు కలుగుతాయని" అనుకున్నారు. Finance Minister గారి అధ్యక్షతను ఏర్పాటైన Pay Committee తన యొక్క recommendations ను ప్రజలముందు పెట్టింది. దానిని ఉద్యోగస్థులు చూచారు. అవి అసంతృప్తికరంగా ఉన్నాయి. Constitutional గా వాళ్ళ యొక్క వ్యతిరేకతను ప్రదర్శించటం కోసం ఒకరోజు leave కు apply చేసి strike చేస్తున్నారు. ఆ strike కు leave యివ్వకూడదనడం న్యాయం కాదు.

ఇది fundamental గా వాళ్ళకు ఉన్నటువంటి right కు విరుద్ధంగా పోయినట్లు. Democracy ని రక్షిస్తామని చెబుతున్నటువంటి పెద్దలే ఈనాడు Democracy యొక్క Conventions కు, Constitution లోని fundamental rights కు వ్యతిరేకంగా యిటువంటి ఆర్డరును జారీ చేయడం బాగాలేదు. దానిని పునః పరిశీలన చేయాలని మీ ద్వారా నేను వారికి మనవి చేస్తున్నాను.

లక్ష్మీకాంతమ్మగారు ఒక విషయం చెప్పారు. ఖమ్మం గ్రామాల పరిస్థితి మొన్నటి Elections దగ్గరనుంచే పెద్దా గొప్పా వారికి తెలుసు. నేను పుట్టినప్పటి నుంచి ఖమ్మం జిల్లా వాడినే. పరాయి జిల్లా నుంచి రాలేదు. వారు ఆ జిల్లా వారు కారు. Election కు ticket తీసుకొని అక్కడికి వచ్చారు. గ్రామాలలో కమ్యూనిస్టుల influence పెరిగింది అని చెప్పారు. Influence పెరగడం అంటే ఏమిటి? ఒక ప్రక్క మన ruling పార్టీ వారు మేమే బాగా పని చేస్తున్నామని చెబుతున్నారు. ఆ పార్టీ సభ్యురాలే అక్కడ సేవ చేస్తున్నపుడు కమ్యూనిస్టుల influence ఎందుకు పెరిగింది? వారు తప్పు చేస్తుంటేనేగదా opposition పార్టీ వారి influence పెరగడం, అది ఒక point. రెండవ point నారాయణరెడ్డిగారు raise చేశారు. Murder case విషయంలో investigation జరగలేదని అన్నారు. దానిని లక్ష్మీకాంతమ్మగారే బలపరచారు. ఏ సబ్-ఇన్స్పెక్టరో తప్పు చేస్తే Government machinery సరిగా punish చేయాలనే సమస్య ఉండదు. ఒక principle ను adopt చేయండి. తప్పు చేస్తే అతనిని శిక్షించండి. Transfer చేయడం punishment కాదు. Sub-Inspector గాని Collector గాని పెద్దవాడు గాని, చిన్నవాడు గాని ఎవరు తప్పుచేసినా punish చేయండి. గాని ఈ విధంగా transfers చేస్తే అది ప్రభుత్వానికి గాని Democracy కి గాని ప్రజలకు గాని లాభదాయకం కాదు. ప్రజలు ఈ విషయాన్ని గుర్తిస్తున్నారు. ప్రజలు కూడ ఎంతో కాలం ఉపేక్ష చేస్తూ ఉండరు. Investigations జరుగుతున్నదా లేక స్వతహాగా చేస్తున్నారా? అనేది పరిశీలన చేసుకోవలసిన బాధ్యత ప్రభుత్వానిది. ఎక్కువ సమయం తీసుకున్నందుకు అధ్యక్షులవారు నన్ను క్షమించవలెనని కోరుతూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ జి. రామస్వామిరెడ్డి (పెదకూరపాడు): అధ్యక్షా, ఆర్థిక శాఖామాత్యులు ప్రతిపాదించిన బడ్జెటు ప్రసంగాన్ని హృదయపూర్వకంగా అభినందిస్తున్నాను. దీనిలో ఒక ప్రత్యేకత వున్నది. ఈ సంవత్సరం మనం అనేక ఖర్చులు ఎక్కువ చేసుకున్నాం. N.G.O. లకు దాదాపు 3 కోట్లు రూపాయలు ఖర్చుపెట్టినప్పటికీ కూడా క్రొత్త పన్నులు లేకుండా తక్కువ deficit తోటి వున్నాం. ఈ budget ను చూస్తున్నాం. ఇది హర్షంతో ఆహ్వానించవలసిన విషయం. అంతేకాక [illegible]

ఈ budget ప్రతిపాదనలో రెండు, మూడు క్రొత్త విషయాలు ఉన్నాయి. ఎన్నాళ్ళ నుంచో మనం రాష్ట్రంలో పరిశ్రమలను అభివృద్ధి చేసుకోవాలనుకుంటున్నాం. వ్యవసాయిక రాష్ట్రమైనటువంటి ఆంధ్రప్రదేశ్ ఎరువుల ఫాక్టరీ ఒకదానిని స్థాపించుకోవాలనే కోరిక ఈనాటికి నెరవేరింది. దాదాపు 25 కోట్ల రూపాయలు ఖర్చు పెట్టి ఎరువుల ఫ్యాక్టరీని స్థాపించ నిశ్చయించుకున్నాం. అయితే దీనిని ఎక్కడ స్థాపించాలనే విషయం కూడా మనం ఆలోచించవలసివుంది. డెల్టా ప్రాంతాలైనటువంటి కృష్ణా, గుంటూరు జిల్లాలలో రసాయనిక ఎరువులను విరివిగా ఉపయోగిస్తున్నారు. కాబట్టి ఆ ప్రాంతంలోనే ఈ రసాయనిక ఎరువుల ఫ్యాక్టరీని స్థాపిస్తే చాల బాగుంటుందని నేను ప్రభుత్వానికి మనవి చేస్తున్నాను. శ్రీశైలం హైడల్ స్కీము ఒకటి క్రొత్తగా పెట్టారు. ఈ budget ను పరిశీలిస్తే అనాదినుంచి లేనటువంటి ఒక క్రొత్త ప్రతిపాదన ఒకటి కల్పించింది. Backward classes వారికి scholarships కొరకు 8 లక్షల రూపాయలు కేటాయించారు. ఇది చాల హర్షించవలసిన విషయం. ఇదివరకు లేని దానికి ఈ సంవత్సరం క్రొత్తగా అవకాశం కలుగజేసినందుకు ఆర్థికశాఖామాత్యుల వారిని మరొకసారి అభినందిస్తున్నాను. క్రీడాంగ స్థలం, జాతీయ నాటకశాలలను హైదరాబాదులో స్థాపిస్తారని ఉన్నది. మన ఆంధ్రప్రదేశ్ కు ముఖ్యపట్టణమయిన హైదరాబాదులో వాటిని స్థాపించడం అనేది వివాదం లేని విషయమే. గుంటూరులో కూడ అనేక కళాశాలలు, Highschools ఉన్నాయి. దాదాపు 15 వేల మంది విద్యార్థులు ఉన్నారు. అటువంటి ప్రదేశాలలో కూడ యిటువంటి National Stadiums ను స్థాపించాలని నా కోరిక.

అభినందించడమే కాకుండా ప్రభుత్వానికి కొన్ని సూచనలు కూడ చేయదలచుకున్నాను. N.G.O. ల జీతాలు పెంచమన్నప్పుడు రాజకీయ పార్టీలు వారిని support చేయడం జరుగుతుంది. అయితే అదనంగా పడే పన్నుల భారాన్ని ఎవరిమీద మోపాలనే విషయాన్ని కూడ మనం దృష్టిలో పెట్టుకోవాలి. సర్వసాధారణంగా పన్నులన్నీ బీదప్రజలనుండి, బీద రైతాంగం నుంచి వసూలు చేస్తారు. N.G.O. లకు జీతాలు పెంచాలన్నప్పుడు క్రొత్త పన్నుల విషయం కూడ దృష్టియందుంచుకోవాలి. ఇప్పటికే పన్నులభారంతో రైతాంగం క్రుంగి కృశించిపోతున్నది. అటువంటి వారిపైన ఒక్క నయాపైస పన్ను కూడ వేసే అవకాశం లేదని ప్రభుత్వం గుర్తించాలి. ఇటీవలనే నేను పేపరులో చూశాను. ప్లానింగ్ కమిషన్ సభ్యులు శ్రీమన్నారాయణగారు ప్లానింగు కమిషన్ ఉద్దేశ్యం వెలిబుచ్చుతూ యిచ్చిన వారి Statement చూచిన తరువాత రైతాంగంమీద రెట్టింపు పన్నులువేసి, ఆదాయాన్ని అభివృద్ధి చేసుకోవాలనే [illegible] గ్రహించాను. మిగతా రాష్ట్రాలలో ఎట్లావున్నా మన రాష్ట్రంలో యిప్పటికే రైతుల పైన పన్నులు భరింపలేని భారంగా ఉన్నాయి. వారియొక్క సూచనలను కాని, సలహాలను గాని ఆంధ్ర

ప్రదేశ్‌లో ఉన్న రైతాంగానికి వర్తించే విధంగా మన ప్రభుత్వం ఏ మాత్రం ఆలోచించకూడదనేది నాయొక్క ముఖ్యమైన సూచన. వాణిజ్య పంటలపై అనేక రకాలయిన పన్నుల భారం యిప్పటికే రైతాంగంపైన ఉన్నది. అది మన రాష్ట్రంలో ఆలోచించడానికి కూడ అవకాశం లేనటువంటి విషయం.

పొదుపు ఉద్యమాన్ని విరివిగా ప్రచారం చేస్తున్నారు. ఇది ఎంతవరకు సాధ్యమో తెలియదు. రైతుల దగ్గరకు వెళ్ళి నిర్బంధంగా ఋణమిమ్మంటే యివ్వ లేకుండా ఉన్నారు. ఆపత్సమయాలలో వారికి agricultural loans యిస్తున్నారు. Agricultural loans యిచ్చేటప్పుడు ఒక్కొక్క ఆఫీసరుకు యింత కోటా అని కేటాయించబడుతుంది. B.D.O. కు రెండు లక్షలనో లేక తాలూకాకు 10 లక్షలనో ఉంటుంది. వ్యవసాయ ఋణాలు యిచ్చేటప్పుడు వారికి యిష్టంలేకపోయినా నిర్బంధంగా నూటికి 5వ వంతో, 10వ వంతో మినహాయించుకుని వారి వారి కోటాలను పూర్తిచేసుకుంటూ, యిది పొదుపు ఉద్యమం క్రింద జమ కడుతున్నారు. ఒకవైపున ప్రభుత్వం loans యిస్తూ మరొక వైపు అందులో నుండి పొదుపు ఉద్యమం పేరిట నిర్బంధముగా వసూలు చేయుట బాగుగా లేదని మనవి చేస్తున్నాను.

'పొదుపు ఉద్యమము' అని ఊరికే ప్రచారము చేయుట వలన లాభము లేదు. ప్రజలకు నచ్చచెప్పే విధానము అవలంబించవలయును. అట్టి వ్యక్తులయొక్క ఆర్థికస్తోమతునుబట్టి వసూలు చేయవలెను.

ఈ సందర్భంలో మరొక ముఖ్యవిషయమును మనవి చేయదలచుకొన్నాను. ప్రాంతీయ పొదుపు శాఖాధికారులుగా ఏ ఒకరో, యిద్దరో తప్ప తక్కిన వారందరూ తమిళులే వున్నారు. వారు ఆంధ్రప్రాంతంలో Planning Committees అధ్యక్షమున జరిగే మీటింగులలో పొదుపు ఉద్యమమును గురించి, ఇంగ్లీషులోనో, తమిళములోనో ఉపన్యాసంచుట జరుగుచున్నది. దానిని అనువదించి ప్రజలకు చెప్పుట జరుగుచున్నది. వారొకటి చెబితే అనువాదకులు మరొకటి చెప్పుట, ప్రజలకు యీ ఉద్యమముయొక్క సిద్ధాంతములు సరిగా తెలియకపోవుట జరుగుచున్నది. ఆంధ్రులైన ఆయా ప్రాంతాలకు సంబంధించిన, తెలుగు వచ్చిన పొదుపు ఉద్యమ ప్రచారకులను నియమించుటకు గాను మన ప్రభుత్వం కేంద్రమునకు సూచించవలయునని కోరుతున్నాను.

ఈ నాడు స్థానిక అభివృద్ధి కార్యక్రమముల క్రింద కొంత ఖర్చు పెట్టుతున్నారు. ఈ కార్యక్రమాలన్నీ మార్చి 31వ తేదీలోగా పూర్తిచేయవలసియున్నది. లేకపోయినచో Local Development Works కు కేటాయించిన fund lapse అయిపోతుంది. అందువలన [illegible] ప్రభుత్వం [illegible] కోరుతున్నాను. [illegible]

నిమగ్నమై వుంటారు కొంతసమయము వర్షములవలన ఏమిచేయుటకు వీలుండదు. అందువలన ప్రభుత్వం ఆర్థిక మానముగా మార్చి మాసమును గాక జూన్ మాసమును నిర్ణయించి, గడువును పెంచవలసిందిగా సూచిస్తున్నాను.

ఈనాడు రైతులకు ఎరువులు, ఋణాలు మొదలైనవి సెంట్రల్ కో-ఆపరేటివ్ బ్యాంక్సు నుండి లభ్యమవుతున్నాయి. ఈ బ్యాంకులు నూటికి 4% వడ్డీతో స్టేటు బ్యాంకు నుండి తెచ్చి రైతులకు ఋణాలను యిస్తున్నారు. వారినుండి మాత్రం 6½% వడ్డీ వసూలు చేస్తున్నారు. ఈ విషయమును ప్రభుత్వం పరిశీలించి సాధ్యమైనంత తక్కువ వడ్డీని రైతులనుండి వసూలుచేసే ఏర్పాట్లు చేయవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

ప్రతి బడ్జెటు సమావేశములోను నేను మాట్లాడడము జరుగుతున్నది. మేము తెలిపే విషయాలను ప్రభుత్వం ఎంతవరకు గమనంలోకి తీసుకుంటున్నదో తెలియడంలేదు. ప్రత్యేకంగా ధరణికోట-దొడ్లేరు రోడ్డును గురించి నేను ప్రతి దఫా చెబుతూనే వున్నాను. చీఫ్ ఇంజనీరు గారికి కూడ తెలియజేయడము జరిగినది. కాని యింతవరకు దానిని గురించి ప్రభుత్వం శ్రద్ధ తీసుకోలేదు. ఈనాడు నేను సూచించిన సూచనలు ఫలిస్తాయో లేదో కూడా అనుమానమే

మన రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఖర్చుపెట్టుకొనకపోవడము వలన Central-Road-way Funds నుండి దాదాపు కొన్ని లక్షల రూపాయలు మురిగి పోయినట్లు తెలుస్తున్నది. కేంద్రము యిచ్చే సహాయమును మనమెందుకు సద్వినియోగము చేసుకొనలేక పోతున్నామో నాకు తెలియడములేదు. ప్రభుత్వం యికనైన యీ విషయములో శ్రద్ధ వహించగలదని ఆశిస్తూ యింతటితో విరమిస్తున్నాను.

శ్రీ పి. నరసింహప్పారావు (పాలకొండ) :— అధ్యక్షా, ఆర్థిక శాఖా మాత్యులు ప్రతిపాదించిన బడ్జెటుపై కొన్ని ముఖ్య విషయాలు మనవి జేస్తాను.

బ్రిటిషు కాలమునుండి కూడా మన బడ్జెటు పుస్తకాల యొక్క సైజు కాని, బరువు కాని, అట్ట గాని, అంకెలు గాని మారలేదని మనవి చేస్తున్నాను. మోయలేక మా చేతులు పీక్కుపోతున్నవి. మాట్లాడలేక మా నోళ్లు పీక్కుపోతున్నాయి. ఈ పుస్తకంలోని అంకెలు, విషయాలు అందరూ సమగ్రంగా పరిశీలించాలని నేను కోరను.

బడ్జెటులో శ్రీకాకుళం జిల్లా యొక్క ప్రసక్తి వున్నదా అని ప్రశ్నించుకుంటే, లేదనే సమాధానం వస్తుంది. చెన్నరాజధానిలో వున్నప్పుడు ఇది గంజాము జిల్లా క్రింద వుండేది. అప్పుడు అరవల పరిపాలనలో వున్నాము. వారు పుస్తకంలో అంకెలు చూపించి మొత్తం "అరవ దేశంలో ఖర్చుపెట్టేవారు. 'రాయలసీమ ఒప్పందం' పేరిట రాయలసీమలో, కొంత ఖర్చుపెట్టారు. ఇప్పుడు ఈ

చూసి ఆదిలాబాదు, ఉత్తర శ్రీకాకుళం జిల్లాల పరిస్థితి ఒకే విధముగా ఉన్నది ఆ ప్రాంతపు మంత్రివర్యులు పనులు చురుకుగా చేస్తున్నట్లు కనబడుతున్నది. అందువలన ఆదిలాబాదు జిల్లాకు ఫరవాలేదు. ఇంక మా శ్రీకాకుళం జిల్లా అభివృద్ధి చెందేందుకు అవకాశములే కల్పించడం లేదు. అంకెలు మాత్రం పుస్తకం నిండా కనబడుతున్నాయి. వంశధార ప్రాజెక్టు గురించి కనీసం దఫాకు [illegible] చొప్పున అయినా మంజూరు చేయమని నెత్తికొట్టుకొని చెబుతున్నాం. కాని [illegible] పూచినట్లే ఉన్నారు. [illegible] గట్టిగా పూసిపెట్టి [illegible] "ఆ [illegible] కాదు, [illegible] కాదు" అన్నాడట!

ముఖ్యమంత్రి గారు యింతకుముందు వాగ్దానం చేశారు. కాని యింతవరకు ఆ ప్రాజెక్టును గురించి [illegible] కనబడదు.

ఇరిగేషను శాఖ మంత్రులు యిచ్చిన లెక్కల ప్రకారం 25 వేల ఎకరాలు దానికి [illegible] కొత్తగా [illegible] అవకాశమున్నది. ప్రస్తుతం దాని క్రింద 26 వేల ఎకరాలు పండుతున్నది. మొత్తం 51 వేల ఎకరాలు అవుతుంది. కాని దానికి సంబంధించి ఎటువంటి శ్రద్ధ తీసుకోవడము లేదు. పొమ్మనమంటే — మేము ఒరిస్సా రాష్ట్రంలోకి పోతాం. వారితో సఖ్యం చేసుకొని మా పనులు సాధించుకుంటాము.

ఏ ప్రభుత్వమైనా కొన్ని తప్పులు చేసి తీరుతుంది. కాని చేసిన తప్పులను గమనించాలని [illegible] మనవి చేస్తున్నాను. శ్రీరాముని కాలములో కూడా ప్రభుత్వములో కొన్ని తప్పులు జరిగాయి. కాని వాటిని ప్రజలు వచ్చి శ్రీరామునికి తెలిపే వారు. ఆ విధముగా తెలిపినప్పుడైనా ప్రభుత్వం గమనించాలని కోరుతున్నాను.

పొదుపును గురించి మన ప్రభుత్వం ఒక Economy Committee ని వేసింది. దానికి ఆర్థిక మంత్రిగారు Chairman గా ఉన్నారు. వారు ఖర్చు తగ్గించవలసిన చోట తగ్గించడం మరచిపోయినారు. బ్లాకులలో జరుగుతున్న దేమిటి? మంత్రిగారు వెళ్ళి పరిశీలించినట్లయితే బ్లాకుల నుంచి ఎన్ని జీపులు బయలు దేరుతున్నాయో తెలుస్తుంది. ఆ జీపులకు అయిన సొమ్ము ఎవరిది? అదంతా ప్రజల సొమ్ము ప్రభుత్వం యొక్క డబ్బు. Staff ను బాగా పెంచుతున్నారు ఆ విధంగా ఎంత డబ్బు దుర్వినియోగమవుతున్నదో ఆలోచించండి. అట్లా దుర్విని యోగం చేసే డబ్బును మిగల్చ గలిగితే రెండు కోట్ల రూపాయలు మిగులుతాయి. ఈ నాడు తెలంగాణా N.G.O.ల జీతాల స్కేళ్లతో సమానంగా ఆంధ్ర N.G.O. లకు కూడ ఇవ్వడానికి ఆ డబ్బు సరిపోతుంది. జిల్లాకు ఒక Social Welfare Officer, Provincial గా ఒక Social Welfare Officer, బ్లాకుకు ఒక Social Welfare Officer— ఈ విధంగా ముగ్గురు ఆఫీసరు లున్నారు. వీరు

ఎందుకు? వీరు చేసే పని ఏమిటి? వీరు పంచాయతీ ఆఫీసరులు చాలా మంది ఉన్నారు. ప్రతి బ్లాకుకు ఒక పంచాయతీ ఆఫీసరును వేశారు. వారు చేసే పనేమిటో తెలియదు. పైగా ఎక్స్‌ట్రా పంచాయతీ ఆఫీసర్లను కూడ వేస్తున్నారు. ఇదివరకు తాలూకాకు ఎక్స్‌ట్రా పంచాయతీ ఆఫీసరు ఉండేవాడు కాదు. ఇప్పుడు తాలూకాలో ప్రతి బ్లాకుకు ఒక పంచాయతీ ఆఫీసరును వేస్తున్నారు.

ఇక Co-operative Inspectorsను Agricultural Demonstrators ను నియమించుచున్నారు. అంతా దండుగ తప్ప వీరు చేసే పని ఏమిటి? వారు పంటలు పండించుతారా? పంటలు రైతే పండించాలి. కాబట్టి ఆ ఆఫీసరులకు ఇచ్చే డబ్బు రైతులకే ఇస్తే మంచిది. ఇప్పుడు manures బస్తా ఒక్కింటికి 40 రూపాయలకు అమ్మించుచున్నారు. ధర తగ్గించి 30 రూపాయలకే రైతుకు ఇప్పించినట్లయితే బాగుంటుంది. ప్రభుత్వానికి కావలసిన డబ్బు రైతులే కట్టాలి. బ్లాకులలో పెట్టే ఖర్చును తగ్గించి ఆ మిగిలిన ధనాన్ని N G.O లకు ఇస్తే వారు సంతోషిస్తారు. కాబట్టి ఆ విధంగా చేయాలని మనవి చేస్తున్నాను.

Prohibition అమలులో ఉన్న ప్రాంతంలోనే లంచగొండితనం లావు అయినది. తెలంగాణాలో ఉన్నట్లుగా ఆంధ్ర ప్రాంతంలో కూడ prohibition తీసేస్తే లంచగొండితనం తప్పకుండా తగ్గునని మనవి చేస్తున్నాను. ఆ నాడు రేడియోలు, కళ్లద్దాలు బుష్‌కోటులు చెప్పుకోదగినంతగా మంత్రులకు కూడ లేవు. police constable ఇంటికిగాని, Sub-Inspector ఇంటికిగాని వెళ్లి చూచినట్లయితే రేడియోలు, కళ్లద్దాలు, బుష్‌కోట్స్ మంచి మంచివి ఉంటాయి. Sub-Inspector కు ఇచ్చే జీతం 80 రూపాయలు. మోటారుసైకిలు మున్నగు valuable things అన్నీ వారికి ఉంటున్నాయి. మరి యీ సొమ్మంతా వారికి ఎక్కడిది? ప్రజల సొమ్ము. ఆ సొమ్ము ప్రభుత్వానికి రాకుండా పోతున్నది. ప్రజలకూ మిగలడం లేదు. ఆంధ్రలో కూడ prohibition తీసేసి వచ్చే డబ్బును N G.O. లకు ఇవ్వండి. వచ్చే డబ్బును ఎందుకు పోగొట్టుకోవాలి? ఒక్కొక్క కానిస్టేబుల్ నెలకు 500 రూపాయలు సబ్-ఇన్‌స్పెక్టర్ 3వేల రూపాయలకు సంపాదించుకొంటున్నారు. కానిస్టేబుల్స్‌కు B. S. A. cycles ఉన్నాయి. వారికి ఇచ్చే జీతం ఎంతో గమనించినట్లయితే వారికి యీ డబ్బంతా ఎక్కడ నుంచి వస్తున్నది? లంచగొండితనం పెరిగిపోతుంది. దొంగలను పట్టుకోడానికి దొంగలనే వేశారు. Prohibition లేనందువల్ల తెలంగాణాకు వచ్చే డబ్బును ఆంధ్ర ప్రాంతంలో వెనుకబడిన శ్రీకాకుళం వంటి జిల్లాలలోని N. G. O. లకు ఇవ్వండి. ప్రజలు హాయిగా ఉంటారు. వచ్చే డబ్బును అనవసరంగా ఎందుకు పోగొట్టుకోవాలో నా కర్థం కావడం లేదు.

ఇద్దరన్నదమ్ములుంటే ఉన్న ఆస్తిని సమాన పంతులలోనే వారికి ఇవ్వాలి. మీకు law కూడా తెలుసును; జ్యేష్ఠుడు పెద్దవాడు కనుక 5 ఎకరాలో 10 ఎకరాలో పెద్ద భాగం తీసుకున్నా వంతులు మటుకు సమానంగానే వేస్తారు. అట్లాగే, తెలంగాణా–ఆంధ్ర ఉద్యోగులు ఒకరి పక్కన మరొకరు, మూర్చుని సమానమైన పని చేస్తున్నారు. మరి తెలంగాణా వారికిచ్చే జీతమే ఆంధ్రి వారికి కూడా ఇవ్వడంలో న్యాయంలేదా? సమాన పని చేస్తున్నవారికి సమాన scales ఇస్తే గొడవ ఉండదు కదా? ఆ తరువాత extra scales ఇవ్వడం విషయం ఆలోచించవచ్చు. Pay Committee recommendations ప్రకారం–ఆ తరువాత ఏమి చేసినా, ఏమి చేయకపోయినా ముందుగా రెండు ప్రాంతాల ఉద్యోగులకు సమానమైన జీతాలివ్వాలి. అట్లా ఇచ్చిననాడు ఆందోళనలు ఉండవు. తెలంగాణా స్కేల్సు ఆంధ్ర వారికి కూడ ఇస్తామని ఇవాళ announce చేస్తే strike చేయాలనే అభిప్రాయం వారిలో పూర్తిగా తగ్గిపోతుంది. Strike ను call off చేసినట్లు రేపు సాయంకాలానికే వారు statement ఇస్తారు. ఈనాడు ఆ విధంగా announce చేయాలని కోరుతున్నాను.

అధ్యక్షా, మీరు కూడ భక్తులు. శ్రీశైలంలో 30 లక్షల రూపాయలు ఖర్చు చేయించారు ముఖ్యమంత్రిగారు. తిరుపతి వెంకటేశ్వరస్వామి ఆలయం ఆదాయం నుంచి ఇదివరకు 1% Contribution తీసుకొనేవారు, ఇప్పుడు 5% తీసుకొంటున్నారు. ఇది ఎంత అన్యాయమో ఆలోచించండి. దేవస్థానం అంతటికి సరిపోయే డబ్బు తిరుపతి నుంచి తీసుకొంటున్నారు. దయయుంచి 1% నే అట్టే పెట్టి మిగతా 4% కూడ తగ్గించాలని ముఖ్యమంత్రిగారిని కోరుచున్నాను.

"సంజీవరెడ్డిగారి ప్రభుత్వం బ్యాంకులకు ఎలక్షనులు పెట్టదు; ఎలక్షనులు పెడితే వారు ఓడిపోతారనే భయం ఉన్నది" అని బస్సులలో చెప్పుకొంటున్నారు. Stores కు banks కు nomination చేస్తున్నారు. కాని, ఎలక్షనులు జరిపించడానికి ప్రభుత్వం ఎప్పుడూ జంకదని మేము చెబుతున్నాము. తొందరలో ఎన్నికలు జరిపించండి, మేము తప్పకుండా గెల్చుకుంటాము. Nominations పద్ధతి వద్దు అని మనవి చేస్తున్నాను.

Sri Gopal Rao Ekbote (High Court): Mr. Speaker Sir, during the last few years we have been emphasising, keeping in view the expansion of the State economy, certain aspects and suggesting certain major steps to imrove the State economy. We are all aware that our State is mainly an agricultural State and, therefore, in the First and Second Five Year Plans, it was natural that some major steps in regard to the improvement of agricultural economy were rightly suggested

and to a great extent implemented. We are now practically in the Fourth year of the Second Five Year Plan and the Indian mind has started thinking of drafting the Third Five Year Plan. I, therefore, naturally expect that this important aspect and some concrete suggestions as to how we should apply our minds, so far as our State economy is concerned, in the preparation of the Third Five Year Plan would be coming forth during the budget discussions. We all know, that in the Second Five Year Plan we tried to build up the plan from below and collected all the needs right from the village to the headquarters of the State. I do not know what definite procedure is going to be followed in preparing the Third Five Year Plan not only for our State but for the whole of India. But I personally feel that the felt needs which were already collected during the course of the Second Five Year Plan which could not be made part of the Second Five Year Plan should be kept in view and given priority. I would, therefore, request the Government to activise the thinking on the preparation of the Third Five Year Plan and it is only from that point of view that if we can take certain concrete steps right from now, it is only then that I feel that during the course of the two coming years we will be able to produce our State plan which will not only be progressive in its impact but will also solve the very problems which are agitating the State mind.

I have been emphasising particularly 4 broad aspects during the last three discussions namely the Land Reforms, Nationalisation of Road Transport industrialisation. and Prohibition. I had of course touched other aspects regarding economy also. But I was very particular in emphasising these four prominent features of the State economy.

As far as the Land Reforms are concerned, we have a Bill which is now pending before the Select Committee. Naturally there was a great amount of controversy over that Bill because it did not fulfil all the requirements of the Land Reforms. Therefore, some of us were demanding that the Bill should be made broad-based and should embrace all the aspects of Land Reforms. After the Nagpur Congress Resolution all the hard corners are now rounded off and I expect that keeping in view the broad principles laid down in the Nagpur Congress Resolution, either a

comprehensive, all embracing Land Reforms Bill or a series of legislations covering all the aspects of Land Reforms should be brought before the House and let us realise that the improvement of the institution of agriculture in our State would certainly not only improve food production on the one hand but on the other hand, it will also upgrade the level of living of those persons who are making agriculture as their source of income. One aspect of Land Reforms which we cannot lose sight of is that a great percentage of persons will be shifted from the land economy to certain other economy and it is only from that point of view that I have been simultaneously stressing the need for industrialising the State. Therefore, as far as Land Reforms are concerned, we will be certainly getting a broad-based legislation

In regard to the nationalisation of Transport, we are glad that in one or two Districts of Andhra Region, the nationalisation has been introduced, but the capital with which we have started the Corporation is really very meagre and I find that during the last 2½ years, an amount of 49 lakhs has been put in as an additional capital. I would suggest that on the basis of the capital available at present we should approach the Government of India and thus enhance the capital and not only explore untapped routes in Telangana area but also expand the routes in the Andhra area and the only effective way of doing that is to approach Government of India and to demand additional capital for strengthening the Corporation's work.

The third important aspect which I was suggesting was about Prohibition. I was really amazed to read in the newspapers that a prominent member in the Upper House has suggested the scrapping of Prohibition. I do not know exactly or understand as to how there has been now and then demands from some of our friends to scrap Prohibition. We all know that in our directive principles of the Constitution, there is a very clear directive that we have to enforce prohibition throughout India. After all, the Constitution is not a party programme. It is a national document to which we have sworn before we entered this House. We all expected that Prohibition will be enforced strictly not only in the Andhra area but will be introduced at an early date in Telangana also. I was told that the two main arguments which are usually advanced in support of the scrapping of Prohibition are: that the Prohibition

has failed and that practically every alternate house is a house of illicit distillation. The other argument is that there was a lot of corruption in the enforcement of prohibition. These are the arguments which are frequently advanced in support of the demand to scrap prohibition. But I would invite those who think that way to soberly consider that the State is not expected to cater for the vices of the people. I was amazed to find an argument the other day that in Andhra, particularly in Telangana you cannot make the people sober under compulsion of a Statute. If the people desire that drink facilities are to be provided to them by the State, let us tell them very emphatically that the State does not cater for the vices of the people. It is, as I said, a part of our article of faith to impose prohibition at an early date in Telangana and that is exactly what we have been demanding during the last 2 1/2 years or 3 years. The loss of revenue to the Government due to the enforcement of prohibition is of course very little and of no practical importance from my point of view. If we allow this drink devil to spread its tentacles, the moral loss is much greater than the loss of revenue to the State. Therefore the loss of revenue or the mismanagement of prohibition can hardly be any ground for scrapping of prohibition. On the other hand, I would have welcomed practical suggestions and steps which we should take in order to remove not only the corruption and mismanagement but every other defect which has crept in, in the enforcement of Prohibition. You should invite the attetion of some of our friends who are demanding the scrapping of Prohibition to the latest attitude expressed very clearly and prominently by Russia. In his speeches Mr. Khrushchev has incessantly pointed out the evil effects of drink to the Russian people and he not only stressed about the......

Sri D. Kondayya Chowdary: Probably the evil effects of over-drinking.

Sri Gopal Rao Ekbote: I do not know. I am sure it was Mr. Khrushchev that said about the evils of drink; He seems to have completely given up drink. I would like to invite the members who advocate the scrapping of Prohibition that immediately after the Russian Revolution, it was Lenin who ordered that all the barrels containing alcoholic drink should be emptied in the river because he realised that drink is the enemy of wisdom and therefore let us

learn lessons, if not from our own country, but from other countries whom we regard as progressive and not create stumbling blocks in the way of implementing or enforcing Prohibition. I would therefore demand Sir, that if Prohibition which is already in practice in the Andhra area, has been found to be defective, some sort of enquiry should be made. I would particularly invite your attention to the fact that in 1952, the Bombay Government instituted an enquiry and Sri Bhansali who was a senior officer, after enquiry presented a report to the Bombay Government. Those who had the privilege of reading his report will agree with me that in certain districts of Bombay State where the backward classes were living and were addicted to drink, their and social economic position has amply improved. If it is so in Bombay State, I may ask why in Andhra-Pradesh the Social and Economic aspect of the down-trodden people should not be improved? With all earnestness, I would request the Government not to be deceived by the spacious arguments advanced by some persons to scrap off prohibition but I would request the Government to make it tight and introduce prohibition immediately in Telangana also. Let us not bother about the loss of revenue as it will give us in return men and material which will be very useful in the implementation of the Third Five Year Plan.

The Fourth point which I would like to place before you is with regard to industrialisation. As you are aware there was not much in the First Five year Plan to contribute towards the major or medium industries in the Andhra and Telengana areas. It has been rightly put in the Second Five Year Plan that a modest beginning was made. In all, I believe there are five schemes, expansion of the present Government industries at Rajahmundry and Gudur and establishment of certain Co.operative Sugar Factories. I will not go into details regarding the progress that has been made so far as these four items are concerned. But one thing I would like to point out that as far as Andhra area consisting of 63 thousands of square miles. only 23,000 sq: miles were explored or surveyed upto the end of 1954 by the Geological Department of the Government of India. If I am right, the then Andhra Government had demanded from the Government of India that exploration should be made particularly in the Godavari Valley to find out whether coal deposits are available there and the Government of India had agreed to survey the Godavari Valley. I am not

aware whether such survey was carried out and if so, what the results of such survey are. In Andhra, therefore, nearly 40,000 sq. miles still remain unexplored.

In Telongana also except a specified area, the other portion has not been surveyed by the Geological Department of the Government of India. It is vaguely believed that we are rich in various types of basic minerals and that we have rich natual resources. I also believe that in our State if the resources are properly tapped and if the geological survey is scintifically carried out, it will certainly unearth lot of basic minerals and fuels, like coal and oil, which will contribute to the development of the industries in our State. I would, therefore, make a suggestion that before we prepare the Third Five Year Plan, during these two years or the year and a half, we should emphasis on the Government of India, particularly the Geological Department to complete the survey-if not complete survey, at least exploration of certain valleys of Godavari, Krishna and Pennar rivers-to explore the natural resources there. Let us at least find out as to what basic minerals are available. Our State is really contributing to a very great extent, as far as Asbestos, Mica or Manganese are concerned, towards the industrial potentialities. But the exploration of further minerals is what I am emphasising upon.

Therefore, I would suggest that as a first step for the preparation of the Third Five Year Plan, the Government of India should be requested to carry on the exploration of all the natural resources and complete the survey both in Telangana and Andhra areas.

Now, as far as Andhra Pradesh is concerned, why I am inviting at this stage the attention of our State Government is because we are aware that in April 1948 the Government of India had laid down the Industrial Policy and on the wake of the Second Five Year Plan, in April 1956 they revised the Industrial Policy. Now this is the time. If we want to have our own share in the industrial development of our Country, in the moulding of the industrial policy of the Government of India and if we want to participate in the actual building up of the industries, then we will have to make some immediate and effective steps right now not only towards formulating the new policy or re-thought-out policy as far as the industrial policy of the Government of India is concerned but also

towards preparing our Blue-print as far as the industrial development in the Third Five Year Plan is concerned. In the Second Five Year Plan of Andhra Pradesh it is said that as many as 63% of the persons are economically inactive and only 37% are economically active in the State. It is really a very sad picture which is presented. If we carry on a comparative study of the other neighbouring States, we find that the percentage of persons who are not busy in the economic production is not so poor. Therefore, we have to find out in the Third Five Year Plan not only greater employment chances in the urban area where the employment question is assuming a very serious proportion, but also remove some persons from the agricultural economy and find out certain non-agricultural avenues of employment for them. And it is only from that point of view that I suggest that firstly survey should be completed, secondly we should ourselves lay down definitely as to what the Industrial Policy is should be as far as our State is concerned, and then effectively participate in moulding the Industrial Policy which has to be renewed in the wake of the Third Five Year Plan. I also suggest that the co-operation of the M.L.As. and M.Ps. of the Andhra Pradesh should be taken to formulate the Third Five Year Plan which should naturally have a predominent place or a dominant place as far as the industries are concerned. These are the three things which we should emphasis this year particularly and invite discussion in order to effectively rebuild our economy as far as our State is concerned.

The other thing to which I would like to invite the attention is this: I am glad that the hon. Chief Minister had agreed to the suggestion of hon. Dr. Chenna Reddy for the appointment of a Committee consisting of some M.L.As. and and non-officials for finding out the tax-structure in our State. I have been suggesting the appointment of Commissions not only to find out the economic structure of Andhra Pradesh but to suggest improvements towards the development of our economy. Instead of confining this Committee, therefore, to officials and non-officials, if we appoint that Committee at expert level, it will certainly yield better fruits.

Likewise, for the purposes of integration of services or rationalisation of service structure or for the integration of Laws, I have been suggesting, and I repeat that sugges-

tion again this year, to appoint two Commissions-one Law Commission to integrate the Laws or to rethink about the existing Laws, and another for the integration or rationalization of service structure. The Committee should be appointed at an expert level only with a view to bring in a rather congenial atmosphere in which we will be able to increase our efficiency.

These are the few suggestions, which I wanted to make in this regard, Sir. Thank you very much.

శ్రీ బి. కేశవరెడ్డి (షన్‌పూర్): అధ్యక్షా, నేను పేరు పంపేటపుడు రేపు నాకు అవకాశము కల్పించాలని కోరాను. ఏది ఏట్లయినప్పటికి నేనీ అవకాశాన్ని పురస్కరించుకొని నాలుగు మాటలు మనవి చేయదలచుకున్నాను ఈ బడ్జెట్‌ను చర్చించేటపుడు, ముఖ్యంగా బడ్జెటు విషయాన్నే కాకుండా ఇతర ప్రభుత్వ విషయాలు కూడా ఏ విధంగా వున్నవో చూచుకోవడము అవసరము. అందుకని నేను ఒకటి రెండు విషయాలు ఆ సందర్భంలో చెప్పదలచుకొన్నాను. ప్రభుత్వమేది ఐనప్పటికి ఎవరిదైనప్పటికీ ఏ పార్టీకి సంబంధించినప్పటికినీ ప్రభుత్వము ప్రభుత్వము మాదిరిగనే వర్తించాలి. అటులకాకుండా కేవలము ఒక పార్టీ ప్రభుత్వము వచ్చినంత మాత్రాన తమ పార్టీకి ప్రాతినిధ్యం కల్గించడానికో లేక తమ పార్టీ పెద్దలు చెప్పిన మాదిరిగానో లేకుంటే తమ బంధువర్గానికి అనుకూలంగానో లేక తమ గ్రూపు వ్యవహారాలలో సక్రమంగా దిద్దుకోడానికో ప్రవర్తించినట్లయితే అది ప్రభుత్వ కాదు. అనేక సందర్భాలలో జరిగిన యీ విధంగా జరిగినవి చెప్పదలచుకొన్నట్లయితే ఒక పెద్దపుస్తకము వ్రాయవచ్చును. అందుకని నేను మనవి చేసేదేమిటంటే ప్రభుత్వములో ఏ లోపాలయితే వున్నవో వాటిని సరిదిద్దుకొని సక్రమంగా నడచుకోడానికి సిద్ధపడకపోతే ఏ plan ను కాని ఏ scheme ను కాని ఏ ఉద్దేశముతో తీసుకొచ్చినారో అది నెరవేరే అవకాశము లేకుండా పోతుంది. ప్రభుత్వ administration లో district level లో. కాంగ్రెస్ వారమను కొనే కొంతమంది వ్యక్తులే వాస్తవంగా ప్రభుత్వము చేస్తున్నారు. అక్కడున్న కలెక్టర్‌ను కాని D.S.P. ని కాని ఇతర డిపార్టుమెంటుల ఉద్యోగస్థులను కాని చూడడానికి ఏదో representation అనే సాకుతో వెళ్ళి ఫలానావారు తమ పార్టీకి సంబంధించిన వ్యక్తులని చెప్పి పనులు చేయించుకోవడము జరుగుతుంది. మీరుకూడా చిన్న మొన్నటివరకు కాంగ్రెసువారే కదా. మీరుకూడా అదే విధంగా చేసివుండ వచ్చునని అనవచ్చు. పోయిన బడ్జెటు సమావేశములో చూచినట్లయితే కాంగ్రెసుతో కూర్చున్న సభ్యులనుంచి కూడా యీ విమర్శలు వచ్చినవి. ఇపుడు కాంగ్రెస్‌సభ్యులు ఏదో representation చేయుటోటి administration లో జోక్యము కలుగజేసుకుంటున్నారు. నా జిల్లాకు సంబంధించినంతవరకూ రెవెన్యూ డిపార్టుమెంటులోని officers transfer జరిగేటపుడు ఆ జిల్లాకు సంబంధించిన కాంగ్రెసు వ్యక్తులు జోక్యము కలిగించుకుంటున్నారు. [illegible] transfer విషయంలో ఒక

కాంగ్రెస్ వ్యక్తి జోక్యము కలుగజేసుకొని మంత్రి కళా వెంకటరావుగారికి చెప్పి రెండు రోజులలో transfer చేయించడము. తర్వాత ఆ transfer orders cancel చేయడము జరిగింది. ఏదైనా representation వుంటే అది సక్రమమైనదా, కాదా అని విచారణ చేయాలి. యోగ్యతగలవ్యక్తి కళా వెంకటరావుగారు అనేక ప్రభుత్వాలలో మంత్రిగావుండి బాగా అనుభవము గడించినవారు. ఒకవ్యక్తికి సంబంధించి నంతవరకు ఆ representation సక్రమంగా వుందా లేదా అనే విచారణ లేకుండానే ఒక తహసీల్‌దార్ విషయంలో 3 సార్లు transfer orders వేసి మూడుసార్లు cancel చేసిన సందర్భాలున్నవి. ఈ అవసర మెందుకొచ్చిందని ప్రజలలో అపోహలు కలుగుచున్నవి. ప్రభుత్వము ఏ విధంగా నడుస్తున్నదో ప్రజలు watch చేస్తున్నారు.

(Sri P. V. Narasimha Rao in the Chair)

తెలంగాణాకు సంబంధించినంతవరకు ఇక్కడ వున్న ప్రజలు పిచ్చివారని తలచవద్దు. కళ్లతో చూడడమే కాకుండా వారికి చెవులుకూడ వున్నవి. ప్రభుత్వము ఏవిధముగా వున్నదీ చూస్తున్నారు. ఈ విధముగా వారి యిష్టము వచ్చినట్లు 1, 2 సంవత్సరాలు గడపవచ్చును. ప్రజలు ఈ రోజున అనేక కష్ట నష్టాలకు లోనై బాధలు ఎదుర్కొంటున్నారు. ప్రభుత్వము ఒకే పార్టీ దృక్పధముతో. ప్రజల సౌకర్యాలను గమనించకుండా పరిపాలనచేస్తున్నది. ఈ విధముగా సాగడానికి వీలులేదు. ఏ పార్టీకి చెందని కొంతమంది జనము వుంటారు. వారి representations కూడా వినక; సమస్యలను పరిష్కరించుటకు పూనుకొనడముకూడాలేదు. బడ్జెటులో అభివృద్ధి కార్యక్రమాల గురించి సూచనలు చేశారు ప్రభుత్వ సభ్యులలో ఒకరైన శ్రీ ఎక్బోటేగారు. పోయినసారి కూడ ఈ మాదిరే చెప్పారు. ఎక్బోటేగారు అనేక సార్లు Law Commission నియామకము గురించి చెప్పారు. ప్రభుత్వము తమ అధికారులతోగాని, యితర సభ్యులతోగాని సంప్రతించి ఏదయినా ఒక commission ను ఏర్పాటు చేయడానికి ఆలోచించడములేదు. దానికిగాను ఎక్కువ ఖర్చు పెట్టనక్కరలేదు. ఒకటి, రెండు sections కి amendments తీసుకొని వస్తూ అవకతవకలుగా చేయడముకంటె ఒక Law Commission ను ఏర్పాటుచేసి మొత్తము acts అన్నిటిని ఒక్కసారిగా integrate చేసి సక్రమముగా చేసిన అది బాగుంటుంది. ఈ ఆలోచనను ప్రభుత్వము తీసుకొనక పోవడము దురదృష్టకరము.

ఇక పార్టీలకు సంబంధించిన విషయాలు చెబుతాను. మొన్న వరంగల్లులో ప్రభుత్వ పక్షులతో కూడిన కొంతమంది సభ్యులువచ్చారు. సభకు సంబంధించిన విషయాలే గాకుండా అనేక విషయాలు చర్చించారు. ప్రభుత్వానికి సంబంధించిన విషయాలన్నీ చర్చించారు. అక్కడ సమావేశానికి వచ్చిన మా జిల్లాకు సంబంధిం

చిన ఒక M. L. A. గారు ఇప్పుడు కాంగ్రెసునుంచి విడిపోయి కొత్త పార్టీని పెట్టబోవుచున్నారు. వారు ఏమీ చేయకుండా వుండడానికి ప్రభుత్వము అప్పుడే orders pass చేసింది. రేపు ఇక్కడకు ఎనమండుగురు మంత్రులు వస్తున్నారు. వారు ఒక conference పెట్టి ప్రభుత్వాధికారులకు కొన్ని instructions యివ్వబోతున్నారు. ప్రభుత్వం ప్రజాస్వామ్యమని చెప్పుకుంటూ, గాంధీగారి శిష్యులమని చెప్పుకుంటూ వున్నవారు, "మే మే. ప్రజాస్వామ్యాన్ని రక్షిస్తాము కాంగ్రెసును విడిచిపోయినవారు ప్రజాస్వామ్యానికి గొడ్డలిపెట్టు" అని చెప్పారు. ఏపార్టీకి చెందని వ్యక్తుల representations వినకుండా చేసే సాహాయము ధైర్యము వీరికి ఎక్కడ నుంచి వచ్చిందో నాకు తెలియదు. మంచి మార్గాన నడిచిన ఇంకొక కొంత కాలము అధికారములో వుండడానికి అవకాశముంటుంది.

శ్రీ బసవమానయ్య (ఆంధోల్) :— అధ్యక్షా, మంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన ఈ బడ్జెటు ప్రసంగాన్ని సమగ్రముగా చూచిన తరువాత కొన్ని పల్లెటూళ్ళ ప్రజల అభిప్రాయాలను తెలుసుకొన్నాను. అక్కడ వుండే రైతులకు వ్యవసాయదారులకు మునుపటి కంటె ఎక్కువ సౌకర్యములు కలుగజేయలేదు, ఇప్పుడు లంచాలు ఎక్కువగా తీసుకొంటున్నారు. దానిని తగ్గించడానికి కృషిచేయాలి. మిగిలిన వారికి కూడ ఎటువంటి సౌకర్యములు లేవు, విద్య విషయములోగాని, వైద్య సౌకర్యముల విషయములో గాని ఇండ్ల విషయములో గాని చాల కష్టములు పొందుచున్నారు. అయితే ఈ బడ్జెటు పుస్తకము 20వ పేజీ, 14వ లైనులో పన్నులు వేయడములో ఇంచుమించు పూపిరాడనిస్థాయిని చేరుతున్నామని అనిపిస్తోందని చెప్పారు. ప్రజలమీద పన్నులు వేయడముతోనే వారికి పూపిరాడని పరిస్థితులు కల్పిస్తున్నారు. ఈ విషయాన్ని ప్రభుత్వమే ఒప్పుకొంటున్నది. N. G. O. లు చాల కష్టాలు పడుచున్నారు. తెలంగాణాకు చెందినంతవరకు ప్రదేశములో యిచ్చే జీతాలు 40% తక్కువ చేశారు. ఈ జీతాలు ఇంత తక్కువచేసి, పన్నులు పూపిరాడకుండా వేసిన బాగుండదు చాల ఆందోళనగా వుంది. ఈ బడ్జెటును చూస్తే సంతోషించవలెనా లేక దుఃఖించవలెనా అని అనిపిస్తుంది. సంతోషములేదు. దుఃఖములేదు. నాగపూరు తీర్మానము ప్రశక్తి ఎక్కడా లేనేలేదు. ప్రజలచేత ఎన్నుకోబడిన ఈ ప్రజాప్రభుత్వముల బాధ్యత ఎక్కువగా వుంటుంది. మన రాజ్య వ్యవస్థ మారిపోవాలి. మా తాలూకాలోని [illegible] కాంగ్రెసు అధ్యక్షునితో తిరగాము, తిరగవలసినతోనే పడిపోతుంది. [illegible] వెళ్ళగొట్టడము. యిప్పుడైన అన్యాయాలు నడుస్తున్నాయి. మా [illegible] Primary type building లో High School నడుస్తున్నది. Head Master ఈ [illegible] నుంచి [illegible] [illegible] అలాగే [illegible].

ఈ ప్రభుత్వ హయాములో నాలుగు రోజుల వరకు ఎవరినైనా బావిలో పడవేసి ఉంచినా అడిగేదిక్కు లేదని లక్ష్మీకాంతమ్మగారు చెప్పారు. అంతకంటె పెద్ద విషయాలే నేను చెబుతాను. M. L. A. ల మీద పోలీసులు తప్పుడు కేసులు పెడుతున్నారు. శ్రీ గోపిడి గంగారెడ్డిపై హత్యా నేరం మోపారు. కోర్టులో దానిని కొట్టివేశారు. నామీద ప్రభుత్వం మూడు కేసులు పెట్టింది. అందులో రెండు కేసులు కోర్టులో dismiss చేయబడ్డాయి. ఒక కేసును ప్రభుత్వం తిరిగి తీసుకున్నది. నెలకు నాలుగు రోజులు ఒక M. L. A. కోర్టుకు వాయిదాలకు వెళ్లుతుంటే ఏ విధంగా ఉంటుంది? ఒక రైతు పంటను ఎవరో దొంగతనంగా తీసుకొని పోయారని information రాగా నేను D. S. P. కి report చేశాను. Wrong information ఇచ్చానని Sec. 182 I. P. C. క్రింద Sub-Inspector నాపై case పెట్టాడు. ఈ వ్యవహారాన్ని అంతా చూస్తుంటే పూర్వపు భారతదేశ చరిత్ర జ్ఞాపకం వస్తోంది. లార్డు హేస్టింగ్సు సిరాజుద్దీను దేశభక్తుల పైన తప్పుడు కేసులు పెట్టించి వారిని ఉరితీయించడం, ప్రజలను నానాహింసలు పెట్టడం మొదలైన దురాగతాలు చేశాడు. అదేవిధంగా మనకు ఈనాడు ఉన్న ప్రభుత్వాన్ని—మంత్రులను వారి పాలక విధానాన్ని విమర్శిస్తూ వారికి ఎదురు వచ్చిన వారందరిమీద తప్పుడు కేసులు పెడుతున్నారు. "అంధేరా ప్రదేశ్ చౌపట్ రాజా" అని మా గ్రామాలలో అంటూ ఉంటారు. ఈ పరిస్థితులలో "చౌపట్ రాజా" విధానం ఏమీ బాగాలేదు. మన మాధవరావు, M. L. A. గారి మీద దొంగ ధాన్యం కేసు ఒకటి పెట్టి, ఎనిమిది రోజుల తరువాత ప్రభుత్వం దానిని తీసివేసింది. ఈ విధంగా M. L. A. లపై తప్పుడు కేసులు పెడుతూ ఉంటే పరిస్థితులు ఎంత వరకు పోతాయో ఆలోచించండి.

గోహత్య నిషేధాన్ని మన భారతదేశంలోని ఎన్నో ప్రాంతాలలో అమలు పరచినా ఆ వ్యవహారం మన రాష్ట్రంలో [illegible] కమిటీలోనే ఉంది. ఇంకా ఆలోచించుకొని చూడవలసి ఉన్నది. అధ్యక్షులవారు దానిని త్వరగా తీసుకొని రావాలని చెప్పినా ఇంతవరకు ఏమీ జరుగలేదు.

Irrigation conference [illegible] జరిగినప్పుడు, [illegible] M.L.A. గారు "[illegible] కాలువలోని [illegible] poor construction వల్ల [illegible] చెప్పారు. ఒక [illegible] రు. 200/- [illegible] M.L.A. గారు చెప్పారు, [illegible] M.L.A. [illegible]

nal problem అని మంత్రులు చెప్పారుట. మంత్రులే ఈ విధంగా మాట్లాడితే లంచం తినే officers కు మరీ అవకాశం ఇచ్చినట్లు అవుతుంది. నైజాం కాలంలో కోళ్ళను లంచం తీసుకుంటే, ఇప్పుడు గొర్రెలు తీసుకోవడం అలవాటు అయింది. అది రోజు రోజూ మితిమీరి పోతున్నది.

Tenancy Act లోని 38 (e) ఇంతవరకు తెలంగాణాలో అమలు జరుప లేదు. అల్లా దుర్గంలోని దొరగారు కౌలుదార్లను వెళ్ళకొట్టడానికి 15 మంది రోహిల్లాలను పంపగా, ప్రభుత్వం wireless ఇచ్చి అక్కడనుంచి వారిని వెళ్ళగొట్టించింది. దొరలు ఎటువంటి అన్యాయాలు చేసినా, వారిపై కేసులు పెట్టడంలేదు.

ఈనాడు రోడ్లు వేస్తే, మూడోనాటికి గోతులు పడుతున్నాయి. ఈ నాడు ఆంధ్రప్రదేశ్ రు. 170 కోట్లు అప్పులో ఉంది. "అప్పుచేసి పప్పుకూడు" అన్నట్లుగా కేంద్రప్రభుత్వం అప్పులుచేసి ప్రణాళికలను సాగిస్తోంది. విదేశీయ ప్రభుత్వాలు కట్టిన కట్టడాలు చిరస్థాయిగా ఉన్నాయి కానీ 'ప్రజాస్వామ్యము' 'సత్యమేవ జయతి' అని చెప్పుకొనే ప్రభుత్వాలు కట్టే కట్టడాలు మూడు రోజుల్లో కూలిపోతున్నాయి. దీనిని ఎందుకు అరికట్టకూడదు ? దేశంలో జరిగే అక్రమాలను అరికట్టడానికి ఎందుకు ప్రయత్నాలు చేయకూడదు ? ఏడువేల జనాభాకు ఒక ఆసుపత్రి ఉంటే, దానిలో పనిచేసే staff కు సాలుకు రు. 10 వేలు అవుతుంటే, మందులకు రు. 400/- లు ఇస్తున్నారు. ఆ మందు నీళ్ళలో కలిపి లక్ష ఏడువేల మందికి ఇస్తున్నారు. ఈ విధంగా చేస్తే రోగాలు ఏమి నయమవుతాయి ?

బల్వంతరాయ్ మెహతా report లో సహకార సంఘాలతో 95% జనాభాకు సంబంధం ఉండాలని చెప్పారు. కానీ ఏ 5 or 10% ఉన్నదో కూడా తెలియదు. B.G. Kher గారు మూడు సార్లు basic education ఈ విధంగా ఉండాలని reports ఇచ్చారు. దానిని ఎంతమంది అర్థంచేసుకొని, ఎంతవరకు అమలులో పెట్టారనేది ఆలోచించాలి. ఈ బేసిక్ విద్య ప్రకారం. కుర్రాళ్ళ హైకాలజీని అర్థం చేసుకొని, వారికి దేనిలో అభిరుచి ఉంటే ఆ subject లో training ఇవ్వవలసి ఉంటుంది. మెదక్ జిల్లా వడ్డియారం కేంద్రంలో Basic trained teachers వుంటే వారిని Non-basic school కు మార్చి non-basic teachers ను basic school కు మార్చారు. ఏ విధంగా ఇది సమర్థనీయమో తెలియదు. ప్రజల నుండి వస్సూల్ రూపేణా వసూలుచేసే డబ్బును వారి సౌకర్యం కోసం సద్వినియోగం అయ్యేటట్లు చూడాలని ప్రార్థిస్తున్నాను.

శ్రీ ఎన్. పెద్దన్న (బ్రహ్మణ్ణం-విజయ్యేద్దు): అధ్యక్షా, ఈ బడ్జెటును ప్రవేశపెట్టిన సందర్భంలో గతంలో జరిగిన [illegible] విషయాలు ఆమూలాగ్ర దృష్టితో ముఖ్యమైన కొన్ని సమస్యలను ప్రభుత్వ దృష్టికి తేదలచాను. ప్రభుత్వం రు. 71

కోట్లకు అంచనాలు వేసి ఈ బడ్జెటును ప్రవేశ పెట్టింది. కాని ఆ డబ్బంతా ప్రజల కొరకు సద్వినియోగం అవుతోందో లేదో విచారించి చూడవలసి ఉంది. ఉదాహరణకు మా ఖమ్మం జిల్లా విషయం చెబుతాను. అక్కడ ఒక Irrigation canal ఉంది. దానికి మంచి పంటల సమయంలో గండి పడింది. రైతులందరు ఆ గండిని వెంటనే పూడిపించక పోతే పైరులు ఎందుకూ పనికిరావని ప్రభుత్వానికి దరఖాస్తు పెట్టుకొన్నారు. అక్కడ ఉండే జిల్లా ఇంజనీరు, ఆ గండిని రైతులను స్వంతంగా డబ్బుపెట్టి పూడ్చమనియు. ఆ డబ్బు ఇస్తామని చెప్పారు. కంట్రాక్టరుకు ఇస్తే ఆలస్యము అగుటయే కాక, ధనం దుర్వినియోగం కూడా అవుతుందని చెప్పారు. రైతులు రు. 700/- లు ఖర్చుచేసి ఆ పని పూర్తి చేశారు. ఇంతవరకు ఆ డబ్బు వారికి చెల్లించలేదు. ఈ విషయాన్ని గురించి Irrigation conferences లోను, మంత్రిగారికి అనేక సార్లు చెప్పినా ప్రయోజనం కలుగలేదు. అదే రకంగా దానవాయి గూడెంలో చెరువుకు గండిపడితే అదే Engineer గారు రైతులను చేయించమని, ప్రభుత్వం డబ్బు యిస్తుందనీ చెప్పారు. దానికి రైతులు రు. 1400/- లు ఖర్చు చేశారు. ఆ డబ్బును కూడా ఇంతవరకు రైతులకు చెల్లించలేదు. అదే విధంగా ఖమ్మం జిల్లా, మధిర తాలూకాలో పీరవల్లి గ్రామం వద్ద తుంచవర్తి వాగు ఒకటి ఉంది. దానికి బంధం వేయించమని అడిగితే మొట్టమొదట రైతులు 1/4 డబ్బు deposit చేస్తే ప్రభుత్వం ఆ పనిని పూర్తి చేస్తుందని చెప్పారు. ఆ ప్రకారం 24-2-1955 న రైతులు తమ share క్రింద రు 1800/- లు deposit చేశారు. ఇప్పటికి 5 సంవత్సరాలు గడిచినా ఎటువంటి చర్యలు తీసుకోబడలేదు.

హరిజనుల ఇండ్ల స్థలాల విషయంలో 1/4 మొత్తం deposit చేస్తే వారికి స్థలాలు ఇస్తామని చెప్పడంచేత నేలకొండపల్లిలో రు. 700/-లు చెల్లించడం జరిగింది. యింతవరకు ఏమీ జరగలేదు. ఖమ్మం మున్సిపల్ కార్మికులలో చాలా మందిని 1953లో పని నుంచి తొలగించారు. శ్రీ సంజీవయ్య గారికి ఈ విషయమై అక్కడకు వచ్చినప్పుడు చెప్పినా, వారికి ఎట్టి న్యాయం జరుగలేదు.

విద్యాశాఖవారు హరిజన విద్యార్థులకు కొన్ని స్కాలర్ షిప్పులు యిస్తున్నారు. కాని అవి, అందరికి సకాలంలో అందడంలేదు. కొన్ని పుస్తకాలు కొనుక్కోడానికి కూడ aid యిస్తామని ప్రభుత్వం చెప్పగా, ఖమ్మం హైస్కూలులో 11-మంది దరఖాస్తులు యిస్తే. D. E. O. ఆఫీసుకు పంపించడమే జరగలేదు. వారెవరూ ఆ సహాయాన్ని పొందలేకపోయారు. ఇక ఆరోగ్యశాఖ విషయం చూస్తే బసవమానయ్య గారు చెప్పినట్లుగా, ఆసుపత్రులలో ఒక పెన్సిలిన్ ఇంజక్షన్ కూడ ఉండడంలేదు. ప్రతిదీ [illegible]ంచేకాని [illegible] మంటారు. [illegible]యితే శాస్త్ర చికిత్స యిచ్చి [illegible]డం [illegible] "[illegible]" [illegible]. [illegible] అని [illegible]రు. [illegible]

పెడుతున్నారుకదా? ఈ డబ్బంతా ఏమిచేస్తున్నారు? ఈ కోట్ల రూపాయలు ఏవిధంగా ఖర్చు అవుతున్నది.? ఇక రోడ్ల విషయంలో చూచినట్లయితే, గర్భిణీ స్త్రీలు బస్సులలో ప్రయాణం చేయడం చాలా ప్రమాదకరంగా పరిణమిస్తున్నది. ఆ బస్సులలో ప్రయాణంచేసే కంటే నడిచివెళ్ళినట్లయితే బాగుండేది అనిపిస్తున్నది. జిల్లాలలో రోడ్లు చాలా అధ్వాన్నంగా ఉంటున్నాయి. ఖమ్మం పట్టణంలో మున్నేరు నదిమీద ఒక వంతెనఉన్నది, అది చాలా కాలంనుంచి శిధిలావస్థలో ఉన్నది. వర్షాకాలం 4 నెలలు ఆ నదిని దాటడానికి ఒక పడవ అవసరం. ఈ వంతెన గురించి మంత్రిగారికి ఎన్నోసారులు చెప్పాము. కాని దానిని ఇంతవరకు బాగు చేయించలేదు. ఇప్పటికైన ఆ వంతెనను బాగుచేయించకపోయినట్లయితే, చాల ప్రమాదమని ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకొని వస్తున్నాను. ఈ మధ్య హరిజనులలో T. B. పేషెంటులకు ప్రభుత్వ సహాయం లభిస్తుందని చెప్పారు. ఖమ్మం జిల్లాకు మూడువేల రూపాయలు కేటాయించామని చెప్పారు, మేము 21 మందిచేత దరఖాస్తులు పెట్టిస్తే, ఒక్కరికి కూడ ఆ సహాయం లభించలేదు, ఈ డబ్బంతా ఏవిధంగా ఖర్చు అవుతున్నదో తెలియకుండా ఉన్నది. హరిజన సంక్షేమము కోసము 4 లక్షల రూపాయలు ఉన్నదని చెప్పారు. దాదాపు 200 ఇండ్లకప్పు వేయుటకు, దరఖాస్తులు పెడితే, దాని సంగతి ఇంతవరకు అతిగతీలేదు. పైగా ప్రజా సహకారం కావాలి అంటారు. 'ప్రజా సహకారం లభించినట్లయితే రామరాజ్యాన్ని స్థాపిస్తాము' అని అంటారు. ఈ విధంగా చేస్తున్నట్లయితే ప్రజా సహకారం ఏవిధంగా లభిస్తుందో రామరాజ్యాన్ని ఎలా స్థాపిస్తారో నాకు అర్థంకావడంలేదు. రామరాజ్యం అంటే నాకు ఒక విషయం జ్ఞాపకం వస్తోంది. రాముడు అడవికి వెళ్ళిపోయిన తరువాత, భరతుడు రాజ్యాన్ని పరిపాలిస్తునప్పుడు ప్రజలంతా పన్నులు యివ్వకుండా ఉండేసరికి ఖజానా ఖాళీ అయిపోయినదట. రాముడు వనవాసం పూర్తిచేసుకొని యింటికి వచ్చేసరికి, ప్రజలంతా ఆయన దర్శనంకోసం వచ్చిన సందర్భంలో, గుమ్మడి కాయంత బంగారం తీసుకొని వచ్చినవారికే ఆయన దర్శనం లభిస్తోందని అక్కడివారు చెప్పగా ప్రజలు ఆవిధంగా చేశారట. ఆ డబ్బంతా ఖజానాలో వేసుకొని ప్రజలకు దర్శనం మాత్రమే యిచ్చి, ప్రజలకొరకు ఆ ధనాన్ని వినియోగించకుండా ఖజానాలో వేసుకోవడం జరిగిందని కొందరు అంటారు. ఈనాడు కూడ అవిధంగానే జరుగుతోంది.

ప్రజలు కొంతయిస్తే, ప్రభుత్వం తరఫున కొంత యిస్తామని ప్రభుత్వం పదే పదే అంటున్నది. కాని ఆచరణలో అవిధంగా యిచ్చిన సందర్భాలు చాల తక్కువ. అసలు ఈ ద్రవ్యంతా మంత్రులకు, వారి క్రింద పనిచేసే ఉద్యోగులకు, వెంటవాళ్ల క్రిందే సరిపోవడంలేదు, అటువంటప్పుడు ప్రజా ప్రోకార్యాలకు డబ్బు ఎక్కడనుంచి వస్తుంది?

గౌరవ సభ్యురాలు శ్రీమతి లక్ష్మీకాంతమ్మగారు ఖమ్మం జిల్లా గురించి కొన్ని విషయాలు చెప్పినారు. అవి యదార్థాలు కావని మనవిచేయవలసి వస్తున్నది. యజ్ఞ నారాయణపురంలో కాళ్ళ చేతులు కట్టి పారవేశారు అన్నది. ఎంతమాత్రం వాస్తవంకాదు. లక్ష్మీకాంతమ్మగారికి ఖమ్మం జిల్లాలో అనుభవం తక్కువ. నేను ఆ జిల్లా వాసిని. అక్కడే పుట్టినటువంటివాణ్ణి. వ్యక్తిగతమైన కారణాలచేత జరిగినటువంటివి కాని, దీనితో కమ్యూనిస్టు పార్టీకి ఎట్టి సంబంధమూ లేదు. ఆ సందర్భంలోనే కమ్యూనిస్టు కార్యకర్తలమీద కేసులు పెట్టడం వారిని అరెస్టు చేయటం, నిజం తేలక కేసులు కొట్టివేయటం జరిగినది. అలాగే వెంకటాయపాలెం గురించి కూడ. 'కాంగ్రెస్ కార్యకర్తలను కొట్టినారు, కమ్యూనిస్టులు దోచుకుంటున్నారు' అని అన్నారు. ఆ విధంగా చెప్పడం న్యాయం కాదు. అక్కడ కూడ వ్యక్తిగతమైన తగవులే కారణం, ఆ సందర్భంలో ప్రముఖ కాంగ్రెస్ నాయకులు ఎందరో కమ్యూనిస్టులపై కేసులు పెట్టించి అణగద్రొక్కాలని ప్రయత్నించారు. కొంతమందిని అరెస్టుచేయించారు. ఆఖరికి సాక్ష్యంలేక కేసులను కొట్టివేశారు. వారి కేసు కోర్టులో జరుగుతోంది అయినప్పటికి వారు ఉభయులు రాజీపడటం జరిగింది. ఆ సందర్భంలో ఒక S. I. ని transfer చేయించడం జరిగింది. అందుచేత అసలు విషయాలను మరుగుపరచి గౌరవ సభ్యులు ఈ విధంగా చెప్పడం బాగులేదు.

ప్రజాసహకారం ప్రభుత్వానికి కావాలంటే హరిజనుల విషయంలో, ఆరోగ్యం విషయంలో, Social Welfare విషయంలో ప్రభుత్వం తగు శ్రద్ధ వహించాలని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ యం. సత్యనారాయణరాజు (చీపురుపల్లి—జనరల్) :— అధ్యక్షా, ఈ బడ్జెటు ప్రతిపాదనలలో, వచ్చే సంవత్సరంలో ప్రభుత్వం అనుసరించబోయే పోలసీ ఏమిటి, కార్యక్రమం ఏమిటి, అన్న అంశము ఒక్కటి కూడ లేదు. సాధారణంగా గవర్నరుగారు రాబోయే సంవత్సరం యొక్క కార్యక్రమాన్ని వివరించడం అనేది సాంప్రదాయం. కాని గవర్నరుగారు వివరించటానికి వీలు లేనప్పుడు, మంత్రిగారు అయినా వివరించి ఉండవలసింది. అలాంటిది ఏమీ జరగలేదు. ఈ బడ్జెటును చూచినట్లయితే పాత ధోరణే కనపడుతోన్నది కాని క్రొత్త అనేది లేదు. ఇప్పుడు దేశంలో ముఖ్యమైన సమస్యలు కొన్ని ఉన్నాయి. భూసంస్కరణలు ఉన్నాయి. అధికారంలో ఉన్న కాంగ్రెస్ పార్టీ దానిని గురించి ఒక తీర్మానం, నాగపూర్, కాంగ్రెస్‌లో చేసినది. దీనిని గురించి ఏమీ ప్రస్తావించకపోవడం శోచనీయము. ఆహారధాన్యాల ధరలు విపరీతంగా పెరిగిపోతున్నాయి. కేంద్ర ప్రభుత్వం State trading కావాలని అంటున్నది. ఆ విషయంలో ప్రభుత్వ కార్యక్రమం వివరించకపోవడం వల్ల చాలా ఆందోళనగా ఉన్నది. ఈ బడ్జెటులో

cash balance యింత ఉన్నది; మొదట 3 కోట్లు తరుగు వస్తుంది అని అను కున్నాము. ఆరుకోట్లు హెచ్చు కనబడుతున్నది'' అనేటటువంటి అంకెలతో కూడికలతో, తీసివేతలతోనె ఈ బడ్జెట్టు నిండిఉన్నది గాని, రాబోయే సంవత్సరం ప్రభుత్వ కార్యక్రమం, ఏమాత్రం వివరించి ఉండలేదు. అంకెలతో ప్రారంభమై అంకెలతోనే సమాప్తమైనది. అందుచేతనే మేము ఈ బడ్జెటును అంగీకరించలేకుండా ఉన్నాము.

విశాఖపట్టణం, శ్రీ కాకుళం జిల్లాలలో జరిగిన కార్యక్రమాలు రాయలసీమ, తెలంగాణా జిల్లాలలో జరిగిన కార్యక్రమాలు పరిశీలించినట్లయితే ఎన్నో విధాల ఈ జిల్లాలను ఉపేక్ష చేస్తున్నారని చెప్పక తప్పదు. వంశధార ప్రాజెక్టు నిర్మాణానికి సంబంధించి టోకెన్ గ్రాంటు కూడ యియ్యలేదు. హరేకృష్ణ మెహతాబ్ గారు వారితో యీ ప్రాజెక్టు విషయమై ఎవ్వరు మాట్లాడలేదని స్టేటుమెంటు యిచ్చారు. ఆ స్టేటుమెంటుకు జవాబు చెప్పవలసిన బాధ్యత ముఖ్యమంత్రిగారి మీద వున్నది. నందివాడ, నారాయణపురం స్కీముల విషయంలో కూడ ఉపేక్షాభావమే కన్పిస్తున్నది. నారాయణపురం సముద్రానికి సమీపంలో వున్నది. అక్కడ ఆనకట్ట కడితే కొద్ది ప్రాంతానికి మాత్రమే నీరు సరఫరా అవుతుంది. నదికి ఎగువ నందివాడ వద్ద కట్ట కడితే చీపురుపల్లి, పాలకొండ తాలూకాలలో కూడా పది పదిహేనువేల ఎకరాల భూమి అదనంగా సాగు అవుతుంది, తొందరగా ఫలితాలను సాధిస్తామన్న పేరుతో నారా యణపురం పని ప్రారంభించారు. కాని అది యింత వరకు పూర్తి కాలేదు. ఆ సాకుతో నందివాడను వెనుకకు నెట్టుతున్నారు. దానిని ఇన్వెస్టిగేట్ చేస్తున్నామని చెప్పినప్పటికి టోకెన్ గ్రాంటు కూడా లేకపోవడం చాలా విచారకరం. ఎంతో వెనకబడిన మెట్ట తాలూకాలలో సిటీవనర్లు వెంటనే ఏర్పరిస్తేనే ప్రజలకు మనము కొంత మేలు చేసిన వారమవుతాము. పెద్ద ప్రాజెక్టులపైననే దృష్టి కేంద్రీకరించి హెచ్చు మొత్తాలను వాటి నిమిత్తమై ఖర్చుచేయదలచినట్లు కనపడుచున్నది. ప్రతి పక్షం వారు ఇంత వరకు ప్రభుత్వం సాధించిన అభివృద్ధిని చూడలేక పోతున్నారని, వారికి చూడడం చేతకాదని కొందరు విమర్శ చేస్తున్నారు. వాస్తవ పరిస్థితులను వారు నిదానంగా ఆలోచిస్తే వారికే సాధించిన ఫలితాలేవో అర్థమవుతాయి. యీనాడు మన ఆర్థిక స్థితి యిలా వున్నది. తుంగభద్రా ప్రాజెక్టు పూర్తి అయి ఏన్నేళ్లు అయినది; దానివల్ల లభ్యమైన నీరు ఎంత వినియోగమవుతున్నది: ఆనేవి మిత్రులు గుర్తించాలని కోరుతున్నాను. దాదాపు 29 కోట్ల రూపాయలు ఖర్చుచేసి నిర్మించిన తుంగభద్ర ఆనకట్ట క్రింద వున్న ఆయకట్టు ఇంకను పూర్తిగా సాగులోనికి రాలేదు. హె. ఎ. కెనాల్ నిమిత్తం కూడా, దాదాపు 4 కోట్ల రూపాయలు ఇంత వరకు ఖర్చు చేశారు. అయితే 4,8 వందల ఎకరాలు మాత్రమే అదనంగా సాగులోనికి వచ్చినట్లు తెలుస్తున్నది. ఈ కాల్వను నిర్మించడం, కాంక్రీట్ లైనింగు చేశారు. అది కూడా

బీటలు పడటంవల్ల నీరు వృధా అవుతుందని వింటున్నాము. ఎంత డబ్బు దుబారా అవుతున్నదీ సాధించిన ఫలితాలు ఖర్చుపెట్టిన మొత్తాలకు సరితూగగలవా అనేది ప్రభుత్వ పక్షమువారు గుర్తించాలి. దీనికి వారే సంజాయిషీ యివ్వవలసి వుంటుంది.

మన రాష్ట్రంలో దాదాపు 13 లక్షల ఎకరాలు బంజరు భూమి వున్నదని తెలియ జేస్తున్నారు లక్షలాది పేదరైతు కూలీలు దున్నుకోడానికి భూమి కావాలని అందోళన చేస్తున్నారు. అట్టివారికి యీ భూములను పంచి యిస్తే ఆహారధాన్యాలు ఎక్కువగా పండించవచ్చు. అటువంటి సూచన ఇందులో లేకపోవడం చాలా విచారకరం.

మేజర్ ఇరిగేషన్ ప్రాజెక్టుల నిమిత్తం మనం విరివిగా ఖర్చు చేస్తున్నాం. ఇందుకు గాను అప్పుతెచ్చిన డబ్బుకు మింజామలె మూలధనంగా 11 కోట్లకు మించి వడ్డీగా 6 కోట్లకు మించి మొత్తం దాదాపు 18 కోట్ల రూపాయలు ఏటేటా చెల్లించ వలసివున్నది. ఇక ముందుముందు ఎంత అని అప్పు చేయగలము? మన టాక్సే షన్ కెపాసిటీ శాచ్యురేషన్ పాయింటుకు వచ్చినదని మంత్రిగారు ఒప్పుకుంటున్నారు. అయితే యిక ఏ విధంగా అదనంగా, చేసే అప్పులను చెల్లిస్తారు? మేజర్ ప్రాజెక్టుల వల్ల తొందరగా ఫలితాలురావు. మైనర్ ఇరిగేషన్ స్కీములవల్లనే రైతులకు వెను వెంటనే లాభం చేకూరుతుంది. రైతులమీద యింకా అదనంగా పన్నులు వేస్తే వారు భరించలేరు. కాబట్టి పరిశ్రమలను అభివృద్ధి చేయాలి.

ప్రభుత్వం నిర్వహిస్తున్న పరిశ్రమల పరిస్థితి చూడండి. రాజమండ్రి పేపరు మిల్లును రు. 50 లక్షల పెట్టుబడితో నిర్వహిస్తున్నారు. దీనిపైన నికరాదాయం 1 1/2 శాతం, సిరమిక్ ఫ్యాక్టరీకి 10 లక్షలు పెట్టుబడి పెట్టారు. దీనిపై వచ్చే ఆదాయం 1 1/4 శాతం. ఫైనాన్షియల్ కార్పొరేషను యొక్క ఆథరైజ్డ్ కాపిటల్ 4 కోట్ల రూపా యలు; ఇందులో ఒకటిన్నర కోట్ల రూపాయలు పైడ్-అప్ కాపిటల్‌గా యిచ్చారు. యీ కార్పొరేషన్‌కు అయిదున్నర లక్షల రూపాయల లాభం వచ్చినప్పటికి ఖర్చు నాలుగు లక్షలు వున్నది. యీ డబ్బుకు మూడున్నర శాతం వడ్డీ ప్రభుత్వం గ్యారంటీ చేసింది. ప్రభుత్వం వారు యీ కార్పొరేషన్‌కు రెండు లక్షల రూపా యలు సబ్సిడీగా యివ్వవలసివుంది. మన ఆర్థిక పరిస్థితి యీ విధంగా దెబ్బతిన్నది.

రోడ్డు ట్రాన్స్‌పోర్టు కాపిటల్‌లో కూడా పరిస్థితులు ప్రోత్సాహకరంగా లేవు. ఇది వరకు 640 బస్సులు వుండేవి. ఇంకొక వంద బస్సులు వేశారు. వీటి మీద వచ్చిన లాభం 22 లక్షల రూపాయలు. అంటే ఒక బస్సుకు ఒక రోజుకు 10 రూపాయలు లాభం వచ్చిందన్న మాట. ప్రయివేటు ఆపరేటర్లు బస్సు ఒకదానికి రోజుకు 100 రూపాయలు లాభం సంపాదిస్తూ వుంటే ప్రభుత్వం నిర్వహిస్తున్న బస్సు లకు 10 రూపాయలు వస్తున్నది. ఎంత దుబారా అవుతున్నదో గమనించండి.

ఇక ప్రొహిబిషన్ విషయమున్నది. తాగుడు మంచిది కాదనడంలో ఎట్టి సందేహమూ లేదు. అయితే మద్యపాన నిషేదాన్ని సరిగా అమలు చేయలేకపోతున్నారు. ఇల్లిసిట్ డిస్టిలేషను నానాటికి పెరిగి పోతున్నది. 1954 వ సం. లో శ్రీ యన్. వెంకటయ్యగారు నీరా నుంచి చక్కెరను తయారుచేసే నిమిత్తం ఒక చక్కని స్కీము వేశారు. దానిని గురించి ఫోగట్టా పంపమని నేను డిపార్టుమెంటుకు వ్రాశాను వారు మాకు ఆ సమాచారమివ్వలేదు. నీరా నుంచి నూటికి 60 పంతులకు మించి పంచదార తయారు చేయవచ్చు. యీ పధకంవల్ల గీతపని వాండ్లకు వృత్తి ఏర్పడుతుంది యీ నాడు చెరుకు ఉత్పత్తి చేస్తున్న భూములు ఆహారధాన్య ఉత్పత్తికి ఉపయోగించడానికి అవకాశం వుంటుంది శ్రీ వెంకటయ్యగారి స్కీమును అమలు పరచి అది జయప్రదమయినట్లయితే ప్రొహిబిషన్ ఉంచడం, లేనిచో ప్రొహిబిషన్‌ను రద్దుచేయడం మంచిదని చెబుతూ నేను సెలవు తీసికుంటున్నాను.

Sri Dawar Hussain (Nizamabad): Mr. Speaker, Sir, I congratulate the hon. Finance Minister for presenting such a balanced budget in spite of the heavy expenses possibly to be incurred due to the acceptance of the recommendations of the Pay Committee but at the same time, I feel disappointed that while framing the budget and framing the policy of the Government, stock of the situation prevailing in the headquarters of Andhra Pradesh, the city of Hyderabad, and the Districts of Telangana was not taken note of. This august House is aware that Hyderabad originally was a feudal State and here different sections of public were engaged in different branches of economic employment and it so happened that the minority community of the State predominantly got engaged in the services of the State and of the main Samasthans, Jagirs and Sarf-e-khas etc which because of the advent of independence and police-action and because of the reforms coming in the wake of police-action remained no more. This was the problem created by the development and advancement of the State, abolition of jagirs, sarf-e-khas and samasthans, Nizam's army etc. It was from the unofficial sources that we have the figures. On the floor of the Hyderabad Assmbly, it was expressed that about 2,40,000 persons were rendered unemployed because of various developments etc. It was also expressed that as a result about 12 lakhs of persons of these families had become supportless for which alternative schemes have got to be found out.

Sir, Kumari Padmaja Naidu had expressed in one of her speeches in the Parliament of the Indian Union in the year 1951 that in the city of Hyderabad alone, about one lakh of persons have been rendered unemployed because of these various developements and advancement and it was expected that something like 5 lakh of persons were thrown out of economic support and that they were passing their lives in search of some means to find their daily bread. This was the situation which was created in the first year after the police-action. It was a problem which faced the erstwhile Government of Hyderabad, but I am sorry for various reasons, it did not succeed in finding a solution for such a vast problem.

After the formation of Andhra Pradesh, Sir, we expected that the Government of Andhra Pradesh, which is non-communal and secular, will find some solution for this problem. The people of Hyderabad are really grateful and especially the minority community thanks the present Government for its language policy and the various declarations safeguarding the language of the minority community. We also hope that these declarations will be implemented. At the same, time we expected that this Government will find some solution for the problem of unemployment which during the past 9 years has still increased. The need for its solution is urgent and the Government should find some way of providing employment to them for earning their livelihood.

When such a large number is thrown out of employment, we naturally find them frustrated and disappointed. On the eve of the First general elections our communist brethren had harped on their grievances and these people had gathered round them in the hope that they would find some solution for their vast problem. So, when these false hopes were cleared away the people began to think that only the Andhra Pradesh Congress Government would be able to find some solution in finding employment for them. Sir, two years have passed since then and this Government could not do anything in providing alternative employment for such a large number; and that is why during the end of the last year, when Kasim Razvi was released and some other persons, as his successors gave a call on communal basis, a vast majority of persons, especially of the minority community gathered round them, not with great hopes, but on the belief that they

might show some solution for their problem just as a sick man who could not get cured at a good doctor goes to a quack. The problem that has got to be solved is still the same. I do not claim that the jagirs and the samasthans which were abolished should be re-created for giving employment to them. I do not say that. But, some alternative employment should be found for them, on humanitarian basis, because it is the duty of the State to see that every citizen should be able to earn his livelihood. And for this purpose, I request the Government that a committee should be appointed to survey the extent and magnitude of the dislocation caused on account of the police action, to find out the working capacities of the persons who have been thus dislocated and to suggest alternative measures for giving them employment either in the shape of cottage industries or co-operative farming or any other such scheme. I know that in the private sector also attempts are being made; the Jamiat-ul-ulma has formed a committee to find out ways and means of providing employment to these pepole; they have framed bye-laws, but because of the unsympathetic attitude of the Departments they could not come to any conclusion and the societies also could not be registered, and at the same time there is the problem of funds to run those societies Therefore, unless the Government takes the initiative and take steps to provide alternative empolyment for such large number of unemployed persons who had been dislocated because of the advent of democracy, no society can feel itself safe and satisfied and can live in a peaceful state

Another point I would like to suggest is in regard to the Act of Muslim Endowments. In the old Hyderabad State, the Central Act of Muslim Endowments had been applied; but that is operating only in the Telangana area I think that after the formation of Andhra Pradesh, the Board should be reconstituted and the Central Act should be extended to the whole of Andhra Pradesh, and such of the inams and endowments like the service inams, etc which do not come at present under the purview of the Wakf Committee should be handed over to that committee Also other endowments and buildings like the Madina Building, etc. should be handed over to the Muslim Wakf Committee, so that their income may be utilized for the economic advancement of the minority community especially those who have been dislocated as a consequence of the abolition of jagirs, etc.

Thank you

Sri K. Vema Reddy (Kadiri) :- In supporting this Budget, I feel like making a few observations, and I may not touch upon all aspects in the budget, as the time allotted to me is very limited.

At the outset, it is quite appropriate to congratulate the Minister for Finance for having presented a budget with a very short deficit, because it is a great relief to the people who have been burdened with the incidence of heavy taxation. As a matter of fact, we have passed through several deficit budgets, and this year especially it is a happy augury that the deficit budgets have been wiped out.

We are on the threshold of the Third Five-Year Plan. The process of economic and social revolution has begun. The first Five-year Plan programme has touched only the fringe of the problem. The second Five-year Plan had its setbacks for obvious reasons-financial difficulties; but the position has improved to implement the plan fully. The economic momentum generated by the first and second Plans has to be increased by the Third Five-Year Plan if the barriers of unemployment and the barriers of social disparities have to be broken. Our low level of living standards must be increased. It is a huge task involving great sacrifices, will and determination on the part of the people.

The Budget provides a capital outlay of 28 crores of rupees on irrigation and power, and the main items of the capital outlay include the Tungabhadra High level scheme which confers great benefits upon Rayalaseema as the area is subject to periodical famine. I pay my tribute to the Chief Minister for having used his good offices in bringing about this scheme. Leaving alone the interest taken by the Govt. I must say that there has been considerable agitation on the part of the people also to have this scheme to benefit the famine tracts of Rayalaseema.

Another important feature of the Budget is the mention about the fertiliser factory for which also there has been agitation for a long time past; and it is gratifying to note that the Government has made arrangements to establish a factory which is estimated to cost 25 crores of rupees. There is a great demand for fertiliser, ammonium sulphate and the demand has not been met fully and

I am sure the fertiliser factory in Andhra Pradesh will augment production.

You know, Sir, increased production in agriculture is the very pivot of our plan. We are depending on imports even today which is a bottleneck. We must be self-sufficient in our production. I am sure in Andhra Pradesh the scheme with regard to production in agriculture has made considerable progress and I am confident that agriculture will improve a good lot by the implementation of further schemes.

So far as minor irrigation schemes are concerned, the provision in the budget is very meagre. In areas where there are no rivers, the minor irrigation sources have to be developed by the renovation of tanks and renovation of supply channels. So far as lift irrigation in Rayalaseema is concerned, about 33 per cent of the wells exist there and lift irrigation has to be developed by the extension of rural electrification schemes. The progress in this regard during the last 2 or 3 years has been very slow in the scarcity areas in Andhra Pradesh.

The Budget is conspicuous by its non-reference to the land reforms. The impending land reforms, we cannot resist. They have to come in and the land reforms are a step in the direction of socialism in rural areas. The same ceiling must be extended to the non-agricultural sectors also if you want to have a solid edifice for the social structure in our country. The most burning topic of the day is joint co-operative farming, which is much criticised as being most unpractical and idealistic. Some of the leaders have said that it is something like a communist ideology, which the Govt. want to introduce by back-door methods. Ideologies are not the monopoly of the parties. Ideologies, whether they be of the communist or of any other party, if they are beneficial to the people and if they bring great relief to the poor and the landless labour, have to be accepted. I think joint co-operative farming system must be enforced. No doubt, it has got its own defects and there are difficulties in implementing it. People are allergic to new methods; the farmer, sentimentally attached to the land is individualistic; the villages are ridden with factions; and there is no good atmosphere for bringing about joint co-operative farming system. But still, the Government must

demonstrate to the people the benefits that accrue from it, by a taking up new farms.

As regards industrialisation, Sri Ekbote laid great stress on this aspect of the problem. As a matter of fact every undeveloped country has begun industrialisation. We have also begun industrialisation of our country. The programme has not received any impetus in the first plan or the second plan. I think that in the absence of industrialisation there would be greater pressure on land-holdings, leading to fragmentation of land and unemployment; and these things could by remedied by laying greater emphasis on industrial developmet. We have got rich mineral potentialities in our State which should be tapped. Our cottage industries have to be fully developed and their economy is going to strengthen our villages. They also serve as a sort of an alternative employment to our agriculturists who remain unemployed for a major portion of the year after the agricultural operations are over.

The Finance Minister referred to the Economy Committee which was constituted a few years ago. No doubt, it envisaged a saving of Rs. 33 lakhs, but they have not completed their work. It is the intention of the Government to effect economy, not at the peril of efficiency; and they require the co-operation of the people to bring about efficiency in the administration of this country. There has been a volume of criticism levelled against the Government in regard to the working of the plans and wastage of funds. I do not say there is no truth in that, but it has been exaggerated. Corruption cannot be eradicated overnight. It requires greater change in the outlook of the people. Not only the officials but also the non-officials must feel that it is the duty of one and all to check corruption as far as possible and avoid wastage, Government alone is helpless in this matter.

As regards the community development programme which was begun in 1952, it has not made any spectacular progress. But still it has roused enthusiasm in people and the consciousness of the people, and our progress depends upon the co-operation of the people. Initiative has been developed among people, and there is a feeling on the part of the people to make their [illegible]

So far as the Pay Committee Report is concerned, I do not want to deal with it at length, because the time is very limited.

Mr. Chairman: Only one minute.

Sri Vema Reddy: The Pay Committee Report will be implemented by the Government, and it involves heavy financial implications. I do sympathise with the demands of the N. G. Os. The time is not ripe to fulfil all their demands. The N. G. Os. cannot embarass the Government by threats of strike which will not be constitutional. I am sure it will not capture the imagination of the people. I am also sure that better counsels will prevail and it is only by constitutional methods and non-violent methods and not by embarrassing the Government that the demands will be fully met. I am sure Government will surely consider their demands.

Thank you, Sir.

శ్రీ బి అప్పారావు (అనకాపల్లి) : అధ్యక్షా, ఇది మేడి పండు బడ్జెటు. అసలు యీ బడ్జెటును ప్రవేశ పెట్టటానికి కాంగ్రెసు పార్టీకి ఏ విధమైన అధికారము లేదని నా వ్యక్తిగతమైన అభిప్రాయము. బడ్జెటును ప్రతిపాదించే బాధ్యత గవర్నర్‌పై వదలిపెట్టి, ఇప్పుడు వచ్చిన నూతన పరిస్థితులబట్టి, యునైటెడ్ కాంగ్రెసు పార్టీ రద్దు అయినందువల్ల కాంగ్రెసువారు నైతికంగా ఎన్నికలకు నిలబడవలసిన ఆవశ్యకత ఏర్పడినది. తిరిగి ఎన్నికలముందు నిలబడవలసిన బాధ్యత వారిపైన వున్నది. కాని వారు ఆ పని చేయలేదు ఇప్పటికైనా కాంగ్రెసు పార్టీ, కాంగ్రెసు నాయకులు యీ ఛాలెంజి తీసుకొని, తమ పదవులకు రాజీనామా ఇచ్చి, ఎన్నికలకు సిద్ధపడితే సంతోషిస్తాను. కాంగ్రెసు పార్టీ ఆ పని చేయలేక పోతే కనీసం కాంగ్రెసు నాయకులైనా ఆ పని చేస్తే బాగుంటుంది. ప్రజాభిప్రాయాన్ని తెలుసుకొనుటకు నేను రాజీనామా చేయడానికి సిద్ధముగా వున్నాను. నేను నా నియోజక వర్గము వదలిపెట్టి ఇంకో నియోజక వర్గమునకు పత్తిత పోదల్చుకోలేదు, నా నియోజకవర్గములోనే నేను పోటీ చేస్తాను, కాంగ్రెసు పార్టీ నాయకులుగాని లేదా కాంగ్రెసు పార్టీకి బాకా ఊదుతున్నవారెవరైనా గాని మా జిల్లాలో పోటీచేయ వలసిందిగా కోరుతున్నాను. నా ఛాలెంజ్‌ను అంగీకరించి, పదవులను రిజైన్ చేసి, ప్రజాభిప్రాయాన్ని తెలుసుకొనుటకు ఎలక్షన్లలో నిలబడవలసిందిగా కోరుతున్నాను. మేము మిడ్-టర్మ్ ఎలక్షన్సు ముందు నిలబడటానికి సిద్ధముగా వున్నాము. ఆ పనిచే యీ ప్రభుత్వంలోని సభ్యులు సిద్ధంగా [illegible] యీ [illegible] ద్వారా. అది కొంత కాలానికి యీ బడ్జెట్ ముగియక ముందే [illegible] మంచిదని, నేను [illegible]

న్నాను. ఏదో అధికారం దొరికిందికదా. మెజారిటీ దొరికిందికదా అనే ధోరణిలో ప్రజల దగ్గరకు పోయి, డెమాక్రసీకి అనేక రకాలైన వ్యాఖ్యానాలు చేస్తూ, ప్రజలను మోసగించటము భావ్యము కాదు. ఇప్పుడు అధికారంలో ఉన్న సభ్యులను ఏ టికెట్ మీద, ఏ మేనిఫెస్టో మీద ఎన్నుకున్నారో, ప్రజలు మరచిపోలేదు. ప్రజా చైతన్యము సజీవంగా ఉంటుంది. ప్రభుత్వాలు వస్తూ ఉంటాయి. పోతూ ఉంటాయి. పార్టీలు వస్తూ ఉంటాయి, పోతూ ఉంటాయి. కాని ప్రజా చైతన్యము సజీవంగా ఉంటుందనేది దృష్టిలో ఉంచుకోవాలని కోరుతున్నాను.

(Mr. Speaker in the Chair)

ఇది మేడిపండు బడ్జెటు అని అన్నాను. ఈ బడ్జెటులో ఏమీ కొత్తదనం లేదు. "కొత్త టాక్సులు లేవు" అని చెబుతూనే అనంతరామన్ కమిటీ ద్వారా కొత్త పన్నులు వేయటానికి అవకాశం ఉంచుకొన్నారు. ఈ మధ్య బస్సు ప్రయాణీకులపై పన్ను పెంచారు. బస్సు రేట్లు ఎక్కువ చేశారు ప్రాంతీయదురభిమానంతో, ఆశ్రిత పక్షపాతంతో యీ బడ్జెటు నిబిడీకృతమై ఉన్నది. నిన్న వి. శ్రీరామమూర్తి గారు మాట్లాడుతూ ఉత్తర ఆంధ్రులకు చాలా అన్యాయాలు జరిగాయని, అందుకు వారు ఒరిస్సాలో కలవటానికి సిద్ధంగా ఉన్నారని, వారి మనసు అంత బాధగా ఉన్నదని చెప్పగా, ప్రభుత్వ పక్షం నుండి నవ్వులాటలు వచ్చాయి. ఇటీవల గజపతినగరంలో బై ఎలక్షన్ జరిగినది. అక్కడి ప్రజలు తీర్పు ఇచ్చారు. అది చాలకపోతే, ఇప్పటికీ మేము సిద్ధంగా ఉన్నాము — శ్రీకాకుళం, విశాఖపట్నం జిల్లాలలో ఏ నియోజక వర్గంలోనైనా మాతో నిలబడటానికి ఒక మనిషిని పంపండి; వారితో పోటీ చేయటానికి సిద్ధంగా ఉన్నామని ఛాలెంజ్ చేస్తున్నాను.

అక్కడి ప్రజలకు పంటదారి అడగటానికిగాని, మరో ప్రాజెక్టు అడగటానికి హక్కు లేదా? ఈ ప్రభుత్వం ఎంత పక్షపాతంగా వ్యవహరిస్తున్నదో, యీ బడ్జెటులోని అంకెలే చెబుతున్నాయి. ఆ జిల్లాలవారు అంద్రిలో మాటికి [illegible] వరకు రెవిన్యూ చెల్లిస్తూ ఇక్కడకు 40 మంది శాసనసభ్యులను పంపించారు. ఈ కాంగ్రెసు ప్రభుత్వం వచ్చిన తరువాత ఆ రెండు జిల్లాలవారికి ఏమి అభివృద్ధి కార్యక్రమాలు చేశారో స్పష్టంగా చెప్పవలెనని కోరుతున్నాను. [illegible] ఒక్క [illegible] కూడ తీసుకోవటం జరుగలేదు. అందుకు మన మంత్రివర్గమే బాధ్యులని చెప్పదలచుకొన్నాను. [illegible]

[illegible]

వెళ్ళి వాగ్దానాలు చేసిరావటము జరుగుతున్నది. బడ్జెటు ప్రపోజల్స్, ఎస్టిమేట్స్ సెక్రెటేరియట్‌లో అయిన తరువాత కూడ, ఇరిగేషన్‌శాఖా మంత్రిగారు అక్కడకు వెళ్ళి లేనిపోని వాగ్దానాలు చేసి వచ్చారు. అప్పుడే మేము ప్రశ్నించాము, అక్కడ పనులు చేయటానికి మీకు సమర్థత లేనపుడు, బడ్జెటు ముందైనా, ఇటువంటి వాగ్దానాలు చేయటం మానండని చెప్పాను. ఈ విషయాలన్నీ దృష్టిలో పెట్టుకొని యీ ప్రభుత్వానికి, యీ బడ్జెటుకు ఎట్లా ఓటు చేయాలనేది హృదయం ఉన్నవాడు ఆలోచించాలని చెబుతున్నాను. కేవలం ఒక ప్రాంతాన్ని పక్షపాతంతో నెగ్‌లెక్ట్ చేస్తూ అక్కడ కొంతమంది స్కౌట్స్‌ను తయారుచేసుకొని వారిద్వారా దండలు వేసుకొని ఊరేగింపుజరుపుతుంటూ, అదే వెలుతురు అనుకోవటం సరైనదికాదు. అదే వెలుతురు అనుకొనేవారికి, విశాఖపట్నం ప్రజలు ఇటీవల ఒక పబ్లిక్‌మీటింగులో పట్టపగలు చిట్టచీకటి కనుపించేటట్టు చేశారు. ఆ సంగతి, దాని శేషం ఇప్పటికీ కోర్టులో ఉన్నది. అది బూజు పట్టలేదని మనవి చేస్తున్నాను. హైదరాబాదులో, ఇక్కడ అసెంబ్లీలో యీ వెలుతురు కనుపించవచ్చును. అక్కడ విశాఖపట్నం వీధులలో యీ వెలుతురు కనుపించటంలేదని నేను మనవిచేస్తున్నాను ఈ విషయంలో ప్రభుత్వం నైతికంగా గాంధీగారిపేరు చెప్పుకొంటూ, "ప్రజాస్వామ్యపోకడకు ఇది సరైనది కాద"ని అంటారు. ఇందుకు ఒక హైయ్యర్ ఆఫీసర్‌తో జూడిషియల్ కమిటీని ఏర్పాటుచేస్తే, అందుకు మేము అంగీకరించటానికి సిద్ధంగా ఉన్నాము. అక్కడ జరుగుతున్న దానిని గురించి నిన్ననే ఒక ప్రివిలేజ్‌మోషన్ వచ్చింది. "నా చేతిలో కలెక్టర్ ఉండాలి; నేను చెప్పిందే జరగాలి" అనేటటువంటి ధోరణిలో జరిగినటువంటి విషయం అది. ఈనాడు ప్రభుత్వ ఉద్యోగులు న్యాయంగా పనిచేయటానికి దడుస్తున్నారు.

సిస్మా గురించి, మా షుగర్‌ఫ్యాక్టరీ వ్యవహారాల గురించి గత సంవత్సరం బడ్జెటు చర్చ సందర్భంలో కూడా చెప్పాను. సిస్మా—ఒక ప్రభుత్వ ఒకనిర్ణయం, ఆర్బిట్రేషన్ ఇచ్చిన తరువాత, దానిని అమలు జరిపే బాధ్యత, దాని తదనంతరం వచ్చే ప్రభుత్వానికికూడ ఉంటుంది. కాని ఆ డబ్బును ప్రభుత్వానికి సంబంధించినవారు పంపకం చేసుకొంటున్నారని, కాంగ్రెసు ఫండ్‌క్రింద దానిని తీసుకొని పంపకం చేసుకొంటున్నారని వీధులలో ప్రజలు అనుకొంటున్నారు ఇందులో ఎంత సత్యమున్నదో తెలియదు. షుగర్ ఫ్యాక్టరీ యాక్టు అనేది చేయకుండా, ఫ్యాక్టరీలను తమ చేతులలో పెట్టుకొని పార్టీఫండ్‌కొరకు రైతాంగానికి వెళ్ళవలసిన సిస్మా తీసుకొని, దానిద్వారా కొంతమంది ఏజంట్లను పోషించుకొంటూ అనేక విధాలుగా ప్రజలకు ఇబ్బందులు కలుగజేస్తూ వస్తున్నారు. ఈనాడు ప్రజలపైన పన్నులభారం ఎక్కువ అవుతున్నది. కాపీ అగ్గిపెట్టె మూడుకాసులు అయినది, ఈ ప్రభుత్వము ప్రాంతీయదృక్పథంతో వ్యవహరిస్తూ, తమకు కావలసిన ప్రాంతాలలో అభివృద్ధి కార్యక్రమాలు అమలు

జరపటానికి యీ బడ్జెటులో డబ్బు కేటాయించుకొన్నారు. వెనకబడిన ప్రాంతాలను నెగ్లెక్టు చేస్తూ, అక్కడి ప్రజల అవసరాలను దృష్టిలో పెట్టుకోకుండా, వారి అభిమానమును పొందుతామని అనుకోవడం పొరపాటు. ఆ విషయాన్ని ప్రభుత్వం దృష్టిలో ఇప్పుడు అనుసరిస్తున్న విధానాన్ని మార్చుకోవాలని కోరుతున్నాను. ఇటు పైన ఐనా, ప్రభుత్వం అడుగడుక్కు ఆపదమొక్కులు మొక్కకుండా, నినాదాలు వాగ్దానాలు చేయకుండా, తాను ఇంతవరకు చేసిన పని, ఇకముందు చేయబోయే పని అక్కడ ప్రజలకు చెప్పాలని మీద్వారా యీ ప్రభుత్వానికి విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. ఈనాడు మధ్యతరతి ప్రజలకు అవసరమైన ఆహారపదార్థముల ధరలు విపరీతంగా పెరిగిపోయాయి. పట్టణాలలో బీదప్రజానీకానికి చౌకగా ఆహారపదార్థములను అందించుటకు, ప్రభుత్వం చౌకడిపోలను ఏర్పాటుచేయుటను గురించి, మంత్రిగారు ఇచ్చిన బడ్జెటు ఉపన్యాసంలో ఎక్కడా లేదు. సోషల్ వెల్ఫేర్ డిపార్టుమెంటుకు కేటాయించిన బడ్జెటుచూస్తే — ఆవడి నుండి అమాంతంగా నాగపూర్ తీర్మానానికి వచ్చిగెత్తినటువంటి యీ కాంగ్రెసువారు, యీ సామ్యవాదము సాధిస్తామనుకొనే అభ్యుదయం ఏమిటో మాకు అర్థం కాకుండా ఉంది. భూస్వాములు కౌలుదార్లను తొలగిస్తూ ఉంటే లోగడ ఉండిన కౌలుదారీ బిల్లును యింకొక సంవత్సరం పొడిగించడం జరిగింది. వారికి రక్షణ కలుగజేయుడం లేదు. ఈ విషయాలన్నింటిని దృష్టిలో పెట్టుకుంటే ఈ బడ్జెటుకు ఎందుకు ఓటు చేయ్యాలో చెప్పలేకుండా ఉన్నాను.

మద్యపాన నిషేధం అనే నిషా కాంగ్రెసు పార్టీకి రాజగోపాలాచారి అప్పచెప్పాడు. అప్పటినుంచి కొన్ని కోట్ల రూపాయిలు ఆదాయం పోగొట్టుకున్నది. 100 కి 40 మంది త్రాగుబోతులు ఉంటే ఈ మద్యపాన నిషేధంవల్ల 100 కి 90 మంది త్రాగేవాళ్ళుగా తయారు అవుతున్నారు. కాని ఈ నగ్న సత్యాన్ని ఒప్పుకోరు. [illegible] వచ్చినాయి, వస్తువులు అమ్ముకుంటూ పోతున్నారు. ప్రజలకు దుర్భర పరిస్థితి వచ్చినది. మొయ్యరాని పన్నుల భారంతో ప్రజలు బాధపడుతుంటే prohibition అని శ్రీరంగనీతులు చెబుతూ ఉంటారు. ఆ చెప్పేది నిజంగానే చేసి ప్రజలు సంతోషించి వుండేవారు. ఈ prohibition సక్రమంగా ఉన్నదని చెప్పడానికి ఉదాహరణగా ఎక్కడైనా [illegible] ప్రజాభిప్రాయాన్ని సేకరించడానికి ప్రభుత్వం సిద్ధంగా ఉన్నదా అని అడుగుతున్నాను. ప్రజలయొక్క ధన, మాన ప్రాణాలకు రక్షణలేని విధంగా ఈ త్రాగుడు పెరిగిపోతున్నది. దుర్నీతి, అవినీతి పెరుగుతున్నది. ఏ విధంగా చూచినప్పటికి ఈ budget కు నేను ఓటు చేయకుండా ఉన్నాను. దీనిని oppose చేస్తున్నాను.

శ్రీ [illegible] రెడ్డి: అధ్యక్ష మహాశయా, [illegible] budget [illegible] budget [illegible]

మామూలు పద్ధతిగానే లావుగా, అంకెలు అదే మాదిరిగా, కాగితాలతో చూడిఉన్నటని కొంత మంది మిత్రులు చెప్పారు. కాని దానిలో ఒక విశేషం ఉన్నది. పుస్తకాలు ఒకటె మాదిరిగా ఉన్నా అంకెలు పెరిగిపోతున్నాయనే విషయాన్ని మనం గమనించాలి. మన మాజీ ఆర్థిక మంత్రి గోపాలరెడ్డిగారు "శీఘ్ర కాలంలోనే ఒక నూరు కోట్ల రూపాయలకు పోతాము"ని చెప్పినారు. ఆ మార్గంలోనే మన ఆంధ్రదేశం పోతున్నదని చెప్పడానికి సందేహంలేదు. ఈ సంవత్సరంలో కొన్ని విషయాలను ప్రభుత్వ దృష్టికి తేవలసిఉన్నది. చాలమంది మిత్రులు prohibition ను గురించి మాట్లాడారు. కేవలం అక్కడ జరుగుతున్న విషయాలను పూస గ్రుచ్చి చెప్పినట్లుగా ఉన్నది. ఏ 10 కుటుంబాలకో జరుగుతున్నటువంటి దుర్మార్గాన్ని దృష్టిలో పెట్టుకొని దేశ క్షేమంకొరకు, ప్రజాక్షేమం కొరకు ఏర్పాటు చేసుకున్నటువంటి సిద్ధాంతాన్ని మార్చుకోవడం సరైనటువంటి పని కాదని మీద్వారా మనవిచేస్తున్నాను. Prohibition దేశానికిక్షేమంఅనే విషయంలో ఎవరికికూడ అనుమానంలేదు. ఈ నాడు మిత్రులు అప్పారావుగారు challenge చేస్తున్నారు. ఆ ఓటు పెడితే 10 కుటుంబాల వోట్లు 90 కుటుంబాల ఓట్లతో సరితూగలేవని వారు తెలుసుకో వలసిందిగా వారికి మీద్వారా మనవిచేస్తున్నాను

ఇటీవల Land Revenue Reforms committee నొకదానినివేశారు. వారుచేసిన సూచనలను శీఘ్రకాలంలో తెలియచేస్తారని అనుకుంటున్నాను. రైతులకు ఉండే చిక్కులను ఎప్పటికప్పుడు ప్రభుత్వ దృష్టికి తెస్తూనే ఉన్నాం. మార్పులను ఎంత శీఘ్రంగా తేగలిగితే రైతులు అంత చిక్కులపాలు కాకుండా ఉండే అవకాశాలు ఉన్నాయని నేను ప్రభుత్వానికి మనవిచేస్తున్నాను.

Integration చేసిన తరువాత ఒక పెద్దసమస్య Telangana Services లోను, Andhra Services లోను ఏర్పడింది ఈ atmosphere, రెండు సంవత్సరాలు అయిపోయి నప్పటికి, సక్రమమైన స్థాయికి రాలేదని మనవిచేయుటకు చాల విచారముగాఉన్నది జీతాల స్కేళ్ళలో గాని Seniority ని నిర్ణయించడంలో గాని చాల అన్యాయం జరిగిందని చెప్పే విషయంలో కొంత నిజంఉన్నదని నేను ప్రభుత్వ దృష్టికి తెస్తున్నాను. ఈ విషయంలో కొంత ఉదారంగా ఆలోచించి ఏ పక్షానికీ అన్యాయం జరగకుండా ఉండే రీతిగా ప్రభుత్వం ఒక తీర్మానం చేసి Services లో ఉండే వారియొక్క యిబ్బందులను individual cases గా కూడ పరిశీలించి వారికి న్యాయం కలుగచేయవలెనని, నేను వినయంగా మనవి చేస్తున్నాను.

ధరలు పెరిగిపోతున్నాయని అంటున్నారు. కోతలకాలంలో ధరలు తగ్గిపోతున్నాయి, పెరు సాగులయి. ధాన్యం తరుసు స్థితిలో ఉండేటప్పుడు ధరలు పెరగడం

సహజమై పోయింది. ఎంత పెరిగింది ఎంత తగ్గిందనే విషయం Urban areas లో కేవలం consumer పరంగా ఆలోచించి ధర పెరిగిపోయిందని అంటున్నారు. ధాన్యంధర పెరిగినప్పుడు మాత్రమే ప్రజల దృష్టియందు ఉంటుంది. రైతుకు కావలసిన వస్తువులు, వ్యవసాయ పరికరాలు కొనవలసి వచ్చినప్పుడు ధరలు పెరిగిపోయినప్పటికి రైతులు కొంటున్నారనే విషయంకూడ ఆలోచించవలసిందని మిత్రులకు మనవిచేస్తున్నాను. ధాన్యం ధరను నిర్ణయించినట్లుగానే ప్రభుత్వం, రైతుకొనే వస్తువులు, వ్యవసాయ పరికరాలకుకూడ అటువంటి స్థిరమైన ధరలు, న్యాయమైన ధరలు ఏర్పాటు చేయాలని, అట్లా చేసినప్పుడే economic గా రైతు వృద్ధికాగలడని మనవిచేస్తున్నాను. ఈ మధ్య ధరలు పెరిగిపోయినప్పుడు జరిగిన రాద్ధాంత సిద్ధాంతాల ఫలితంగా ధరలు నిర్ణయించడంవల్ల సామాన్య రైతులు చాల దెబ్బతిన్నారు. మార్కెటులో కొనేవారులేరు. కొనేవారు లేనప్పుడు ప్రభుత్వమే ముందుకు వచ్చి కొంటుందా అంటే—అటువంటి ఏర్పాట్లుకూడ ప్రభుత్వం చేయలేకపోయింది. "ఆలోచిస్తున్నాము, చూస్తున్నాము" అని పత్రికలలో చూడగలిగాముగాని వాస్తవంగా State trading corporation ను ఏర్పాటుచేసి ధరలుతగ్గినపరిస్థితిలో ప్రభుత్వం ముందుకువచ్చి కొనలేకపోయిన కారణంచేత రైతు అప్పటి అవసరాలకు తక్కువ ధరలకు అమ్ముకోవలసి వస్తున్నది. అందువలన ధరల స్థిరీకరణ అనేది చేయకుండా, ఉంటేనే కొంతవరకు బాగుంటుందేమోనని నాకు తోస్తున్నది.

పంచాయతీ సమితుల గురించి, జిల్లాబోర్డు పరిపాలనను గురించి ఈ ప్రభుత్వం విపులంగా చెప్పి ఉంటే బాగుండేదేమోనని అనుకుంటున్నాను. సమితులకు సంబంధించిన బిల్లును వేరే తీసుకురాబోతున్నాము కాబట్టి ఆ సమితులు ఏర్పాటు అయినప్పుడు పరిశీలించుకోవచ్చుననే ఉద్దేశ్యంతో, దీనిని ప్రస్తావించి ఉండలేదని అనుకుంటున్నాను. ఏ పల్లెటూళ్ళనయితే మంచిస్థితికి తీసుకురావాలని ప్రభుత్వం ప్రయత్నం చేస్తున్నదో ఆ పల్లెటూళ్ళయొక్క పరిస్థితి చాలా హీనంగా ఉన్నదని, నానాటికి చెడిపోతున్నాయని ప్రభుత్వ దృష్టికి తెస్తున్నాను.

గ్రామ పంచాయతీలకు మరొక విధంగా రాబడి ఎలావస్తుంది? ఈవిషయాన్ని ప్రభుత్వం ఆలోచించి లాండురెవిన్యూలోనుండి కొంత భాగము వాటికి ప్రత్యేకించే ఏర్పాటు చేయవలసిందిగా కోరుతున్నాను. బ్లాకు ఏరియాలలో రోడ్లు, బావులు, స్కూల్సు ప్రారంభించి కొన్ని వసతులు కలుగజేశారు. అయితే వాటిని భవిష్యత్తులో maintain చేసుకోవడమెలాగ? అనే ప్రశ్న వస్తుంది. అందువలన, వాటిని maintain చేసుకొనుటకు వారికి కొంత ఆర్థిక సహాయాన్ని కల్పించవలసి వున్నది. లేకపోతే వారు ప్రతిదానికి ప్రభుత్వమునకు వ్రాసుకొని, ధన సహాయాన్ని పొందలేక, అనేక, ఇబ్బందులకు లోను కావడం జరుగుతున్నది, అందువలన land

revenue లో కొంత భాగం వారికి ప్రత్యేకించేందుకు ఒక బిల్లు తీసుకొస్తే బాగుంటుంది.

కిస్తు వసూళ్ళ గురించి ఒక ముఖ్యవిషయాన్ని యిప్పుడు మనవి చేయవలసి యున్నది జనవరి, ఫిబ్రవరి, మార్చి, ఏప్రిల్ అని నాలుగు కిస్తీలు నిర్ణయించారు. ఇవి బ్రిటిషు ప్రభుత్వ కాలములో నిర్ణయింపబడినవి. ఇప్పుడు వీటిలో కొంతమార్పు తీసుక రావలసి యున్నది. ఈ మార్పు ఏమంటే ఆ నెలలకు బదులుగా మార్చి, ఏప్రిల్, మే, జూన్ అని వుండవలెనని కోరుచున్నాను. అన్ని రంగములలోను యీ నాడు అనేక మార్పులొచ్చాయి. అట్లాగే ఈ మార్పును కూడా ప్రభుత్వం అంగీకరిస్తుందని ఆశిస్తున్నాను. ఇందువలన రైతాంగానికి కొంత అనుకూలత ఏర్పడుతుంది.

ఇరిగేషనుకు సంబంధించి రెండు, మూడు ముఖ్యవిషయాలు మనవి చేసి విరమిస్తాను. చిత్తూరు జిల్లా ముఖ్యముగా చెరువులు, బావులమీద ఆధారపడిన జిల్లా. కల్యాణి పేరుకు వున్నప్పటికి— నాలుగెకరాల కూడా తడుపుతుందనే నమ్మకం నాకు లేదు. బావుల సబ్సిడీ విషయంలో ఈ జిల్లాకు కొంత ప్రత్యేకత చూపించవలయునని ప్రశ్నల కాలములో వ్యవసాయశాఖామాత్యులను నేను కోరివున్నాను. మంత్రిగారు దీనిని గమనించ వలసిందిగా కోరుతున్నాను. చిన్నచెరువులు, మైనర్ ఇరిగేషన్, మీడియంస్కీమ్సు క్రింద చిన్న చిన్న వాగులు, నదులు వున్నవి. అవి వర్షాకాలంలో మాత్రమే ప్రవహిస్తూ వుంటాయి. వీరవుకాల్వలో అక్కడక్కడ తెగి గండ్లు పడుతూ వుంటాయి. అది జమీందారీ ప్రాంతము అగుటచే ఎటువంటి మరమ్మతులు జరుగుటలేదు. P.W.D. వారు ఎటువంటి శ్రద్ధ తీసుకొనుటలేదు. అందుకు నిదర్శనంగా ఒక విషయం చెబుతాను. ఒక చెరువును రిపేరు చేయవలయునంటే దాని తూము, కట్టవేయవలసిన మట్టి, కలుజు మొదలయినవి చూడవలసి వుంటుంది. వీటిలో ఏ ఒక్కటో చేసి మొత్తం మరమ్మతు చేసినట్లు పరిగణించడానికి వీలులేదు. అందులో ఏ ఒక్కదాని కొరకో లక్షల రూపాయలు ఖర్చుపెట్టినందువలన ప్రయోజనం లేదు. రైతులు సంతోషించరు. ఈ విషయాలన్ని ప్రభుత్వం గమనించవలయునని కోరుతూ యింతటితో విరమించుచున్నాను.

శ్రీ యస్. కాశిరెడ్డి (పొదిలి): అధ్యక్షా, రాష్ట్రానికి సంబంధించి యీనాడు మనముందు అనేక ప్రధాన సమస్యలున్నాయి. అందులో ఆహార సమస్య అతి క్లిష్టముగా తయారైనది. గత నాలుగు రోజుల నుండి పత్రికలలో ఆహార సమస్య గురించి హెడ్‌లైన్సుతో వార్తలు వస్తున్నవి. వాటిని అంతా గమనించే వుంటారని తలుస్తున్నాను. ఆహార ధాన్యాల ధరలు పెరుగుతున్నాయి. అన్ని రాష్ట్రాలలో కల్లా మిగులు రాష్ట్రమైన ఆంధ్రప్రదేశ్‌లోనే కోతల సమయములో ధరలు పెరగడానికి కారణమేమో పరిశీలించారా? ఇలాంటి ప్రధానమైన సమస్యల పరిష్కారానికి ఎటు

వంటి విధానాలు అవలంబించబడ్డాయి ? అలాగే భూసంస్కరణలు ఏ విధముగా తీసుకరావలయును; కౌలుదార్లు, యీనాముల సమస్యలను ఏ విధముగా పరిష్కరింప వలయునననే ప్రశ్నలు మన ముందున్నాయి. వీటి పరిష్కారానికి ప్రభుత్వం తీసుకొనబోయే pol cy ఏమిటో బడ్జెటు ప్రసంగములో మంత్రిగారు సూచించవలసి యుంచినది కాని, ఆ విధముగా జరుగలేదు. పోయిన సంవత్సరములో అధిక పన్నులు వేశారు. వసూళ్లు యింకను చేస్తున్నారు. యిప్పుడు తెలిసి వస్తున్నది-పంటలు పండినా, పండక పోయినా, దబ్బులు వచ్చినా, రాక పోయినా వసూళ్లు చేయుట జరుగుతూనే వున్నది. పరిస్థితి యీ విధముగా వున్నప్పుడు వారికి ఎటువంటి relief యివ్వాలనే విషయం ప్రభుత్వం ఆలోచించుటలేదు. దీనిని బట్టి ప్రభుత్వం తమ పైని దీనిని స్పష్టంగా చెప్పుటకు బదులు యితర మార్గాల ద్వారా ప్రయత్నిస్తున్నట్లు స్పష్టం అవుతుంది. ఈ బడ్జెటు కేవలం అంకెలు మార్చిచెప్పే పద్ధతిలోనే వున్నది. గత సంవత్సరం శ్రీ గోపాలరెడ్డిగారు ముఖారి మండి ఆనంద భైరవిలో ప్రవేశిస్తున్నట్లు చెప్పారు. పూర్తిగా ప్రవేశించి, ప్రవేశించకముందే మరల యీ సంవత్సరం తరుగు బడ్జెటే తయారైనది.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి : ఇది సన్న 'ముఖారి'

శ్రీ యస్. కాశిరెడ్డి : అవును. ఇప్పటి బడ్జెటు పొడుగు 'ముఖారి'కి దారి అనుకుంటాను పన్నులు వేస్తాం; అవి చెప్పక 'ఆదాయానికి మార్గాలు ఆలోచిస్తున్నాం' అంటున్నారు. పైగా పన్నుల రూపాన 361 లక్షల రూపాయలు ఆదాయం వచ్చే మార్గాలు చూస్తారట అవన్నీ యిప్పుడు చెప్పరట. అంటే బుట్టలో నుండి ఒక్కొక్క పామునే తీసి వదులుతారన్న మాట. ఇదంతా మాకు తెలుసు. ఏమైనప్పటికి ప్రస్తుతం మన ముందున్న సమస్యలకు ప్రభుత్వం పరిష్కార మార్గం ఆలోచించలేదనే విషయం యదార్థం. భూసంస్కరణలకు సంబంధించి రెవిన్యూ మంత్రిగారు యీ విధంగా చెప్పారు. "భూసంస్కరణల వలన భూమి లేని వారికి ఒక చెక్కెదు రాదు; భూస్వాముల భూమి ఒక చెక్కెదు పోదు" అని. ఆ పద్ధతిలోనే వ్యవహరిస్తే భూసమస్యలు యింక ఎన్నటికీ పరిష్కారంకావు.

పెద్ద ప్రాజెక్టులు మన రాష్ట్రంలో చాలా వున్నాయి. నాగార్జునసాగర్ ప్రాజెక్టు వెనుకబడిన జమీందారీ ప్రాంతానికి చాలా వుపయోగపడగలదు. మన మొదటను ఈ ప్రాజెక్టు యొక్క అవసరాన్ని గురించి ఆవశ్యకతను గురించి ఏకాభిప్రాయములో వున్నాము. హైదరాబాదు, ఆంధ్ర ప్రభుత్వాల్లు దీని కొరకు ... కోట్లు రూపాయలు కోరినప్పటికి కేంద్రం యిచ్చేది 14 కోట్లు రూపాయలు ... ప్రభుత్వం వారు, మేము కూడ ... కేంద్రానికి మన అందరి అభిప్రాయం ...

చేద్దామని అంటే- అందుకు ముఖ్యమంత్రిగారు 'ఇది సమయము కాదు' అని అప్పుడు చెప్పడం జరిగింది. కనీసం దానిని గురించి బడ్జెటు ప్రసంగములో ప్రస్తావించనైనా లేదు. ఈ ప్రాజెక్టు 1963-64 సంవత్సరంలో పూర్తి కావలసివుంది. అందుకు రెండవ పంచవర్ష ప్రణాళికలో 57 కోట్ల రూపాయిలు కేటాయించాలి. కాని 32 కోట్ల రూపాయిలు మాత్రమే కేటాయించడమైనది. ఇది చాలా తక్కువ మొత్తం. ఈ మొత్తమైనా సరిగా మంజూరయే విధం చూడాలి. రెండవపంచవర్ష ప్రణాళికా కాలంలో కేంద్రం మన రాష్ట్రములో అమలు జరుపవలసిన కార్యక్రమము లెన్నో వున్నవి వీటన్నిటినీ సక్రమముగా సరియైన కాలములో అమలు జరుపుతారా ! పొదిలి, కనిగిరి, ఉదయగిరి, కందుకూరు తాలూకాలకు సంబంధించిన స్కీము తీసుకునే విషయంలో ప్రభుత్వం ఎంతవరకు కృషి చేస్తున్నదో తెలియదు. ఇకనైనా యీ విషయమై ప్రభుత్వం తగు శ్రద్ధ వహించవలసి యున్నది.

మన రాష్ట్రమునకు సంబంధించిన పారిశ్రామిక అభివృద్ధి విషయములోను, ప్రాజెక్టు నిర్మాణము విషయములోను కేంద్రం పక్షపాతముగా వ్యవహరిస్తున్నదనుట నిర్వివాదాంశము. ఇందుకు మనమంతా కేంద్రముపై వత్తిడి తీసుకరావలసివుంది.

ఆహార ఉత్పత్తిని అధికం చేయడంలో minor irrigation works ప్రధానపాత్ర వహిస్తున్నాయి. వీటి విషయంలో ప్రభుత్వం తక్కువ మొత్తాలను కాంక్షను చేస్తున్నది. మెట్ట ప్రాంతాలకుకూడ ఎక్కువ ప్రాముఖ్యం ఇవ్వడంలేదు. స్కీములో వేసిన చెరువు ఒకటైతే అమలులోకి వచ్చేటప్పటికి ఇంకొక చెరువు వస్తున్నది. ఎస్టిమేటు వేసిన చెరువు అమలులోనికి రావడంలేదు. 1952 ఎన్నికలలో మేము గెల్చినప్పుడు మద్రాసు రాష్ట్రంలో నా మొట్టమొదటి ఉపన్యాసంలో మేకలేరు ప్రాజెక్టును గురించి చెప్పినాను నందికొండ ప్రాంతం ఇప్పటికైనా వచ్చేదికాదు ఎస్టిమేటులో వేసినా ఖర్చుచేయడంలేదు. ఆ ప్రాజెక్టును గురించి ఎస్టిమేటువేయ డానికి 1956 లో file open చేశారు నాలుగు సంవత్సరాలైనా, ఇప్పటికింకా financial and administrative reports, Chief Engineer గారికి రాలేదు. Administrative inefficiency కైనా కొంత హద్దుఉంటుంది. ఆ హద్దు దాటిపోతే ఇంకొక పేరేదో పెట్టవలసి ఉంటుంది. 4 సంవత్సరాలైనా administrative report రాకున్నా, ఆ file close కాకుండా ఉన్నదంటే administration చాల అధ్వాన్న స్థితిలో ఉన్నదని చెప్పవలసి ఉంటుంది.

తుప్పెపాడనే గ్రామంలోని ఒక చెరువుకు 1951 లో estimates వేశారుకాని ఇప్పుడు ఆ ఎస్టిమేట్సు ఏమైపోయాయో కనబడటం లేదు. ఆ రైతులు కొంత contribution ఇస్తామంటేకూడ తీసుకోవడంలేదు, 1957 సంవత్సరంలో ఓబులక్క పల్లె చెరువు తెగిపోయింది, కరువు వచ్చింది; రెవిన్యూ మంత్రిగారు వచ్చి చూచారు, ప్రజలు కంట్రిబ్యూషన్ ఇస్తామంటుంటే కూడ ఇంతవరకూ దానిని బాగు

చేయిద్దామన్న పాపాన యీ ప్రభుత్వం పోలేదు. 1957 లో అధికవర్షాలవల్ల మల్లిపల్లి చెఱువు తెగిపోయింది ఇంకా అటువంటి చెఱువులు ఎన్నో ఉన్నాయి. వాటికి estimates తయారైనాయేమో కాని, పని ఏమీ జరగలేదు. పనులు చేయడంలో కూడ అవసరాలను గుర్తించకుండా estimates వేయడం వెనుకబడిన ప్రాంతాలకు ప్రాధాన్యం ఇవ్వకపోవడం జరుగుతున్నది.

ఇక Co-operative credit societies ఉన్నాయి. 10 నెలలనాడు deposit చేశారు. ఉంటే కాగితాలు క్రిందికి పైకి తిరుగుతున్నాయి తప్ప పని ఏమీ జరగడంలేదు. ఒకసారి సయాపైనంలో లేదని, ఇంకొకసారి area of operation సరిగా లేదని కాగితాలను క్రిందికి పంపేశారు. రిజిష్ట్రేషను మాత్రం జరగడంలేదు. చిన్న చిన్న పనులు చేయడంలో కూడ విపరీతమైన ఆలస్యం జరుగుతున్నది. "సభ్యులు ఎప్పుడూ కూడ యీ పని, ఆ పని చేయమంటారు, taxation వీరమీద వేయండి, వారిమీద వేయండి అని చెబుతారు. కాని అంతకంటే ఏమీ చెప్పడం లేదు" అని యీ మధ్య ముఖ్యమంత్రిగారు అన్నారు. మేము అనేక పనులనుగురించి అనేకసార్లు చెప్పాము "మీకు నచ్చిన పద్ధతిలో పనులు చేస్తామని" ఇంతకుముందే ఒక ప్రశ్నకు సమాధానంగా చెప్పారు. అయితే వారికివచ్చే పనులు, పద్ధతులు కొన్ని ఉన్నాయి Agricultural incometax ఉన్నది. అది ఎక్కువగా భూస్వాములమీద పడే పన్ను. దానిని ఎందుకు వేయరు ? ఆచరణలో సాధారణ ప్రజల మీదనే ఎక్కువ పన్నులు వేయడం జరుగుతున్నది.

బాటా కంపెనీలో బూట్ల ఖరీదు రూ. 13 - 15 - 0 ఉంటే 14 రూపాయలు అని చెప్పకుండా కరక్టుగా 13—15—0 అని చెబుతారు 13 రూపాయలే అన్నట్లుగా. రూ. 13 99 ఉంటే 14 అని చెప్పకుండా రూ. 13 99 అని చెబుతారు. అలాగే ఇక్కడకూడ జమీందారులకు యివ్వవలసినవి కోటి రూపాయలని చెప్పడానికి బదులు 99 లక్షలని చెబుతున్నారు 1957—58 లో 38 లక్షలు ఉంటే 1958—59 నాటికి 35 లక్షలు చేశారు రాబోయే సంవత్సరానికి 99 లక్షలు చేశారు కోటికి ఒక లక్ష తక్కువేకదా అనుకుంటారని యిట్లా చెబుతున్నారు దీనిద్వారా ప్రజలను మోసపుచ్చడం తప్ప యింకేమీలేదు. జమీందారులకు ఇవ్వవలసినది security bonds రూపంలో ఇస్తాము అని రెవిన్యూ మంత్రిగారు చెప్పారు అట్లాగైనా ఇవ్వకుండా ఇప్పుడు వారికి కోటి రూపాయలు ఎందుకు ఇవ్వాలి? Bonds రూపంలో ఎందుకు ఇవ్వకూడదు ? వంశధార, నందికొండ, తుంగభద్ర మున్నగు ప్రణాళికలైన ప్రాజెక్టులు పూర్తికాక, ఎరువుల ఫ్యాక్టరీ లేక మనం బాధపడుతూ కూడ వారికి కోటి రూపాయలు ఎందుకు ఇవ్వాలి? తిండి లేకుండా ఏ జమీందారు బాధపడుతున్నారు? బాధపడితే వారికి డబ్బు ఇస్తామంటే మేమందరం కూడ అంగీకరిస్తాము. కొంత కొంత

మేడలు, భూములు ఉన్నవారికి ఇంకా కావాలంటే ఆ 99 లక్షలు bonds రూపంలో ఇవ్వవచ్చుకదా! క్రిందటి సంవత్సరం 18 లక్షలు ఇస్తే revised estimates లో 35 లక్షలు చేశారు. ఇప్పుడు 99 లక్షలు చేసినారు. ఈవిధంగా భూస్వాములకు, జమీందారులకు అనుకూలమైన పద్ధతిలో ప్రభుత్వం నడుస్తున్నది. వారిమీద పన్నులు వేయడానికి నిరాకరిస్తున్నారు. ఇట్లాచేస్తే ప్రభుత్వానికి డబ్బురాదు. ఈ పద్ధతిని మార్చుకోవాలి. అట్లా మార్చుకున్నప్పుడే సమస్యలకు పరిష్కార మార్గం దొరుకుతుందని మనవిచేస్తున్నాను.

*శ్రీ వాడ్రేవు గోపాలకృష్ణ (పిఠాపురం): అధ్యక్షా, ప్రభుత్వం తెచ్చిన యీ బడ్జటును నేను బలపరుస్తున్నాను సోదర సభ్యులు జమీందారులకు ఇచ్చే నష్ట పరిహారం గురించి ప్రస్తావించారు. వారికి డబ్బు ఎందుకుఇవ్వాలి అన్నారు. ఆ జమీందారులుకూడ మన దేశంలో, మన సమాజంలో మనతోటి సభ్యులే. ఒకరిని కొట్టి, దోచి ఇంకొకరికి పెట్టే పద్ధతి మన రాజ్యాంగంలో లేదు. వారిని కూడ సమానంగా చూచి మంచి ప్రవర్తనలో నడిచే honest citizens గా తయారుచేయడం యీ ప్రభుత్వం విధానం గనుక వారికి పరిహారం ఇవ్వడం ఎంతో ముఖ్యం. ఒకరిని కొట్టి ఇంకొకరికి పెట్టే పరిస్థితి మన దేశంలో లేదు. సోదర సభ్యులకు సరిగా తెలియక పోవడంవల్ల వారి దృష్టికి యిది అన్యాయంగా కనబడవచ్చు.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి: జమీందారులకు యీ డబ్బును ఉచితంగా ఇస్తున్నామని కాశిరెడ్డి గారు అనుకుంటున్నారు.

శ్రీ కె. ఎల్. నరసింహారావు: జమీందారులను honest citizens గా తయారు చేయడానికి యీ ప్రభుత్వం ప్రయత్నిస్తోందని ఆ సభ్యులు అన్నారు. అంటే వారు ఇంతవరకు dis-honest citizens అనుకోవాలా?

శ్రీ వాడ్రేవు గోపాలకృష్ణ: ప్రభుత్వం చేసే, పనులలో వారికి లాభదాయకంగా ఉండే కొన్ని సూచనలు చేస్తున్నాను. నందికొండ ప్రాజెక్టు, తుంగభద్ర ప్రాజెక్టు ఎగువ కాల్వ మున్నగు పనులన్నీ జరుగుతున్నాయి. చిన్ననీటి వనరులను ఎక్కువ చేసినట్లయితే వెంటనే అధికమైన పంటలను పండించడానికి, ప్రజల నైతిక, ఆర్థిక స్థాయిలు పెరగడానికి అవకాశం ఉంటుంది. మన రాష్ట్రం యొక్క ఆర్థిక స్థాయికూడ పెరుగుతుంది. కాని, యీ పనులు చేయడంలో ప్రభుత్వం అలసభావం వహిస్తున్నట్లు అనిపిస్తున్నది. రెండు కోట్లు రూపాయలతో ఏలేరు ప్రాజెక్టు పూర్తి అవుతుంది. దానివల్ల 40 వేల ఎకరాల భూమి సాగులోనికి రావడానికి సావకాశం ఉంటుంది. ఇప్పుడున్న నీటి వనరులు కూడ హెచ్చుగా అభివృద్ధి చెందడానికి అవకాశం ఉన్నది. ఆ ప్రాంతంలో ప్రతి సంవత్సరం కూడ 15 వేల ఎకరాల భూమి ముంపుతో ఉంటున్నది. దానివలన వాణిజ్య పంటలు, ఆహారపంటలు

కూడ దెబ్బతింటున్నాయి ప్రభుత్వంవారు శ్రద్ధ తీసుకొని చిన్న చిన్న ప్రాజెక్టులను కట్టినట్లయితే పెద్ద ప్రాజెక్టుల ఫలితాన్నిచ్చి దేశస్థాయిని పెంచే సహాయానికి ఉపయోగపడతాయి. ప్రభుత్వంలో ధనాభావం ఉన్నమాట నిజమే. కాని, రైతుల నుంచి loans పుచ్చుకొని చిన్న ప్రాజెక్టులను కట్టినట్లయితే తరతరాలుగా ఉన్న కొరతను తీర్చడమే కాకుండా దేశ సౌష్ఠవాన్ని పెంచడానికి వీలుంటుంది. తిండి గింజల కొరత తీరడమే కాకుండా ఇతర రాష్ట్రాలకు కూడ హెచ్చుగా పంపించడానికి అవకాశం ఉంటుందని మనవిచేస్తున్నాను.

ఇప్పుడు small scale indu·tries కు కొంతడబ్బు కేటాయించారు. ఆయా పనులలో నిమగ్నులైనవారికి ఆర్థికలోపం లేకుండచేయడానికి అప్పుగాగాని, గ్రాంటుగాగాని డబ్బు ఇచ్చినట్లయితే ఆ పనులు జరగడమే కాకుండా వారి ఆర్థిక సౌష్ఠవం పెరుగుతుందనే ఉద్దేశంతో చేస్తారు. కాని ఇప్పుడు అట్లా జరగడంలేదు. ప్రభుత్వానికి ఆర్థికాభావం ఉన్నందువల్ల ఆలోచిస్తున్నట్లుగా అమలుచేయడానికి అవకాశం లేకపోతోందని నేను అనుకుంటున్నాను. Small Scale Industries ఏర్పాటు చేయడానికి industry అంటే ఏమిటో తెలియనివారికి ప్రభుత్వంవారు గ్రాంటులను, అప్పులను ఇస్తుండడం వల్ల ఫలితం ఉండడంలేదు. ఇతర పరిశ్రమల వారికి ఆ డబ్బు ఇచ్చినట్లయితే లాభదాయకంగా ఉంటుంది. ప్రభుత్వంవారి సహాయం పొందిన వ్యక్తియొక్క ఆర్థిక సౌష్ఠవంమరి ఏవిధంగా పెరిగింది; ఉత్పత్తి ఏవిధంగా పెరిగింది అనేది పరిశీలించినట్లయితే బాగుంటుంది. Totalitarian State లో అందరూ కూడ ప్రభుత్వ స్థాయినిదృష్టిలో పెట్టుకొని national interest తో పని చేయడానికి అవకాశం ఉంటుందని చెబుతున్నాను.

ఇకపోతే, ఈనాడు N.G.Os ను గురించిన సమస్య మనరాష్ట్రములో చాల హెచ్చుగా ఉంటున్నది. ఈ విషయములో వారు చాల threatening గా కూడ ఆందోళన చేస్తున్నారు. వారి సమస్యలను సులభముగ పరిష్కరించటానికి నేను ఒక సూచన ప్రభుత్వానికి చేస్తున్నాను. వారు జీతాలను పెంచవలసినదిగా కోరుతున్నారు. రాష్ట్రములో హెచ్చుధరలనుబట్టి వారా విధముగ కోరితే అది నిజమే కావచ్చు. కాని జీతాలను పెంచినకొద్దీ, వ్యాపారస్తులు ధరలను పెంచే అవకాశము ఉంటుంది. అందువల్ల జీతాలను పెంచినప్పటికినీ యిది తీరే సమస్యగా కన్పించదు. ప్రజలకు ఉపయోగకరముగ ఉండే ధాన్యము, పప్పుదినుసులు వస్త్రాలకు ధరలు అన్ని చోట్లలోనూ పెరిగినవి. ధరలు పెరుగుతూ ఉన్నకొద్దీ, యిది ఒక vicious circle గా ఏర్పడుతున్నది. అంతేకంటే ఏమీలేదు. ప్రస్తుత పరిస్థితులను బట్టి యిప్పుడు N.G.Os. వారికివచ్చే జీతాలతో కుటుంబజీవనము గడపవలెనంటే,

చాలా కష్టతరమైన విషయము. నేను స్వయముగ అమలు జరిపిన విధానము చాలా successful గా ఉన్నది గనుక ప్రభుత్వముకూడ ఆ విధానమును అమలు జరిపినట్లయితే; N.G.Os సమస్య సులభముగా పరిష్కారము కాగలదు. ఆ విధానమేమిట చే ప్రభుత్వస్థాయిలో కాకుండా సహకార సంస్థలస్థాయిలో పేదప్రజలకు, మధ్యతరగతి ప్రజలకు, ప్రభుత్వోద్యోగులకు తిండిగింజలు వగయిరాలు చౌకధరలకు సప్లయి చేయటంలాంటివి మా పిఠాపురం నియోజక వర్గములో అమలు జరిపియున్నాము. కో-ఆపరేటివ్ సొసైటీ అనేది ప్రతిచోటను ఏర్పాటుచేసి, ఒక్కొక్క N.G.O పేర ఎక్కౌంటు పెట్టి వారికి నెలఒకటికి అవసరమైన వస్తువులు సప్లయి చేస్తే చాలా సౌకర్యముగ ఉంటుంది. వారి జీతాలను బట్టి వారు ప్రతినెల అవసరము ఉన్నంతవరకు వాడుకుంటారు వస్తువులు కూడా తక్కువ ధరలకు లభించగలవు. పంటలు పండినప్పుడు ప్రభుత్వమే తక్కువ ధరలకు కొని యీ సొసైటీల ద్వారా స్టాకు జేసి N G Os కు సప్లయిచేస్తే మంచిది. ప్రభుత్వము యీ విషయములో పెట్టే పెట్టుబడిమీద వడ్డీ. ఇంటిబాపుగ అన్నీ లెక్కకట్టి వసూలు చేయవచ్చు. బియ్యము బస్తా 31 రూపాయికి దొరికేది ఏ 20 రూపాయలకో లభించటానికి వీలుఅవుతుంది. N G.Os కు జీతాలు రాగానే, ఆ ఎక్కౌంటు ప్రకారము అప్పు తీర్చటానికి వీలుగా ఉంటుంది. చాలాచౌకగా సప్లయిచేయటానికి అవకాశము ఉన్నది. NGOs ప్రతినెలకూడ యీ పెరిగి పోయే హెచ్చుధరలను పెట్టి కొనుక్కోలేనటువంటి స్థితిలో ఉండడముచేత వారికి డబ్బుచాలక పోవడము యీలాంటిఆందోళనకు కారణమగుచున్నది. నేను చెప్పిన విధంగా చేస్తే, యీ ఆందోళన తగ్గిపోతుందని నాకు గట్టినమ్మకము ఉన్నది. కాబట్టి ప్రభుత్వము యీ విధానమును అవలంభించగలదని కోరుతున్నాను. పంటలు చేతికందే రోజులలో రైతులు, చాలామంది డబ్బుకొరకు ఆహార ధాన్యములు అమ్మివేస్తూంటారు. ఎవరో పెద్దపెద్ద రైతులు, నిలవ చేసేవారు అమ్మకపోవచ్చు. మిగిలిన మధ్యతరగతి రైతులు చాలామంది అమ్ముతూ వుంటారు ధరకూడ చాలా తక్కువగ ఉంటుంది. ఆ ధరతోనే సంవత్సరము పొడుగునా N.G.Os కు సప్లయి చేయవచ్చు. కొన్నికొన్ని తాలూకాలను groups గా ఏర్పాటుచేసి, అక్కడ ఉన్న Marketing Societies ద్వారా యీ తిండిగింజలు సేకరించినట్లయితే, చాలా మంచిది. సరకులు కూడా చాలా సరసమైన ధరలకు రాబట్టవచ్చు ఒక్కొక్క కుటుంబానికి, పదేసి బస్తాలు అని, 15 బస్తాలు అని లెక్కకట్టి, ఆ ప్రకారము నిలవజేస్తే సంవత్సరమంతటికి సరిపోయే ధాన్యమును చౌకధరలకు సప్లయి చేయగలుగుతాము. ప్రతి N.G.O కూడ separate గా తన పేరుతో account open చేయించుకోవాలి. జీతము రాగానే డబ్బు చెల్లించి సరకులు తీసుకోవాలి. ఎక్కౌంటులో యింకా ఎంత ఇవ్వవలసినది

కూడ తెలుస్తుంది. ఈ విధానముద్వారా ప్రతి N.G.O కూడ తగుమాత్రమే ఖర్చు చేసుకునే అవకాశము ఉంటుంది ఇప్పుడు ప్రభుత్వోద్యోగస్థులకు 30 రూపాయలు అదనముగ పెంచినప్పటికినీ, మరు సంవత్సరములో యింకా ధరలు పెరిగిపోతే, మరల పెంచవలసి ఉంటుంది. ఈ విధముగ ఎన్నిసార్లు ప్రభుత్వము పెంచగలదు? Loose currency రాష్ట్రములో హెచ్చుగా తిరగడమువల్ల, ధరలు హెచ్చుగా పెరిగే అవకాశమున్నది. నేను చేసిన సూచన ప్రకారము ప్రభుత్వము చేస్తే ఆహారధాన్యములు మొట్టమొదటసారిగా కొనటానికి అవసరమైన పెట్టుబడికి మాత్రమే డబ్బు అవసరము ఉంటుంది కాని, అదనపు ఖర్చుచేసే అవకాశము ఉండదు, ఈ విధానమును సామాన్యపు తరగతికి చెందిన N.G.Os నిరాకరిస్తారని నేను అనుకోను, ఇదే విషయము మన భారత ప్రధాని నెహ్రూగారు కూడ ఉద్ఘాటించి యున్నారు. ఈ విధానమును నేను మా పిఠాపురము నియోజకవర్గములో అమలు జరిపియున్నాను. అందులో ఉన్న ఉపయోగములు నాకు బాగా తెలుసు. ఇదే విధముగ మన రాష్ట్రములో తయారుచేయబడే Handloom cloth ను market లో పెట్టినట్లయితే N.G.Os వారికి కావలసిన గుడ్డను కొనుక్కునే అవకాశము ఉంటుంది. అయితే యీ రోజులలో కొంతమంది మంచిరకము గుడ్డ అనగా Hanava, silk వగైరాలు కావాలంటే, కొనుక్కోగలిగినవారు వేరే ఎక్కడయినా కొనుక్కుంటారు. కాని యీ చేనేతగుడ్డ పేదప్రజలకు, సామాన్యపు N.G.Os కు ఎక్కువగ ఉపయోగపడుతుంది. చాలా తక్కువ ఖరీదుకు కూడ లభించగలదు. మరీ వికారముగ కనబడే గుడ్డను తెచ్చి నష్టము చేయకుండా చూడాలి. కాబట్టి ప్రభుత్వము యీ విధానము అవలంబించడం మంచిదని సూచిస్తూ, నాకు యీ అవకాశము యిచ్చినందులకు అధ్యక్షుల వారికి నా అభినందనములు తెలియజేస్తున్నాను.

*శ్రీ మహమ్మద్ తహశీల్ (భద్రాచలం - జనరల్) : అధ్యక్షా, మా ప్రాంతములోని కొన్ని ముఖ్యమైన విషయములు ప్రభుత్వము దృష్టికి తీసుకొని రాదలచుకున్నాను. ప్రభుత్వము వాటిని తగు జాగ్రత్తతో పరిశీలించ గలదని ఆశిస్తున్నాను. మా భద్రాచలం ఏజన్సీ ప్రాంతమును గురించి ఆలోచిస్తే, అక్కడ Survey and Settlement కాలేదు. రైతులకు పట్టాలుకూడ లభించవలసినట్లు లభించలేదు. ప్రభుత్వము వారు యిస్తున్న agricultural loans కాని, తక్కావి ఋణములు కాని, రైతులకు దొరకడము లేదు. రైతులు దరఖాస్తు పెట్టుకుంటే, ఆ ప్రాంతము సర్వే కాలేదు, గనుక అప్పు యివ్వటానికి వీలులేదని చెబుతున్నారు. పోతే, ప్రైవేటు మార్కెటులో కూడ అప్పులు దొరకడములేదు. ప్రభుత్వానికి పెట్టుకున్న దరఖాస్తులు అన్నీ నిరాకరించబడుతున్నవి. అందువల్ల గ్రామీణ ప్రాంతములలో రైతులు అప్పులు దొరకక చాలా బాధపడుతున్నారు. ఆ రైతుల

చదువురాని వారు అమాయక ప్రజలు. ప్రతి సంవత్సరము శిస్తు ఎంత కట్టుకోవాలో కూడ తెలియదు. కరణము ఎంత చెబితే, అంత కట్టుతున్నారు. ఇందులో కరణము ఎంత సంపాదించు కుంటాడో ఎవ్వరికీ తెలియదు. ఆ ప్రాంతములో సెలవ లేని సాగు భూములు అనే పేరుతో కొన్ని భూములు ఉన్నవి. ఇది గాక "2 ఎ భూములు" అని ఉన్నవి. ఈ భూములకు పట్టాలు యివ్వలేదు. వీటికి పట్టాలు యిచ్చే టట్లుగా ఏర్పాటు చేయమని కోరుతున్నాను.

ఆంధ్రప్రదేశ్ మొత్తము మీద చూస్తే అన్నిచోట్లలోనూ ఎస్టేట్లు రద్దుచేశారు. కాని దురదృష్టవశాత్తు భద్రాచలము ఏజన్సీ ప్రాంతములో ఉన్న అలబాక, చర్ల, వెంకటాపురం ఎస్టేట్లు యింకా రద్దు చేయకుండా నిలవబడియున్నవి. ఇవి రద్దు కాకుండా నిలిపివేయటానికి కారణము ఏమిటా అని ఆలోచిస్తే ఒక్క కారణము మాత్రము మాకు బోధపడుతున్నది. అదే కొందరు కాంగ్రెసు వారు అడ్డుతగలడం. ఈ ఎస్టేట్లను రద్దు చేయాలంటే ప్రభుత్వము ఒక చిన్న amendment ను తెచ్చి pass చేసినట్లయితే, యివి కూడ సులభముగా స్వాధీనము చేసుకోవచ్చు. ఈ ఎస్టేట్లు రద్దు కాని కారణము చేత ఆ జమీందార్లు రైతులను అమాయక ప్రజలను చేసి పండిన ధాన్యమును డబ్బును దోచుకుని తింటున్నారు. ఆ ప్రాంతపు ప్రజలు పడే బాధలు చూస్తే, చెప్పనలవి లేకుండా ఉన్నవి. ఏ నాడో చెప్పిన feudal విధానము అంతయు యిక్కడే అమలులో ఉన్నట్లుగా కనబడుతున్నది. పేద ప్రజలు అన్ని విధములుగను బాధపడుతున్నారు. గనుక యీ ఎస్టేట్లను వెంటనే రద్దు చేయ వలసిందిగా కోరుతున్నాను.

తరువాత హరిజనులకు ఇండ్ల స్థలములు ఇచ్చే విషయము ఒకటి ఉన్నది. ఇది ఆ ప్రాంతములో చాలా ప్రధాన సమస్యగా ఏర్పడి యున్నది. గోదావరి నది వరదలు వచ్చిన సమయములో అక్కడ రైతులు పలుచోట్లకు మెట్ట ప్రదేశములకు వెళ్లి పోవటానికి తయారవుతున్నారు. ఇళ్ల స్థలముల కొరకు కలెక్టరుకు పిటీషను పెట్టుకుంటే, మీ ప్రాంతము సర్వే కాలేదు గనుక, ఇవ్వటానికి వీలు లేదని సమాధానము వస్తున్నది. ఊరకనే పిటీషనులు పెట్టుకోవడము తప్ప ప్రయోజనము కనబడదము లేదు. ఇప్పుడు వారికి ఉంటున్న స్థలములలో నుంచి భూస్వాములు వాళ్లను వెళ్లగొట్టుతున్నారు. కాబట్టి హరిజనులను యీ విధముగ బాధపెట్టకుండా, వాళ్లకు త్వరలో ఇళ్ల స్థలములు లభించటానికి ఆ ప్రాంతమును వెంటనే సర్వే చేయింప వలసిందిగా కోరుతున్నాను.

తరువాత forest విషయము ఒకటి ఉన్నది. ఇది చాలా చిక్కు సమస్యగా తయారైంది. Forest లో coupes అన్నీ ప్రభుత్వము యాజమాన్యము క్రింద చేస్తున్నారు. కంట్రాక్టర్లు యిచ్చే రేటుకంటే కూడ తక్కువగానే లభిస్తున్నది.

ఇది చాలా బాగానే ఉన్నది. కాని కలప కొట్టిన వారికి త్వరలో డబ్బు లభింపడము లేదు. నేను ఇటీవల వెంకటాపురం తాలూకా పూసూరు పగిడాల గ్రామాలకు వెళ్ళి యున్నాను. అక్కడ ప్రజలు యీ డబ్బు రాలేదని నాతో చెప్పుకున్నారు. వారు Range Officer దగ్గరకు వెళ్ళి వాళ్ళకు రావలసిన డబ్బు యివ్వమంటే, "మీకు ఇచ్చేది లేదు, పొండి" అని వాళ్ళను తిట్టి పంపారు. వాళ్ళు అమాయక ప్రజలు గనుక వాళ్ళు ఎవరికీ చెప్పుకోటానికి దిక్కులేదు. సలహా చెప్పేవారు కూడ లేరు. కాబట్టి వాళ్ళకు రావలసిన డబ్బు త్వరలో ఇప్పించే ఏర్పాటు చేయవలసిందిగా కోరుతున్నాను. అక్కడ ఉండే స్థానికాఫీసర్లు కూడ వాళ్ళకు సహాయము చేయడము లేదు. ఆఫీసర్లు, కాంట్రాక్టర్లు వారు వారిని పెట్టే బాధలు యింత అని చెప్పటానికి వీలు లేకుండా వున్నది. వాళ్ళు వ్యవసాయము మీద ఆధారపడి జీవించే వారు. పేద వాళ్ళు. వాళ్ళు సరిగా వ్యవసాయపు పనులలో నిమగ్నులై ఉన్న సమయంలో, వాళ్ళ ఇళ్ళకు పోలీసుని పంపి గవర్నమెంటు పని చేయమని ఫారెస్టు ఉద్యోగస్థులు బాధిస్తున్నారు. "మా పని చేస్తారా, చేయరా? లేకపోతే, మిమ్ములను అడవిలోనుంచి కట్టెలు తెచ్చుకోనివ్వము. పైన కేసులు పెడతాము" అని బెదిరిస్తున్నారు. వాళ్ళయొక్క జీవనమే ఫారెస్టులో ఉంటుంది గనుక వాళ్ళు వెళ్ళక తప్పడము లేదు. దీనివల్ల వాళ్ళు వ్యవసాయపు పనులు తగిన సమయంలో చేసుకోటానికి వీలు లేకపోతున్నది. ఈ విధముగ పంటలు నష్టపడుతున్నారు. ప్రభుత్వము వారి పనులు చేయటానికి ఏదైనా special staff ను నియమించుకొని ఆ పనులు నెరవేర్చుకునే ఏర్పాటు చేసుకోవలసిందే కాని యీ విధముగ పేద ప్రజలను బాధించడము న్యాయము కాదు. ప్రభుత్వము యీ విషయమును గురించి చాల serious గా ఆలోచించవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

తర్వాత ఇంకొక విషయమేమిటంటే రంపచోడవరం తాలూకాలో దోనేపూడి వెంకటరామయ్య గారికి, ఆ తాలూకా అడవులలో ఉన్న కలపను కొట్టుకోవడానికి lease కు ఇచ్చారు. గజెట్‌లో కూడా ప్రకటించలేదు. ప్రకటించకుండానే అతనికి ఇవ్వడము మూలాన అతను తక్కువ ధరకు తీసుకొని అడవులను నాశనముచేసి లక్ష రూపాయలు సంపాదించుకోవడం జరిగింది. గవర్నమెంటు నుంచి contract ను తీసుకొన్నటువంటి చిన్న చిన్న వర్తకులకు నష్టమొచ్చే మాదిరిగా అతడు గుత్త వ్యాపారాన్ని సాగిస్తున్నాడు. అందుకనే ఆ గుత్త వ్యాపారాన్ని రద్దు చేయాలని స్థానికంగా వుండిన చిన్న కంట్రాక్టర్లు ప్రజలు చాలా తీవ్రముగా ఆందోళన చేసినప్పటికీ ప్రభుత్వము దానిని గురించి ఏమాత్రము పట్టించుకోకుండా వుండడము చాల విచారకరమైన విషయము. అందుచేత ఆ విషయాన్ని పునః పరిశీలించవలసిందని మనవి చేస్తున్నాను. మరొక విషయమేమిటంటే నేననేకసార్లు యీ Forest Department వారు సాగించే లంచగొండి తనాన్ని గురించి ఇక్కడ చెప్పినప్పుడు మంత్రి

తిమ్మారెడ్డిగారు, "వారు లంచాలు తీసుకోవడము లేదు, అంతా సవ్యముగనే వున్నదని" సమాధానము చెప్పడము మూలంగా మంత్రిగారు మనకు agent గా పనిచేస్తున్నారని భావించి అం..డ స్వా..ముగా వున్న ఉద్యోగస్థులు దానిని అవకాశముగా తీసుకొని లంచాలు విపరీతంగా తీసుకోవడము జరుగుతోంది. మంత్రిగారు ఇచ్చే లెక్కలను చూచుకుంటే ఆ Agency ప్రాంతములో 8 వందల చేరన్నవున్నవి చేరను ఒక్కింటికి 10 రూపాయలు మొదలుకొని 50 రూపాయల వరకు ఇచ్చేటి తీసుకుంటున్నారు. దానిలో ఏమాత్రము జంకుగాని, రహస్యముగాని లేదు. క్రొత్త చేరను పెట్టినట్లయితే ప.. రూపాయల చొప్పున వసూలు చేస్తున్నారు దీని ఆ ...ధులు ...రూపేన. మంత్రిగారికి చెప్పితే లంచాలు తీసుకోవడము లేదంటున్నారు యీ ...నా సుమారు లక్షరూపాయలు ఆ Division లోనే Forest Ranger మొదలుకొని D. F. O. వరకూ తీసుకుంటూనేవున్నారు దాని మూలముగా అక్కడి ప్రజలు చాల ఆందోళనగా ఉంది. మేము కమ్యూనిస్టు గవర్నమెంటుకూ వెళ్ళదు. లేక యాక్టైనా ద..దు. మధ్యస్థులుగా వుండేవారు ...స్తున్నారని స్థానికంగా ఉండే కాంగ్రెస్ వారితో సహా ప్రజలు నాతో చెప్పడం జరుగుతున్నది. అందుకని యీ విషయంలో ప్రభుత్వము చాలా గట్టిచర్య తీసుకోవాలని నేను మీ ద్వారా ప్రభుత్వానికి తెలియజేస్తున్నాను.

ఇంకొక ప్రధానమైన విషయమేమిటంటే గవర్నమెంటు Policy నాకు అర్థం కావడము లేదు పట్టణాలను మహాపట్టణాలుగా చేస్తున్నారు. వాటిని ఇంకా అభివృద్ధి చేసుకుంటూ పోవుచున్నారు. కాని గ్రామాలను మాత్రము ముట్టుకోవడములేదు. గ్రామాలలో వైద్య సౌకర్యాలులేవు. రహదారి సౌకర్యాలులేవు చిన్న Schools ను కూడా పెట్టకుండా ఆ గ్రామాలను నిర్లక్ష్యము చేస్తున్నారు. గ్రామాలలో ఏ మాత్రము అభివృద్ధి పనులు జరుగడములేదు. యీ మధ్య మంత్రిగారు, Agency ప్రాంతములో graphite పుష్కలంగా దొరుకుతుందని యీ ఫ్యాక్టరీని రాజమండ్రిలో పెట్టడానికి ఆలోచిస్తున్నామని డబ్బు కూడా కేటాయిస్తామని చెప్పడము జరిగింది. ఆ విధంగా కాకుండా, Agency ప్రాంతములో వున్న గ్రామాలను అభివృద్ధి చేయడానికి ఆ గ్రామాలలోనే తప్పనిసరిగా కొన్ని చిన్న చిన్న పరిశ్రమలను ఏర్పాటు చేయాలి ఆ మాదిరి ఏర్పాటు చేయకపోతే అవి ఎప్పటికీ అలాగే వుండిపోతాయి. అందుకని చిన్న చిన్న పరిశ్రమలనైనా ధర్మాచలం Agency ప్రాంతములో పెట్టడానికి తీవ్రముగా కృషి చేయాలని తమ ద్వారా తెలియ జేస్తున్నాను.

తర్వాత మరొక విషయ మేమిటంటే Irrigation సమస్య ప్రధానంగా మమ్ములను బాధిస్తున్నది. Agency ప్రాంతంలో చాలా చెఱువులు వున్నవి. అవన్నీ రిజర్వు ఫారెస్టులో ఉన్నవి. వాటికి కట్టలు తెగిపోవడము జరుగుతున్నది. వాటిని

repair చేస్తేవాటి క్రింద సాగుచేస్య భూమి పుష్కలముగా వున్నది అయితే Forest Department వారు దానికి ఆటంకరము పెట్టుచున్నారు యీనాటి ఆహార సమస్య పరిష్కారానికి యీ చిన్నచిన్న చెరువులు కూడా చాల ఉపయోగపడుతాయి. కాబట్టి ఆ Agency ప్రాంతములో చెరువులను మరమ్మతు చేయించి దాని క్రింద వుండే పొలాలకు రైతాంగానికి పట్టాలు ఇచ్చినట్లయితే వాటిని బాగు చేసుకొని ఎక్కువ పంటపండించ డానికి తీవ్రంగా కృషి చేస్తామని ముందుకు వస్తున్నారు అటువంటపుడు దానిని ప్రభుత్వము వినియోగించు కొంటారని చెప్పి మనవి చేస్తూ విరమిస్తున్నాను.

*శ్రీ టి లక్ష్మీనారాయణరెడ్డి (పత్తికొండ):— అధ్యక్షా, యీ బడ్జటును గురించి చాలమంది మిత్రులు మాట్లాడారు. మన రాష్ట్రములో ప్రజల స్థితిగతులను గురించి బడ్జట్‌లో బాగా తెలియ పరచలేదు. అందులో ముఖ్యంగా మా మెట్ట ప్రాంతాలకు తగినటువంటి సహాయము లేదని మీద్వారా ప్రభుత్వము వారికి విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. యీ సంవత్సరం సరియైన వర్షాలు లేనందువల్ల మా మెట్ట ప్రాంతములో పంటలు పోయినవి. మా ప్రాంతములో వేరుసెనగ ప్రత్తి జొన్న -యీ మూడు చాల ప్రధానమైన పంటలు ఆలూరు, పత్తికొండ, గుత్తి తాలూకాలలోని ప్రజలు యీ పంటలు పోయినందున యీ Sur-charges, వ్యాపార పంటలపై పన్నులు ఇవన్ని తీసివేయాలని ప్రభుత్వానికి విజ్ఞప్తి చేశారు. మంత్రిగారికి కూడా మెమొరాండమ్ సమర్పించుకొన్నాము. ఐతే యీ విషయంలో ప్రభుత్వ మింకా ఎలాంటి ప్రకటన కూడా చేయలేదు ఇది చాలా అన్యాయము, అంతే కాకుండా మాకు తినడానికి ధాన్యము లేకపోయినా మా రేగడి ప్రాంతాలలో త్రాగడానికి నీళ్ళు కూడా లేవు. చాల గ్రామాలనుంచి నీటి సౌకర్యాలు కలుగజేయాలని Petitions కూడా పెట్టడము జరిగింది. ఏ మంత్రి మా నియోజక వర్గానికి వచ్చినా కూడా ప్రతిసారి నీటి సౌకర్యాలు కలుగజేయమని అర్జీలు యివ్వడము జరిగింది. అయితే ఇంతవరకు కూడా ఆ నీటి కొరకు శాశ్వతమైన పరిష్కార మార్గము ఆలోచన చేయ లేదు. కాబట్టి యీ విషయాలలో ప్రభుత్వము ప్రత్యేక శ్రద్ధ వహించి కనీసము నీటిసదుపాయమైనా కల్పిస్తారని విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :— పత్తికొండలో rural water supply scheme వుంది కదండి.

శ్రీ టి. లక్ష్మీనారాయణరెడ్డి :— దానిని గురించి కూడా చెప్పెదను. యీ rural water su pply scheme sanction అయి దాదాపు మూడు సంవత్సరము లైనది. అయితే ఆ పని కొరకు 48 గ్రామాలలో Estimates తయారైనవి. 8 గ్రామాలలో మాత్రమే పని ముగిసినది. అంటే administration ఎంత ineffective గా పని చేస్తున్నదో అర్థమౌతుంది. కాబట్టి యీ నీటి సప్లయి విష

యంలో తగు శ్రద్ధ వహించాలి. ఎందుకంటే ముఖ్యంగా మా గ్రామాలలో నీటి కొరత ఎక్కువగా వుంది. ప్రజలు నీళ్ల ఇబ్బందితో బాధపడలేక గ్రామాల నుంచి వెళ్లిపోవుచున్నారు. ప్రతిచోట Birth control పెట్టి జనసంఖ్యను తగ్గించాలని అంటూవుంటే మా గ్రామాలలో జనసంఖ్య దానంతట అదే క్షీణిస్తున్నది యీ విషయంలో ఎక్కువ శ్రద్ధ వహించమని కోరుచున్నాను. ఇక మా నియోజకవర్గములో దేవనకొండ Block వున్నది గత జూన్ నెల 23వ తేదీన గవర్నమెంటు approval కు programme పంపించినాము, కాని ఇంత వరకు కూడా ఏమైందో లేదు. ఇంత ఆలస్యము చేస్తే Blocks ఎటుల పని చేస్తాయి, దేశము ఏవిధంగా అభివృద్ధి పొందుతుందనే విషయము కూడా వారు ఆలోచించి ఇక మీదటనైనా యీలాంటి ఆలస్యాలు జరుగకుండా తగు శ్రద్ధ వహించి దేశాభివృద్ధికి తోడ్పడే టట్లు ప్రభుత్వ యంత్రాంగమును పనిచేయించాలని కోరుచున్నాను.

ఇక Forest Act క్రింద మా ప్రాంతములలో చాల అన్యాయాలు జరుగుచున్నవి. Forest Act 35-36 sections క్రింద ప్రతి రైతు కూడా తన పనిముట్ల కొరకు కట్టె కొట్టుకోవాలంటే జిల్లా అధికారుల ఉత్తర్వు తీసుకోవాలి. జిల్లా Forest అధికారి ఎక్కడ వుంటే అక్కడకు వెళ్లి రైతులు ఆయన దగ్గర నుంచి వుత్తర్వులు పొందాలంటే చాల కష్టముగా వుంటుంది.

కాబట్టి ఈ చట్టాలను సవరించి గ్రామ పంచాయితీలకు గాని, గ్రామాధికారులకుగాని ఈ అధికారము ఒప్పగించాలి. రైతు తన స్వంత పొలములో కూడ కొట్టుకొనడానికి వీలు లేదన్నమాట. పొలములో చెట్లు కొట్టుకొన్నా forest లోనే చెట్లు కొట్టినాడని Magistrate court కు తీసుకొనివెళ్ళి జుర్మాన వేయించుచున్నారు. ఈ విషయములో తగు చర్యలు తీసుకొంటారని ఆశిస్తూ విరమిస్తున్నాను.

*శ్రీ పి. గున్నయ్య (పాతపట్నం—రిజర్వుడు) : ఈ బడ్జెటును తమ ద్వారా హృదయపూర్వకముగా సమర్థిస్తున్నాను. 3 కోట్ల జనానికి సంతోషదాయకమైనదిగా ఈ బడ్జెటును తయారుచేశారు. ప్రతి బడ్జెటులోను కొత్త పన్నులు వేస్తూ చూపించేవారు. కాని ఈ బడ్జెటులో లేవు. అందుకు సంతోషము. ఈ ప్రభుత్వము ఎంతో ఉదారముగావుంది. వెనుకబడిన జాతులవారికి 8 లక్షల రూ॥ లు కేటాయించింది. ఏ జాతులలో వున్నాసరే పేదవారయిన ప్రతివానికి సహాయము చేయుటకు 3 లక్షలు యిచ్చారు. కొత్త పార్టీవారు ఒకేగోల చేస్తున్నారు కాని, ఏ ప్రభుత్వము ఈ విధముగా సహాయము చేస్తున్నదో అడుగుచున్నాము: వారు ఈ 5 పుస్తకాలలోనిది 'సున్న' అంటున్నారు. ప్రభుత్వమునకు వెన్నముక అయిన రైతాంగానికి కృషిచేయుచున్నది. 71 కోట్ల రూ॥ లతో ఈ బడ్జెటున్నది. దానిలో సగము రైతాంగము

యొక్క అభివృద్ధికొరకే ఖర్చుచేయుటకు నిశ్చయించుకొన్నది. రైతులకు loans ఇవ్వడము, బావులకు subsidy లుగా ఇవ్వడము, ఎడ్లకు డబ్బు ఇవ్వడము మొదలైన పద్ధతులలో తోడ్పడుచున్నది. ఎన్నో high schools open చేశారు. విద్యా విషయికముగా కోట్లకొలది రూపాయలు ఖర్చు చేయుచున్నది. ఇక నాగార్జున సాగర్, వంశధార మొదలైన ప్రాజెక్టులను నిర్మించుచున్నది. దీనికిగాను కోట్లకొలది డబ్బు వెచ్చించుచున్నది. రోడ్లు వేయించుచున్నది. శ్రీశైలము వెళ్లవలెనన్న మునుపు చాల కష్టముగా వుండెడిది. ఇప్పుడు చాల సులభముగా వెళ్లుటకు మన సంజీవరెడ్డిగారి ప్రభుత్వము రోడ్లు వేయించినది. Block Development లో జరుగు కార్యక్రమాలను చూచినట్లయితే ఎన్నికోట్లు ఖర్చు అగుచున్నది, ఎంత అభివృద్ధి జరుగుచున్నది బోధపడుతుంది. ప్రజలు శ్రీ సంజీవరెడ్డి ప్రభుత్వాన్ని ఎక్కువగా బలపరుస్తున్నారు. భారతదేశములో ఏ రాష్ట్రము ప్రవేశపెట్టని భూసంస్కరణలను మన ప్రభుత్వము తీసుకొని వచ్చుచున్నది. బస్సులను జాతీయము చేయుచున్నది. పోయిన సమావేశములో సర్వీసు కమీషను సభ్యులలో ఒక హరిజన సభ్యునికి సభ్యత్వము ఇవ్వాలని కోరితే ఒక హరిజనసభ్యునికి సర్వీసు కమీషను సభ్యునిగా యిచ్చారు. ప్రభుత్వములో వున్న ఒక లోపము చెప్పక తప్పదు. ఆఫీసులలో చాల ఆలస్యము జరుగుతున్నది. ప్రజల డబ్బు ఆఫీసర్లు తీసుకొంటున్నారు. ప్రజలే నేను. నేనే ప్రజలు అనే దృక్పథము అలవడాలి. బ్రహ్మానందరెడ్డి గారు మా జిల్లా Planning officer ను ఒక వారము రోజులలో report పంపించమంటే అది ఇంతవరకు వచ్చినట్లు లేదని అనుకొంటాను. పార్టీకాని, ప్రభుత్వముగాని హరిజనులకు ఏమీ చేయలేదని ప్రతిపక్షాల వారు అంటున్నారు. వారు ఏమి చేశారో తమ ద్వారా అడుగుతున్నాను.

మా జిల్లాలో వంశధారకు ప్రాజెక్టు కట్టవలసిన అవసరము చాలా రోజుల నుంచి వుంది. Reservoir ను గుడారి వద్దనే కట్టి లక్షల ఎకరాలకు నీరు సరఫరా చేయవలసిన అవసరము. జంఝావతి, నాగావళి, సువర్ణముఖి మొదలైన నదులు వున్నవి. వీటి వలన పాతపట్నంలోని భూములు పోషింప చేయాలి. మేము మా constituency లో తిరుగునపుడు వంశధార సంగతి ఏమిటని అడుగుతారు. ఈ ప్రాజెక్టులు అన్ని కట్టుటవలన కొన్ని లక్షల ఎకరములను సాగులోనికి తీసుకొని రావడానికి అవకాశము ఏర్పడుతుంది. [illegible]గడ్డ, [illegible]గడ్డ, కొండలోయగడ్డ, [illegible] చిన్న రిజర్వాయర్లు కట్టితే అదనముగా [illegible] వేల ఎకరములు వరి సాగునకు వచ్చును. పాతపట్నం తాలూకాలోని చెరువులను మరామత్తులు చేయవలసిన అవసరమున్నది.

[illegible] ఒక కోటి రూపాయలు మా జిల్లాలో [illegible]

హరిజనులకు రు. 4 లక్షలు ఇస్తున్నందుకు సంతోషమే. బ్రహ్మానందరెడ్డి గారు ఎప్పుడూ హరిజనుల క్షేమాన్ని కోరే వారు గనుక, కనీసం ఒక కోటి రూపాయలు ఉంచేసే కాని వారి ఇండ్ల స్థలాల గొడవ పదలదు గనుక; ఎక్కడయినా amount చూసి రు. 4 లక్షలను రు. 10 లక్షలకు హెచ్చించి, నివేశన స్థలాలను తొందరగా ఇచ్చే ఏర్పాటు చేయవలసిందిగా ప్రార్థిస్తున్నాను. ఇండ్లు కట్టుకొనుటకు జిల్లాకు ఒక లక్ష రూపాయలు చొ॥న ఇవ్వస్తారని హరిజనులకు ఆశిస్తున్నాను.

మూడు కోట్ల జనాభా మన్ననలను పొందిన, బ్రహ్మాండమైన కార్యక్రమాలను కొనసాగిస్తున్న ప్రభుత్వం N. G. Os. యొక్క demands విషయంలో కూడా న్యాయమైన పరిష్కారం చేయగలదని విశ్వసిస్తున్నాము. మద్రాసు మరియు ఇతర రాష్ట్రాలలో N. G. Os. కు రు 5/– లు పెంచారు. ఇక్కడ మాత్రం ఎందుకు ఇవ్వకూడదనే ప్రశ్న మాకు బజార్లలోను, ఆఫీసుల్లోను వినవస్తోంది. రేపు 27వ తేదీన వారు strike చేస్తామని చెబుతున్నారు. Pay Committee లో వీరి జీతాలకు రు. 4 కోట్లు అవుతుందని చెప్పినది నిజం కాదు. $1\frac{1}{2}$ కోటికంటే ఎక్కువ కాదంటున్నారు. మనకు రైతుల సహాయం ఎంత అవసరమో, ఈ N. G. Os. ల సహాయం కూడా అంత ముఖ్యము కాబట్టి, ప్రతి పక్షాల విమర్శకు అవకాశం ఇవ్వకుండా రేపు 27న సమ్మె జరుగకుండా, 26వ తేదీనే ప్రభుత్వం వారికి తగిన సహాయాన్ని ప్రకటించి, వారి కష్టాలను కూడా తొలగించమని మిక్కిలి వినయపూర్వకంగా మీ ద్వారా ప్రభుత్వాన్ని ప్రార్థిస్తున్నాను.

MESSAGES FROM THE COUNCIL.

1. *The Andhra Tenancy (Andhra Pradesh Amendment) Bill, 1959.*
2. *The Madras Famine Relief Fund (Andhra Pradesh Extension and Amendment) Bill, 1959.*

Mr. Speaker: I have received the following messages from the hon. Chairman, Andhra Pradesh Legislative Council :–

"1) In accordance with Rule 111 of the Andhra Pradesh Legislative Council Rules as adopted under Clause (2) of Article 208 of the Constitution of India, I transmit a copy of the the Andhra Tenancy (Andhra Pradesh Amendment) Bill, 1959 (L. A. Bill No. 5 of 1959) as passed and agreed to by the Council on the 23rd February, 1959 without any amendment and signed by me.

2) In accordance with Rule 111 of the Andhra Pradesh Legislative Council Rules as adopted under clause (2) of Article 208 of the Constitution of India, I return herewith

a copy of the Madras Famine Relief Fund (Andhra Pradesh Extension and Amendment) Bill, 1959 (L. A Bill No. 6 of 1959) which was passed by the Legislative Assembly at its sitting held on the 19th February, 1959 and transmitted to the Legislative Council for its recommendations, duly signed by me and state that this House has no recommendations to make to the Legislative Assembly in regard to the said Bill."

Now we shall adjourn till 8-30 a. m. tomorrow.

(The House then adjourned till Half Past Eight of the Clock on Thursday, the 26th February 1959).